

EMERSON DODŽ

DOK HOLIDEJ

CENA 40 DINARA

BROJ 144

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

KOMANČEROSI

★ **DOK HOLIDEJ** ★

EMERSON DODŽ

KOMANČEROŠI

NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT

**EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 144**

**Glavni i odgovorni urednik:
Svetožar TOMIĆ**

**Urednik:
Zorka CIRIĆ**

**Naslov originala:
Emerson Dodge
DUEL AT JUDAS BASIN**

**Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ**

**Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ**

**Lektor:
Zorka CIRIĆ**

**Tehnički urednik:
Ferenc BARAT**

**Korektori:
Vilma BEKER-GAČEŠA
Marta MLADENOVIC**

Štampa: 5. VIII 1983.

Tržište: 7. VIII 1983.

**Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvoda
Mišića 1. Glavni i odgovorni urednik: Svetožar TOMIĆ. Urednik: Zorka CIRIĆ.
Naslov originala: Emerson Dodge — DUEL AT JUDAS BASIN. Copyright: UNI-
VERSUM PRESS.**

**Oslobođeno osnovnog poreza na promet mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata za
obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73. od 10. maja 1973
godine.**

Po svemu sudeći ceremonija je trebalo da bude kratka i jednostavna, ali ništa bitno nije bilo zaboravljeno. Tu je bio sveštenik s otvorenom biblijom stavljenom na uobičajeno mesto, radosna nasmejana mlada i namrgođeni mladoženja koji su jedno pored drugog stajali ispred nje. Svedoci i ličnosti tri mladina brata ozbiljnih lica, koji su ne skidajući oka sa mladoženje budno pratili šta se događa. I poslednji ali ne i najmanje važan činilac svečane ceremonije, obasjan svetlošću blede svetiljke koja je podrhtavala na njegovom izbornom licu i kratkoj dvocevki koju je držao u ruci, tu je bio otac buduće mlade.

— Požuri s tim, šta gnjaviš, čoveče?! — promumlao je Osgud Keč nezadovoljan što se sveštenik nepotrebno zadržava na pripremama. — Nije ti to prvi par mladenaca koje si upregao u zajednička kola.

Pastor Mekei je pokušao da se osmehne velikom gazdi Osgudu Keču, ali mu to nije pošlo za rukom. Čaparski sveštenik je, naravno, pre toga venčao dosta ljudi i žena, čak više nego što se mogao setiti. Ali nikada u to doba i na takav način kao sada. Ono što je u toj teksaškoj noći smetalo njegovom pojmu svadbene ceremonije, bilo je oružje u ruci starog Osguda. Za pastora Mekeia to je bilo prvo venčanje pod pretnjom oružja.

To što je važilo za sveštenika važilo je u izvesnoj meri i za Doka

Holideia ali, naravno, sa više ličnih iskušenja koje mu je to venčanje donosilo. Venčanje, naime, uvek donosi iskušenja mladoženji, a u ovom slučaju. Dok Holidei je bio namrgođeni mladoženja.

— Dragi moji prijatelji — progovorio je ponovo Mekei — okupili smo se danas ovde pred licem gospoda boga da svedinimo ovog čoveka i ovu ženu vezama svetog braka. A svakome je poznato da venčanje i sklapanje svetog braka nije ništa što treba obaviti na brzinu...

— Ovo nije nikakvo venčanje već nasilje — presekao ga je mladoženja i verovatno bi rekao još nešto više, da ga nije prekinuo jak ubod tvrde cevi dvocevke u leđa.

— Zaveži gubicu, „Romeo“ — zaurao je Osgud. — Od tebe želim da čujem samo reč „da“. Svešteniče, zapitaj ga da li je uzima za ženu.

— Ali još nisam stigao dotle, mister Keče — rekao je Mekei sa strahom u očima.

— Pitaj nevaljalca kad ti kažem!

Sveštenik je počeo da se preznojava. Budući da se svom pozivu odao iz ubeđenja želeo je da obred venčanja obavi savesno i po propisanom ceremonijalu. Ali, budući da je u isto vreme bio i praktičan čovek, zaključio je da će biti najbolje ako uradi onako kao što Osgud Keč traži. Jer konačno, rekao je sebi okrećući nekoliko strana biblije koje je nameravao da prečita. Kečova

kći se venčavala, a nalazili su se u Kečovoj kući i praktično u Kečovom gradu. Taj čovek imao je pravo da traži da se venčanje obavi onako kako on hoće.

— Slažete li se da naipre pitam Suzi, mister Keče? — zapitao je gledajući gospodara Čaparala kroz stakla uokvirena tankim metalnim okvirom naočara. — Hoću da kažem, ukoliko je ona volina da se uda za mladoženju.

— U redu, samo požuri.

Sveštenik je nastavio da govori ili da čita pasuse iz biblije, a Dok Holidej je stajao kao raspet i slušao kako veliki zidni sat otkucava poslednje sekunde njegovog momačkog života. Svaki otkucaj odjekivao je u njegovom uhu kao pucani revolvera. Čak i u toj poslednjoj očajnički sudbonosnoj fazi događaja, mladi pustolov nije mogao sasvim da poveruje da se to što doživljava i vidi oko sebe događa baš njemu. U njegovom burnom životu bilo je dosta raznih „Suzi“, bilo je dosta napetih situacija od kojih zataje dah, jer su i do sada braća i očevi znali da naiđu u nepodesnom trenutku, ali nikada mu se nije desilo da naiđu četvorica odjednom, i to sa zapetom kratkom dvocevkom u ruci, a da uz to napolju čeka moreman koni koji će doneti sveštenika da obavi venčanje.

Bacivši iskosa pogled na svoju buduću, baš kad je na pitanje „uzimaš li Džona Holideja za muža?“ odgovorila sudbonosnu reč „da“, Dok Holidej je po prvi put za pet dana svog boravka u gradu objektivno zagledao kćer najbogatijeg i najuticajnijeg čoveka u Čaparalu. Morao je priznati da izgleda priyatno za oko. Imala je izvanredno lepo građeno telo što ga je najviše privuk-

lo i namamilo da s njom zagazi u avanturu. Pristojno skrojena halijina skrivala je duge graciozne noge, zaobljena bedra i do pucanja nabrekli grudi zrele izeladnele ženke, i pri pomisli na užitak koji mu je pružala, podišli su ga žmarci zadovoljstva. Suzi je u ljubavi bila prava razijarena zverčica, i njeni zagrljaji imali su mišice, a poltupci dželatski otkidali i držili živo meso. Sa te strane nije joj se imalo šta zameriti bar za kratko vreme, a tada kada se s njom našao u zagrljaju. Dok nije ni pomišljao na nešto tu. Dok nije ni pomišljao na nešto drugo, nešto što se skrivalo od njegovih očiju zagejanog muškarca: nieno lice. Da, vrhunski izvaiano telo bez sumnje je privlačilo, ali ne i lice. Lice mu je sada izgledalo nekako podbulo, ličeno prođuhovljenosti, čak priklupno, a pogled očiju sekao je lukavo i ravnodušno kao pogled mačke. Takav pogled razumljivo, nije ohrabrivao momke da naernu na kuću njenog oca, i verovatno je to bio razlog što se do sada nije udala. Suzi je bila iskusnija i u svakom slučaju nimalo slatka osoba kakvom mu se predstavila kad ga je trenćući kao nedužna šiparica pogledala prvi put. Pošto se dalje sve razvijalo vrlo brzo, Dok nije dugo ostao u zabludi o njenom iskustvu, ali nienu pravu prirodu nije shvatio sve do večeras. Suzi je, izgleda, bila prava goropadna kučka, spremna da uide kada se naimanje nadaš, a imala je daleko više od dvadeset iedne godine, čak mu se činilo da je bliža tridesetoi nego dvadesetoi. Naudatu kćer zađu u godine verovatno bi trpeo svaki drugi otac ali ne čovak krutih shvatanja i nasilnik po prirodi, kakav je bio Osgud

Keč. Osgud je bez sumnje već duže vreme vrebao priliku i dovolino ubedljivog naivca čiji bi dolazak u Caparal rešio njegov problem. Tako se i moglo desiti da ih je spazio prvi put kada su se udalili prema reči. Od trenutka kada su ih poluna-ge uhvatili na travnom obrasloj obali, Osgud Keč je očitu usiaktelih od zadovoljstva neprekidno gladio rukom cev svoje kratke dvocevke.

Prokletstvo! Kakva grozna sudbina. No, bio je ipak toliko objektiv- van da prizna samom sebi da ga je konačno stigla kazna za mnoge pri- činjene grehe. Na žalost, on nije bio od onih ljudi koji se mire s ispaš- taniem.

— Džone Holideje...

Trepnuo je shvativši da ga je Me- kei oslovio po drugi put. — Molim?

— Sada je na vas red.

— Idite do đavola! — odgovorio je resko Holidej, a onda se kratko štrečno, ier ga je u leđa bocnuo nišan dvocevke.

— Molim te tata — progovorila je Suzi pritvorno molećivo. — Ne moraš da budeš toliko grub sa Džoni- em.

— Ti da čutiš, kćeri — odbrusio joj je Osgud Keč isturivši bradu napred. Klimnuo je glavom pastoru Mekeju da nastavi. — Pitaj ga, propovedniče, pa da završim s tim.

Otac Mekei je morao naipre da uzme gutlija vode. Napravio se da nije čuo reč „propovedniče“ koja ga je degradirala na niži nivo. Zatim je pročitao grlo i rekao — Džone Ho- lideje, uzimaš li ti Suzi Keč za svo- ju zakonitu suprugu sa kojom ćeš živeti i deliti dobro i zlo od dana današnjeg, pa dok vas smrt ne rasta- vi.

Holidej je čutao odlazući odgovor onoliko dugo koliko je mogao. Bio

je čovek čvrst i prekalien, i kada bi u tom trenutku postojao makar ie- dan procenat nade na uspeh, zgra- bio bi i bacio sto na Kečove, a dvo- cevku čiju je cev osećao na svo- jim leđima oteo bi iz Osgudovih ru- ku i nabio mu je u grlo do kunda- ka. Ta želja ga je još više obuzela, kada se upola okrenuo i krajičkom oka snimio Kečevo gromadno telo i glavu nasadenu na volovski vrat. Dok Holidej je u suštini svog bića bio borac bez premca, i mrska mu je bila pomisao da svoju dragocenu slobodu preda bez borbe. Ali, Kečo- vi su držali sve karte u rukama, i nimalo blag pritisak aduta koji je Osgud držao u rukama dovolino ia- sno ga je podsećao da u životu po- stoji i nešto gore od ženidbe. Na kraju, oženjen čovek je ipak živ, a s one strane groba nema povratka. „Nema porote koja bi me osudila ako bih ti sasuo sačmu u bubrege. „Romeo“ zapretio mu je Osgud Keč hvalisavo kada mu je nešto ranije predložio da bira između ženidbe i smrti. Holidej je verovao da te Os- gudeve reči nisu prazno hvalisanje. U potpunosti mu je verovao.

— Da — rekao je ogorčeno cede- ći slova kroz stisnute zube.

— Sada je, znači, gotovo? — zapi- tao je Džeik Keč, Suzin brat.

— Još ne — odgovorio je otac Mekei. — Moram još da pitam ima li nekih smetnji za brak, a tek on- da ću ih proglasiti supružnicima.

— Nema nikakvih smetnji — iz- tavio je Keč Osgud.

— Moram da pitam, mister, Ke- če.

— Onda pitaj! Požuri!

Otac Mekei je glupo i zbunjeno iz- gledao obraćajući se glasno odati u kojoj sem sedmoro prisutnih na venčanju nije bilo više nikoga. —

Ako neko zna da postoji neki razlog ili smetnja da ovaj mlad čovek i mis Suzi ne bi trebalo da se venčaju, neka to kaže sada, ili neka čuti od kraka zvota.

— Sta mislite o ovim smetnjama koje držim u rukama, propovedniče?

Za trenutak dugačak kao večnost, niko se nije pomakao. Glas koji se čuo od vrata zvucio je mlađalacki, snažno kao da dolazi iz punih grudi i nosio je u sebi prizvuk podsmeha. Samo svestenik je video ko je izgovorio te reči, a čak ni otac Mekei nije video kada je taj čovek usao u odaју, mada je sve vreme bio okrenut vratima kuda je uliez morao ući. Silueta vitkog čoveka sa revolverima u ruci kao da se odučnom stvorila ni od kuda, a čak i kada su se Holidei i cela porodica Kečovih zintu okrenuli da vide ko je to, vitka senka pred vratima više je ostavljala utisak duha nego živog čoveka.

Ali, u dva revolvera čije su dugačke cevi okruglasto ziapele na Osguda Keča, nije bilo ničeg nerealnog i nezemaliskog. Revolveri su se presavijali na svetlosti, otkrivajući da su od pravog čelika. Stari Keč je učinio pokret kao da će okrenuti cev puške prema onome ko ih je držao.

— Baci pušku, matori — rekao je uliez na prvi pogled dosta mlad čovek. Svoju pretnju potkrepio je hicem koji je Osgudu Keču oprlijo bakenbard, ugasio jednu sveću i odaју ispunio zaglušujućom prodornom grmljavinom. Kratka dvocevka je uz potpun tresak pala na pod hvatajući zaklon, a nepoznati mlad čovek je pozvao Doka Holideja ravnodušnim tonom, kao da ga poziva da zajedno doniru čašicu viskija za

šankom. — Ja odlazim, druškanе. Ako hoćeš, možeš da mi se pridružiš. Ako ne... — mahnuo je rukom prema Suzi kao da mu je nudi.

Mada je bio krainie zaprepašćen kao i ostali, Holidei se pribrao brzo. Šansa da umakne od neželjene ženidbe odiednom mu se ukazala i samo neko mnogo gluplije od visokog pustolova, ne bi oberučke prihvatio takav dar neba. Primitivši da Mič Keč, okrenut tako da došliak na vratima ne može da vidi, pruža ruku ka svom „koitu“. Dok je potegao svoj „kolt“ koji mu Kečovi sigurno u sebe nisu bili oduzeli i tresnuo Miča po čelu, tako da se ovaj celom dužinom pružio po podu. Odgurnuvši laktom njegovog brata Dela, Dok Holidei je priskočio vratima u trenutku kada je Osgud Keč punim plućima povikao.

— Ovamo u kuću!

Od njegovog glasa snažnog kao rikanie bika, potresli su se zidovi odaie, i nlaamen svetilike je zatrepao. Odiek tog glasa probio se kroz atmosferu ispunieniu barutnim dimom, i kao nevidljiva mamuza začnuo Doka Holideja da brže pobita za nepoznatim mladim čovekom ka stepenicama.

Oholica su potrčali preskačući po četiri stepenice odiednom. Holidei je u trku bacio pogled na nepoznatog. Ovaj se smeiao i nije se zaustavio kada je Džeik Keč promolio crveno lice iz odaie pri dnu stepenica i opalio. Zrno iz revolvera zarilo se u zid desetak santimetara iznad njihovih glava. Nepoznati je odgovorio na palibu, i Džeik je šmugnuo.

U nekoliko skokova pretrčali su prizemni hol i kroz prozore. Dok Holidei je video kako iz spavaonice

za služinčad preko dvorišta ka kući trči gruba ljudi. Porodica Kečovin posećovala je veliko preduzeće, najveće u gradu, za transport ljudi i robe pod nazivom „Ekspresno transportno preduzeće“, koje je zapošljavalo više od dvadeset ljudi. Izgledalo je kao da većina od te dvadesetorice trči sada prema kući, a Osgudova gromoglasna vika kao da je prolamala muku noć oko njih.

— Zaustravite ih! Zaustravite Holideja i bandita! Držite proklete hule!

— Bandita! — Izustio je Holidej dahćući.

— Prijava laž — nasmejavao se njegov sabrat u bekstvu i glavačke se bacio kroz otvoren prozor koji je gledao u dvorište. Holidej je bio nešto sporiji, jer je prisao i preskocio podiast, ali kada se ispravio i pošao za svojim kompanionom koji se kao vetar udaljavao prema ogradenom prostoru za stoku, iza ugla kuće se sa buskom u ruci pojavio jedan punačak kauboi u trku.

U tri skoka, Holidej se nasao pored tog čoveka i zakucao mu šmukom pesnicom udarac u lice. Čovek je zastenio i puška mu je zvečeci ispalila iz ruke. Sa svih strana, ljudi su jurili kroz kuću. Holidej je dva puta opalio više da zaplaši nego da nekoga pogodi, i čuo je zveket razbijenog stakla i divlje povike. Nadao se da će ih to zadržati dok stigne do konja. Nije želeo nikoga da povredi, ali i napadači su morali paziti da ga ne priteraju sasvim uz zid. Okrenuo se i dugačkim skokovima pustio se u trk prema koralu. Ali šta mu je vredelo i ako stigne do konja? Da li će stići do nekog osedlanog?

Tek što je stigao do ograde koralu iz kuće je odjeknuo prvi hitac.

Jedan stari štalski momak koji se pojavio na vratima senika, uvukao je glavu u ramena i šmugnuo nazad, kada se tane zarilo u zid pored njega. Konji u koralu su se uplašeno komešali, dižući oblake prašine. Silueta jednog konja i konjanika koji su izleđali tri metra visoki, izronila je iz oblaka prašine, i Holidej je ugledao nečiju ispruženu ruku.

— Penji se, druškane! — doviknuo je nepoznat i dohvativši ruku. Holidej je osetio da ga je nešto povuklo uvis. Uhvatio se očajnički za sedlo, baš kada su sa druge strane dvorišta zapraštale puške i revolveiri i olovne zolje zazujale kroz vazduh i prašinu oko njihovih glava. — Hvala gospodu bogu što nije padala kiša, pa ima prašine — povikao je mladi begunac smejući se, i Holidej je osetio da je na dodir petta koni pod njim snažno poskočio i nagnao u trk.

Projurivši pored kućne verande dvostruko natovareni konj je na trzaj vođice skrenuo na levu stranu. Galama iz Kečove kuće i depoa transportne kompanije izmamila je građane da istrče na ulicu, i za begunce je bila velika sreća što je grmljavina vatrenog oružja prigušila Osgudovu viku. Pa ipak, ceo grad je znao da se događa nešto nesvakidašnje, i na pojavu snažnog konja sa dva jahača na leđima, građani su se mašili oružja. Ali, niko nije pucao, jer niko nije znao šta se događa što je bila srećna okolnost za begunce. Jedan slučajni konjanik, verovatno zakasneli putnik, pojavio se, zastao i začuđeno pogledao dvojicu begunaca u prolazu.

Veliki ždrebac je projurio pored njega, a mladi uljez u Kečovu kuću, ispalio je više reda radi nekolicke hitaca u vazduh. Nekoliko gra-

dana je skočilo u stranu tražeći zaklon, a u jednom trenutku neka gorostasna figura sa zvezdom na prsima istrčala je iz zatvora i žurno se uputila prema sredini ulice da im prepreči put, ali je bilo kasno. Za tren oka, begunci su bili već van domašaja revolverskih metaka. Kada su poslednje kuće ostale iza njih, zahvalni Dok Holidej i milostivi samarićanin koji ga je spasao od sudbine gore nego sama smrt, poterali su konja kroz preriju iznad koje je i dalje ravnodušno plovio beličasti okrugli mesec osvetliavajući beguncima put.

Nekoliko minuta kasnije, vilka i vucnjevci su se utišali, što je za iskusne begunce moglo da znači samo jedno: građani predvođeni porodicom Kečovih spremali su se za poteru. Konj pod njima brektao je kao lokomotiva na uzbrdici, i makoliko snažan, za kratko vreme istrošio je snagu i samim tim za njih neće biti nade. U Holidejevoj glavi sve više se uobličavala ideja da nešto treba učiniti i kao da mu je pročitac misli, mladi uliez je skrenuo nalevo istog trenutka kada su zašli u šumarak gde se trag nije mogao videti lako. Posle dvadesetak metara Dokov spasilac je usporio, zaustavio konja iza jednog gustog žbunja i sjahao. Dok je učinio isto, shvativši da je njegov saputnik izabrao jedini mogući način da umakne poteri. Na jednom konju bili bi uhvaćeni za manje od pola časa.

Nekoliko minuta kasnije, grupa konjanika protutnjala je pored njih, i malo zatim, topot kopita njihovih konja zamro je u daljini. Pri svetlosti mesečine, Dok je pogledao svog spasioca. Ovaj je izgledao mlad čak vrlo mlad, a iznad dečakskog lica glavu mu je krasila bujna talasasta

plava kosa. Mladić je imao struk na kome mu je mnoga dozavale sva-ka devojka, ali sam toga, Dok je na mladiću zapazio i dosta drugih zanimljivih detalja. Na primer oci. Oci su mu bile svetloblave i na prvi pogled bezazlene, a ipak je u dubini njihovih dubina bilo neke sigurnosti i saznanja svojstvenog starog ljudima. Mlada je sumnjao da mladić ima više od sedamdeset kilograma u njegovom telu naslanjano se dosta fizičke snage.

Konačno se Dokov ispitivački pogled zadržao na dva revolvera čije su urske virile iz srebrnim vezom ukrasjenih futrola. Klimnuo je glavom. Oci, nehaian osmen, glasan smeh, i dva uglačana revolvera teškog kalibra sve je ukazivalo na jedno: na revolveraša.

I pre toga ih je sretao dosta, tave mlade u suštini detinaste huligane sa dimom baruta u očima, uvek u žurbi da što pre stignu do groblja za prolazne putnike u nekom gradu, čak pre nego što ugase dvadeset jednu svećicu na rođendanskoj torti.

Ipak, etikecija i učtivost su mu nalogali neke obaveze. — Hvala — rekao je. — Ja sam Džon Holidej.

— Cuo sam u kući. Ja sam Kit Kardinel — rekao je mladi čovek.

— Dobro ste uradili što ste skrenuli s pravca — primetio je Dok. — Začas bi nas stigli.

Kardinel je klimnuo glavom. — Jasno. Ovako imamo bar pola časa vremena da umaknemo. Dok se oni sete da smo skrenuli mi ćemo pobeci. U međuvremenu, imamo malo vremena za odmah. Kako si se uvalio u onakav sos?

— Jednostavno zla sreća.

— Uhvatili su te sa rukama u čupu s medom? Nema rezona da bu-

deš stidljiv Džoni. Hoću da kažem video sam da ti je matori Keč pričepio dvocevku na leđa.

Nešto kao senka osmeha zaigrala je na uglovima Holidejevih usana. — Tako nešto — priznao je.

— Nemaš razloga da me ostavljaš da se pečem od radoznalosti kao što je moi stari dedica imao običaj da kaže. I nema razloga da mi govoriš vi. Mi smo drugari, zar ne? Je li stari Keč imao razloga da te stražarno sprovede na oltar ili nije?

Osmeh je nestao sa Holidejevih usana. — To se tebe ništa ne tiče.

Kardinel je digao obe ruke i nasmejavao se glasno. — U redu, u redu, samo bez liutnie. Priznajem da je pitanje indiskretno, ali, mislio sam...

— Nemaš šta da misliš.

— O-kei, kako hoćeš... — Kardinel je začutao, i Holidej je na sebi osetio prodoran pogled njegovih plavih očiju. Onda je čovek koga je Osgud Keč nazvao banditom klimnuo glavom i progovorio ozbiljnim glasom. — Znaš šta sviđa mi se tvoj stil. Holideje, mnogo mi se sviđa. Imaš ti nešto u sebi. U stvari, odmah kad sam ušao u sobu za venčavanje u Osgudovoj kući — osmehnuo se pri pomenu venčanja — svidelo mi se tvoje držanje. Nisi imao kuda, stajao si tako ispred propovednika spreman da primiš što se mora primiti, ali, nisi bio ovčica. Prkosio si matorom kućkinom sinu, iako te imao dvocevku u ruci. Stvarno, mogao te je preseći na pola u svakom trenutku kad mu se prohte. Znaš li da je on poznat po tome što zna da pridruca iz dvocevke?

— Možda sam našao tako nešto.

— Verujem da jest. Osgud zvani

„dvocevka“, zovi ga vozači i pratioci dilijanse, i da znaš da je zaslužio to ime. Zato i mislim da je prikladna ludost razmišljati o povratku u grad. — Kardinel je žmirnuo očima. — Zar ne?

— O povratku u grad? — Holidej se ispravio kao da ga je nešto bocnulo u kičmu. — A zbog čega, do đavola?

— Zbog čega? Zato da bi završio ono što sam naumio i zbog čega sam došao u Kečovu kuću kada sam spazio tebe. Nameravao sam da očistim Kečovu kasu. Juče je primio nekih pet hiljada dolara za isplatu plata, i taj novac će ostati kod njega u kasi do ponedeljka ujutro. Primamljiv plen zar ne?

Holidej je žmirnuo očima. — Prema tome... istina je ono što je Keč rekao za tebe. Ti si banditi!

— Ne volim tu reč, pogotovu kad se prišiva meni. Ali, ako neki izraz pristaje bolje nego neki drugi, onda bih rekao da sam ja onaj koji u igri dobija.

— Prema tome, za tebe ljudi nisu poštteni ili nepoštteni, već oni koji dobijaju i oni koji gube?

— Ne, ne za mene, takav je poradak stvari u ovom starom dobrom svetu. Čovek je ili jedno ili drugo, a i među onima koji dobijaju, ima dosta razlike, jer ima velikih i malih dobitnika. Uzmim na primer Keča, on je od onih velikih dobitaša. Ima tri zdrava i jaka sina, najveću transportnu kompaniju u državi i toliko para da ne zna šta će s njima. Prosto leži na parama. Naravno, u svađoj knjizi ima pluseva i minusa, a i on ima nekoliko. Na prvom mestu, nema zeta. Kćerka mu je... hm... ovaj... ti to bolje znaš kakva, ali, priglupa

je i može da bude zmijsa. Ko bi je onda hteo, bez obzira na tatine pare? To je pod jedan. Kao drugo, zna da bude surov i tako napravi dugove koje mora da plati...

Kardinel je spustio glas skoro do šapata i Holidej je primetio da mu je u očima sevnula varnica.

— Zar ti duguje nešto? — zapitao je.

— Ponešto. Jedan momak koga sam poznavao, zaustavio je prošle nedelje jednu Kečovu dilijansu, ali je nesrećnim slučajem izabrao pogrešnu. Baš ta kola pratio je lično Osgud. On je na tog mog drugara ispalio dva hica iz dvocevke, i tako ga zasuo kuglicama, da su kasnije razmišljali o tome da tog jadnika sahrane u dva kovčega.

— Meni se čini da je taj tvoj prijatelj zaslužio ono što je dobio.

— Oh, to ga je svakako moralo snaći, pre ili posle. Nije baš bio mnogo oštroman i u svakom slučaju, ne bi doživeo duboku starost.

— Šta onda imaš protiv Keča?

— Ipak mislim da mi je dužnik. Naravno, da moj čovek Marti nije sam tražio vruga i to mimo moje naredbe, ja bih račune sa velikim gazdom sredio na drugi način. — Pljesnuo se po „koltovima“. — S ovim. — Ovako, kako se sve odigralo zadovoljiću se time da mu uzmem pet hiljadarki, i da mu u isto vreme dam lekciju iz koje će naučiti da se više ne hvata u koštac sa mnom ili sa nekim od mojih ljudi.

— Ti imaš bandu?

— Najveću u severnom Teksasu

— Zaista?

— Da. Živimo u brdima u palati.

— U palati? Sa bakom, kao u bajci?

Kardinel se glasno nasmejavao i skoro podskočio od oduševljenja. — Vidim da si olinjala stara sumnjica i da ti nema leka Džoni boi. Ali svejedno, ipak mi se sviđa tvoj stil, i ako nemaš ništa bolje u planu, možeš poći sa mnom da vidiš gde je to. Ne bi ti škodilo da se malo odmoriš od napora i straha koji si pretrpeo. Bićeš dobrodošao, a meni se čini da bi se lako mogao uklopiti. Da li se i tebi čini nešto tako slično?

Dok Holidej je ustao sa svog mesta na kamenu i odmahnuo glavom. Možda je u mladosti doživeo i takve trenutke kada se mogao uklopiti sa svim i svačim, ali, to je bilo dosta davno pre nego što je završio školovanje i još važnije, pre nego što je u kritičnom času svog života došao na zapad i tu shvatio da je život daleko od toga da bude karneval ispunjen cvećem i pesmama. U surovom svetu gde, s izuzetkom gradova u kojima postoji red i zakon, vlada zakon jačega jedini način da se preživi bio je zgrabiti drugoga pre nego što budeš zgrabljen, a svaka ispružena ruka izazivala je podozrenje i sumnju. Pogotovu ako je tu ruku pružio čovek koji nije skrivao da namerava da opljačka nečiji sef, i da ima najveću bandu u severnom Teksasu.

Ali, kako je to mogao da kaže Kitu Kardinelu? Momak ga je spasio iz nevolje u Čaparalu. Možda samo zato da bi najedio Keča Osguda. No, bez obzira na mladilačke motive, bio mu je veoma obavezan za tu uslugu. Dok Holidej nije bio čovek koji bi svoj dug olako shvatio.

Pre nego što je mogao da odgo-

vori, Kardinela je nastavio. — Ima za tebe i gorih rešenja nego da pođeš sa mnom, Džoni boji. Vidim da si gospodski obučen, što znači da uglavnom živiš dobro. Ne pitam šta si i čime se baviš, ali, znam da dobar život traži rizik. Ti, dakle, živiš u riziku. Ja i moji momci takođe živimo od rizika, ali živimo kao carevi. Kako stvari stoje, ne vidim čemu bi se ti naročito mogao nadati. Kocka ne donosi uvek, ti znaš. Prema tome, sleduje ti metak, kad-tad, ili smrt od lošeg pića.

Holidej je stisnuo usne, ali nije odgovorio ništa. Kit Kardinela je dobro procenjivao položaj, možda ne sasvim tačno, ali bez krupnijih grešaka. Naravno, mogao mu je reći da čak i kada ne bi imao baš nikakav drugi izlaz, ipak ne bi skrenuo na put čistog kriminalca. Tačno, put pustolova je krajnje neizvestan, ali je ipak časniji i bolji od puta običnog bandita. Hteo je to da mu kaže, ali je u glavi birao reč kako da bude iskren ali ne uvredljiv. Kit Kardinela je zaslužio fer igru, i samo tako mu je trebalo odgovoriti.

— Šta kažeš na moj predlog, čoveče? — zapitao je Kardinela posle kratkog ćutanja. — Kratak izlet do Čaparala, a onda najbržim mogućim trkom do naše palate i udobnosti koju ona pruža?

Dok Holidej se namrštio. — Nazad u Čaparal? To sam baš hteo da predložim. Kao da si mi uzeo ideju. Nameravao sam da se vratim nazad, jer za to imam jak razlog: treba mi konj. Moj ždrebac je ostao u gradskoj štali zajedno sa mojom opremom i ne bih hteo da ih ostavim. Ali, ne znam šta si ti

imao na umu kad si predložio da se vratimo?

— Šta? Pa, pet hiljadarki, naravno.

Holidej se netremice zagledao u svog spasioca.

— Pomisli malo, stari. Sve živo će biti u poteri za nama, ne samo Osgud Keč i njegovi sinovi. To je jedinstvena prilika. Mogao bih ja tih pet hiljada dići i njima ispred nosa, ali ovako kada je grad upola prazan, a onda druga polovina spava, to će biti lako kao uzeti malom detetu šećerlemu. Zato predlažem da krenemo.

— Izgleda da nisi baš tako bistar kao što misliš, momče. Ja nisam lopov. Zahvalan sam ti što si me spasao bede i spreman sam da ti se odužim za učinjenu uslugu, ali, neću da budem saučesnik u pljački. Ako ti se to sviđa, okej, a ako ne zbogom! — Holidej je bio odlučan, ali ga je u dubini kopkala smelost Kardinelovog plana.

— Tako, ti si odlučio da budeš pošten, kao što si celog veka bio? — zapitao je Kardinela prilazeći konju. — U redu, tvoja volja, ja nikoga ne teram ni na šta. Prinudni saradnik je od slabe pomoći ne zaboravi. Svejedno, odbaciću te do Čaparala, pa ćemo se tamo rastati. — Popeo se na konja i pružio ruku Holideju, da se popne iza njega. — Hajde, skoči. I ako se predomisliš, ipak si dobrodošao u našoj palati. Bez obzira na tvoje odbijanje simpatičan si mi.

Dok Holidej se popeo na konja iza Kardinela i u ćutanju stigli su do grada. Dočekale su ih sumorno mračne kuće u pustim neosvetljenim ulicama. U jednoj poprečnoj uzanoj uličici, Holidej je došapnuo

svom spasioću da zaustavi konja što je ovaj i učinio. Dok se tiho spustio na zemlju i pružio ruku mladom čoveku. — Sa srećom. Želim ti da očerupaš matorog gada.

— Adios amigo — šapnuo je Kardinel i poterao konja dalje i posle nekoliko sekundi nestao je u tami bez mesečine. Dok je ostao na mestu još nekoliko sekundi, a onda se uputio prema gradskoj štali. Na desnoj strani u glavnoj ulici, tamo gde se nalazio salun, banka i Kečova transportna kompanija gorelo je nekoliko uličnih svetiljki i Dok se pitao kako će Kardinel ostvariti svoju zamisao. Smeo čovek, pomislio je Holidej razmišljajući o tome da bi bio pogodan kao prijatelj kad ne bi bio bandit. No, o tome nije vredelo misliti, jer su se njihove sudbine i njihovi putevi razilazili tamo gde su se i sreli.

Dok Holidej nije mogao ni da slutiti koliko greši.

Provlačeći se sporednim ulicama posle nepuna dva minuta stigao je do gradske štale ispred čijih je dvokrilnih vrata gorela svetiljka. Stari štalari je spavao kada je Dok Holidej ušao u njegovu sobu i tražio da mu spremi konja i da plati račun, i shvativši šta se od njega traži, zavapio je očajnim glasom.

— Ali, Keč će me ubiti. Kad sazna da sam vas pustio, obesiće me o prvo drvo.

— Ne mora da zna. Recite da ste mog konja prodali nekom putniku i kvit — umirio ga je Dok.

Starac ga je pogledao ispod oka. — Hm, to nije loša ideja. Učiniću to za vas, jer ste mi simpatični. Ko me bi pobegao od one njegove mač-

ke. Kažu da je živa vatra, ali, biti njen muž i Osgudov zet...

— Vidim da me razumete i hvala unapred na usluzi — rekao je Dok pružajući štalaru novčanicu od deset dolara. — Zadržite kusur stari i setite me se ponekad — dodao je razmišljajući o tome da dobru volju treba potkrepiti i materijalnom koristi. Nadao se da ga štalar neće izdati i da neće dići zabunu, i njegovo verovanje se pokazalo kao tačno. Odmakao je u najvećoj tišini nekih stotinu metara, a u štali je i dalje vladala tišina.

Prolazeći pored mesta gde se rastao sa Kardinelom, pomislio je na mladog čoveka. Čudan primerak. Pomislio bi da bi bio srećan obrt sudbine ako bi se taj neobuzdani Robin Hud Divljeg zapada vratio poštenom životu, ali, to nije bilo moguće nadati se. Instinktivno je skrenuo pravcem kojim je njegov spasilac pošao i posle nepun minut, u senci jednog drveta ugledao njegovog konja. Znači, otišao je pešice! Stotinu metara dalje crnela se Kečova rezidencija koja je istovremeno bila sedište preduzeća. Slab odsjaj svetiljki iz centra, obasjavao je prilaz zgradi, ali, sem tamnih prozora nije se videlo ništa.

U tom momentu, u kući se začula vika i pre nego što je Dok izbrojao do pet, kroz prozor u prizemlju, baš kao i jedan čas ranije kada su bežali zajedno, glavačke je iskočio Kit Kardinel i koliko ga noge nose potrčao prema mestu gde se nalazio njegov konj. Ovaj put, međutim nije imao toliko sreće. Tek što je odmakao desetak metara, iz zgrade su zapraštali pucnji, i Kardinel se uz prigušen jask srušio na zemlju. Za njim su istr-

čala dva čoveka i potrčala prema ranjeniku.

Ono što se posle toga desilo, Dok ni u snu nije mogao da predvidi. U njemu je odjednom progovorila solidarnost sa čovekom kome duuguje slobodu. Osoba koja mu je učinila dobro, nalazila se u opasnosti i to ga je spontano nagnalo na akciju. Ne razmišljajući ni sekunda, potegao je revolver i marmuznuvši svog ždrepcu petama, poterao ga prema čistini na kojoj je Kardinel ležao. Iz kuće su ga ugledali i pripucali, i Dok je odgovorio na vatru, i dvojica gonilaca su se trkom vratili nazad. Za to vreme, Kardinel je bio upola ustao i klečeći na jednom kolenu pucao je na gonioce. Dok je doterao konja do njega i u trku ga zgrabio za ruku baš kao i ovaj njega čas ranije. Pola trčeći na jednoj zdravoj nozi, a pola vukući se po zemlji, Kit Kardinel je stigao do svog konja u sporednoj ulici i pošto ga je uz Dokovu pomoć pojahao, obojica su brzinom oluje pojurili prema izlazu iz grada. Sve Dokove nade da ga u mraku i gužvi neće prepoznati raspršile su se kao pleva na vatri, jer je za njima čuo poviike i neki jasan glas koji je dovikivao. — Držite ih. Bandit i Holidej su opijačkali Kečovu kompaniju!

— Znači, ipak si se odlučio da nam se pridружиš — progovorio je Kardinel očigledno zadovoljan. — U svakom slučaju, hvala. Da nisi naišao...

Holidej se gorko osmehnuo krajičkom usana. Da, odlučio se, ali ne za to što ti misliš Kite Kardinale. No, u svakom slučaju, rezultat je bio isti. Sada je bio bandit. Isto kao i on. Slegnuo je ramenima

i punom brzinom poterao konja za Kardinelom koji je odmicao ka brdima na severu.

Približno dvadeset četiri časa kasnije, Holidej se našao u grupi mladih razbojnika koji su svog vođu dočekali klicanjem, ne samo zbog pet hiljada dolara koje im je doneo već, koliko se Doku činilo, i zbog toga što su mu se iskreno divili. Dok je sve vreme ćutao i njegovo raspoloženje se nije popravilo ni kada je ušao u ogromnu, raskošno nameštenu trpezariju sa stolom prepunim ukusno zgotovljene hrane.

Palata je bila zaista neobično utočište razbojnika.

II

— Ta kuća izgrađena je za jednog bogataša, vlasnika železničke kompanije koji se zvao Engus Kameron — rekao mu je Džoni Rembl. Izgleda da je Kameronov stari imao takvu sličnu kuću na brdu sa koga je imao pogled preko deset milja u prečniku. Kada je Engus došao u Ameriku i obogatio se, pozeleo je da se meri sa svojim ocem. Kada je njegova kompanija počela gradnju pruge od Vida prema Amarilu, Engus je odlučio da izgradi raskošnu kuću, bolje reći dvorac, gde bi se mogao jednog dana povući i sa brda posmatrati kako njegova železnica tutnji prugom.

— A gde je železnička pruga? — zapitao je Holidej zureći u preriju.

— Nema je — objasnio mu je Kardinelov adutant jastrebovskih crta lica. — Kameronova kompani-

ja je bankrotirala, i on je pre deset godina izvršio samoubistvo.

Holidej je zavrteo glavom dok je sa čuđenjem prelazio pogledom preko gomile kamenja, drveta i cigle. Palate takve veličine i raskošne građe vidao je samo u Meksiku, ali i to su bile samo ruševine još iz vremena Konkvistadora a ne zgrade kao ova. Dominirajući prevojem iznad prostrane doline u divljim planinama Meverik, palata Engusa Kamerona gledala je prema severu na udaljene prostrane ravnice. Zgrada je izgledala čvrsta i večna, kao da je njenom graditelju to bio jedini cilj. Pa ipak, ostavljena ovde gore kao na ivici pakla, za Holideja, ona je predstavljala deo nečeg nerealnog, kao i onda kada je jedno veče ranije ugledao prvi put.

Stao je nogom na grb napravljen od mozaika na podu, kao da je hteo da u sebi probudi svest o realnosti zamka, a onda pogledao svog vođu.

— Gradnja ove palate morala je koštati čitavo bogatstvo, Rembl.

— I više od toga. Kameron je granit za gradnju kuće dovlačio sa daljine od sto milja.

— I kako ste vi došli u posed ove kuće?

Rembl je odmahnuo glavom. — Lako. Nismo je kupili ni platili, jer jednostavno nije bilo od koga da je preuzmемо. Vidiš li one crne mrlje na zidu dole?

Nagnuvši se preko kamenog poda prozora Holidej je zapazio da je severni zid zgrade skoro potpuno crn od gara ili nečeg sličnog tome. — Požar? — Pokušao je da pogodi rizikujući da greši.

— Tačno. To su posledice po-

slednjeg požara koji je zadesio zgradu. U toku od nekoliko meseci, zamak je napadnut tri puta i to dva puta od strane Komanča, a jednom od strane Komančerosa. Poslednji put, svi koji su živeli ovde pobijeni su do poslednjeg, i palata je ostala pusta skoro punih pet godina. Sve dok jednog dana Kit i ja nismo slučajno naišli na nju. Dopala nam se i mi smo se tu naselili, i kao što vidiš, od tada stalno živimo ovde. — Namignuo je šeretski Holideju. — Nas niko nije ni pokušao da napadne niti da spali.

Holidej je u to sasvim lako poverovao. Koliko je mogao da vidi, banda Kita Kardinela bila je sastavljena od nesvakidašnje odlučnih ljudi, nepomirljivih boraca, i nije bilo jednostavno takvu bandu isterati iz utvrđenih zidina.

Sa gornjeg sprata Rembl ga je poveo dole u dvorište gde su neki ljudi pokušavali jedan po jedan, da uzjašu jednog džinovskog šarca koji je izgledao tako opasan i divalj kao jelen kapitalac u doba parenja, i neravno odmah bili zbacivani.

Holidej nije znao gde su uhvatili tog ždrepcu. Ali, ždrebac je zaista bio neukrotiv. Sa pristojne udaljenosti, gledao je kako su visoki Stil Dešvud, mišićavi Berni Rad i nasmejani Džoe Meksikanac, jedan za drugim završili u prašini. Pa ipak, svaki od njih digao se sa zemlje ako ne nasmejan ono svakako ne ljut, spreman da ponovo pokuša da pojaše konja, čak i ako je bilo sasvim jasno da protiv divlje životinje ni jedan od njih nema nikakve šanse.

Kao da se igraju, pomislio je

Holidej. Svi oni bili su zaista kao gomila nedoraslih momčića razigrani u svetu odraslog čoveka, jer tako izdvojeni u pustinjskoj palati, svi su se ponašali kao da žive u nekom svetu bajke, a prema svom lideru Kardinelu držali su se kao prema princu...

Zatim se setio velikog uokvrenog plakata, tačnije rečeno poternice koja se nalazila na počasnom mestu u trpezariji Kameronove palate. Štampana godinu dana pre toga od strane teksaških rendžera, poternica je sadržala imena sedmorice od jedanaestorice članova bande i pored svakog imena, bila su pojedinačno nabrojana krivična dela svakog bandita koja su se kretala po težini od krađe stoke do ubistva. Za celu bandu, bila je raspisana nagrada od deset hiljada dolara, a za samog Kita Kardine-la pet hiljada dolara.

Ne bi trebalo zaboraviti tu poternicu rekao je Holidej sebi, razmišljajući ozbiljno o svom položaju. Svi ti mladi ljudi mogu izgledati i ponašati se kao neobuzdani dečaci, ali, oni su ipak bili odrasli ljudi, verovatno najopasnija grupa bandita koji su se ikada okupili ispod jednog krova.

Pored toga, postojalo je još nešto, i kako je dan za danom prolazio, Holidej je shvatio šta je to. U bandi običnih razbojnika nije postojao osećaj prijateljstva. Mi je taj osećaj bio izopačen, i svodio se na najgrublji i bestijalni interes. Među ovim ljudima bilo je drukčije, njih je vezivao neki osećaj koji između sebe imaju rođaci, i taj odnos ponuđen je na neki način Doktoru Holideju. Ovde, u njihovom fantastičnom domenu, daleko od mud-

skih naselja u Teksasu, oni su živeli kako su hteli, nisu priznavali ničiju vlast i prihvatali su samo ona pravila koja su sami sebi nametnuli. Oni su bili banditi, ali uprkos njihovim stravičnim dostizima, oni su u sebi posedovali ači i dublji osećaj slobode nego mnogi ljudi sa Zapada koje je na svojim putovanjima sretao. Malo pomalo uhvatio je sebe da manje kritički gleda na njih i da ih sve više prihvata takve kakvi jesu, ukoliko se uopšte moglo govoriti o nekom prihvatanju. Činjenica da je trenutno živio sa njima nije značila da usvaja njihov način života, ali je nesumnjivo doprinosila da ih nešto bolje shvati, nego drugi ljudi.

Pošto nijedan od bandita nije uspeo da ukroti divljeg mustanga, Holidej je to učinio koristeći svoja iskustva stečena kod Apača. Ali, to je bilo sve što je otkrio o sebi, jer kada su nešto kasnije Kardinelovi ljudi isprobali svoje sposobnosti u brzini i preciznosti gađanja. Dok je sve to izveo sa upola snage, tako da je ispao najslabiji od svih, a kao najbolji pokazao se Kardinel lično.

— Nema sumnje da imaš dobro oko Džoni — rekao je Kardinel bez trunke ljubomore. Čini mi se da bi mogao postići isto što i ja, a možda čak i više ako bi svakog dana vežbao sa svojim „koltom“. Ali, nije sigurno da bi baš to postigao, pored volje, treba imati i talenta.

Ali Holidej nije hteo da vežba. Bio je dobar na potezanju revolvera, bolji nego ikada. Tu svoju veštinu skrivao je od drugih kao što je skrivao i druge svoje osobine.

Bez obzira na to što ga je Kardinel spasao zle sudbine, ipak nije mogao da se uklopi u društvo koje njemu nije odgovaralo. Prinudno isključenje iz ostalog sveta nije ga učinilo pogodnim za druženje sa banditima. Njegovi kompanjoni u palati primetili su da je često sedeo na terasi i bludio u daljinu, i da se nije rado uključivao u ono što se odigravalo u kući; u lov je odlazio sam, kockao se samo tek toliko da mu prođe vreme, i nikada u velike svote, a samo izuzetno je sedeo i pio viski s ostalima, i to onda kada bi ocenio da bi suvišna izolacija mogla izazvati nepoverenje kod ostalih. No, razlike među njima ostale su vidne. Zahvaljujući novcu opljačkanom u Čaparalu banditi su bili u stanju da sebi kupe nova gizdava odela i da se njima šećkaju po prostranim odajama palate Angusa Kameron, ali, to im nije davalo onu urođenu ležernu eleganciju koju je posedovao Holidej, i koja se nije mogla steći imitiranjem i posmatranjem sebe u ogledalu. Jednom rečju, hteo to ili ne, Holidej se od njih razlikovao čak više nego što je želeo.

Sledeća dva-tri dana prošla su ispunjena dokolicom, kockanjem, spavanjem i drugim neobaveznim aktivnostima. Bio je već kraj jula meseca, a početkom avgusta leto je postalo još toplije. No, Doku Holideju to nije smetalo. Izležavao se u hladovitim prostorijama iza debelih zidova palate, ili je vrućinu blažio kupanjem u obližnjoj rečici čija je hladna voda sekla kao nož, čak i u dane najveće žege. No, znao je da se takav život ne može nastaviti dugo. I fizički i duhovno nalazio se razapet negde na grani-

ci između dva potpuno odvojena, različita sveta. Uprkos relativnom prijateljstvu Kardinelovih ljudi, oni ga nisu prihvatili kao svog, ier su bili svesni da u suštini nije ista tvorevina kao oni, što je i on sam dobro znao. Ali, nije znao kako da prelomi to stanje neizvesnosti, to stanje pripadnosti dva sveta koji su jedan od drugog bili toliko udaljeni kao da su na dvema planetama. Na jednoj strani očekivao je da ga njegovi sadašnji družbenici stave na probu koja će ga eventualno uvrstiti u njihove redove. Na drugoj strani, on sam razmišljao je o tome kako da sa sebe zбриše žig pljačke u Čaparalu i vrati se u normalan život.

U tom pravcu, najviše mu je smetao njegov odnos prema Kardinelu, sa kojim je bio vezan dvostrukim obostranim uslugama. U toku te nedelje dana, koju je proveo među njima, Dok Holidej je video dosta i dokučio dosta o Kardinelovoj prirodi i morao je sebi priznati da ukoliko je više prodirao u dubinu njegovog bića, utoliko je više bio impresioniran. Nesumnjivo da je negde na dnu pokrivena skramom tajne morala postojati i ružna strana Kardinelove prirode, i Holidej se pribojavao da je do tada uglavnom imao mogućnost da vidi samo onu bolju, svetliju stranu. Kit Kardinel je odrastao u predgrađima Ostina sam samcit, bez ičije pomoći, i takav kakav je, uspeo je da se do svoje dvadeset druge godine probije do nekog vrha koji je on sa svog stanovišta mogao da sagleda. U toj borbi, uspeo je da zadrži prividno dobro raspoloženje i svoj stil veselog razigranog obešenjaka. Takav kakav je

bio, predstavljao je za one oko njega magnetsku snagu i, kako je Boston Floyd jednom rekao, bio je čovek za kojim se moglo poći „i u vatru i u vođu”. Holidej se s tim dosta slagao. Ma kakve nedostatke da je imao, Kardinel je uspeo da ih do tog momenta prikrije, a ono što je pokazivao, predstavljalo ga je kao pravog odlučnog čoveka.

No, postojalo je još nešto što ga je malo čudilo. Uprkos činjenici da mu je to bilo prvi put u životu da je sasvim otvoreno i bez olakšavajućih okolnosti prekršio zakon, pljačka Kečove blagajne u kojoj je u izvesnom smislu učestvovao, nije ga ni najmanje uznemiravala. Kao da je njegova savest u tom trenutku izneverila. Naravno, smetalo mu je što njegov postupak u Šaparalu ima zakonskih posledica od kojih će trpeti, ali, u moralnom pogledu, nije osećao nikakvo opterećenje. Pretpostavljao je da je činjenica što je Osgud Keč bio nasilnik i pravo đubre od čoveka, umnogome olakšavala njegovu situaciju, i krnjila moralne obzire. Istina, Dok Holidej u pljački nije učestvovao dobitkom, jer je odbio da primi hiljadu dolara koje mu je Kit Kardinel ponudio na ime njegovog učešća u toj akciji, i Holidej je smatrao da je to za njega lično dovoljna kompenzacija za moralni prekršaj. Bio je čist pred samim sobom, i niko mu nije mogao prebaciti da je od jednog nečasnog posla imao materijalne koristi.

Još uvek je jednog sunčanog jutra razmišljao o tom problemu, nastojeći da ga temeljno sa svih strana sagleda, kada je od strane stanovnika palate prijateljski po-

zvan da se ogleda s Emilom Tonkinom. Prihvatio je poziv za rvanje, jer mu je ležanja bilo dosta. Rvanje i boks bile su omiljene discipline među grupom bandita i oni su ih mnogo upražnjavali ne samo u cilju zabave već i zato da bi održali fizičku kondiciju, a snažno građani Tonkin smatran je kao najjači u tim disciplinama, i sigurno da je znao dosta trikova.

Ali, dosta trikova je znao i Dok Holidej, jer je za učitelje imao najbolje apačke rvače i malog Japanca koji mu je svojevremeno otkrio sve tajne džiu džice i karate. Tako je pred očima petorice članova Kardinelove bande u dvorištu palate počela dosta ravno-pravna borba, sve dok u jednom trenutku Tonkin nije uspeo da isklizne iz Holidejevog kratkog zahvata i uhvati ga u „nelzon” sa ciljem da mu glavu obori nadole i uhvati ga u još teži i skoro neizbavljivi „dupli nelzon”.

Tek tada je Holidej shvatio da nema ni vremena ni mogućnosti za šalu. Tonkin je nameravao da ga pobedi pred ostalima, i da ga ponizi na taj način. Ali to se Holideju nije dopadalo i odlučio je da se pokaže u što boljoj boji.

Holidej je lagano uspeo da se upola okrene i da desnu ruku provuče ispod brade svog protivnika, Tonkin je odmahnuo glavom i odgurnuo ruku, ali sve vreme nije smanjivao stisak „nelzona”. Holidej je onda simulirao kratkotrajnu slabost, i popuštajući pod pritiskom pogruo glavu i zastenjao. Tonkin je svom težinom nalegao napred sa ciljem da protivnika obori na kolena, naprežući do maksimuma.

ma svoje muskulozne mišice i stežući vilice od napora. U tom trenutku, Holidej je iskoristio Tonkinovu nepažnju i podlakticom udario Tonkina u slepoočnicu, od čega je ovaj izgubio ravnotežu za jedan sudbonosni delić sekunde. Brz kao munja, Holidej je svom težinom nalegao napred, zgrabio Tonkina za levu ruku, a onda se okrenuo i zavrtlaio snažnog rvača preko svoje glave. Tonkin je poleteo kroz vazduh kao izbačen iz katapulta, i pao desetak stopa daleko uz gromoglasnu viku posmatrača koje je toliko puta pobeđivao i koji su sada sa zadovoljstvom dočekali njegov poraz.

Go do pojasa kao i Holidej, Tonkin je ustao iz prašine dok su se na njegovim širokim prsima pomešani znoj i prašina pretvarali u blato. Izgledao je zaista atletski i mada poražen, nije pokazivao zlu volju. Čak nije pokazivao ni preveliku želju da nastavi borbu, mada mu podsmešljive primedbe njegovih drugova nisu mnogo odgovarale.

— Nije bio loš zahvat, Holideje — rekao je osmehujući se kiselo. — I moram priznati da sam naseo. Sta kažeš na to da prekinemo i da predahnemo?

Umesto odgovora, Holidej se samo osmehnuo i pružio ruku da uzme ubrus. Tonkin mu se dosta dopadao. On je bio farmersko dete i odrastao u preriji, ostao je dosta pošten i neiskvaren. Voleo je da razgovara o stoci, paši, pravu na vodu i raznim drugim pitanjima koja su obično mučila stočare, i posedovao je još jednu osobinu koja se Holideju naročito sviđala. Budući fizički vrlo jak, Emil Tonkin nije pokazivao veliko interesovanje

za vatreno oružje, nasuprot ostalima kojima je to bila glavna preokupacija.

Posle Holideja i Tonkina i ostali su se posvetili po nekoliko minuta istoj sportskoj disciplini koja im je istovremeno bila i deo obuke. Kada je partija rvanja bila završena, svi su se povukli do potoka gde su se okupali, a onda su pošli na doručak u veliku zračnu kuhinju. Posle završenog obeda neki su otišli da malo prodremaju, a oni malo energičniji, kojima se na poziv Džonija Rembla pridružio i Dok Holidej, pošli su da vežbaju potezanje revolvera i pucanje iz vatrene oružja.

Banditi su imali teren za vežbanje na maloj udaljenosti od palate, i to na južnoj strani gde se nalazilo jedno parče terena dosta dugačko i bez drveća. Nekoliko drveća nalazilo se tek na kraju te čistine i ona su služila za postavljanje mete. Posle izvesnog vremena i nekoliko šala, ispred njih je izašao Džoni Rembl koji se sa razlogom smatrao kao najbolji od svih u baratanju oružjem, i počeo da im objašnjava finese o tome kako treba rukovati šestometkom, tako da se postigne najbolji efekat.

Holidej nije bio zainteresovan da sluša instrukcije revolveraša koji je gore-dole hodao pred njima i pokazivao tehniku brzog potezanja revolvera, zatezanja obarača, i pucanja iz oružja sa visine kuka. Holidej je to već davno bio naučio i da bi postao bolji, nisu mu bile potrebne pouke drugorazrednog revolveraša. Sem taga, mada izvrstan strelac, Holidej oružje nije voleo. Nosio ga je zato što je morao, i što mu je ono bilo u neku ruku izvor

opstanka bez koga ne bi preživeo. I sada, kao i u mnogim trenucima pre toga, za Holideja se postavilo pitanje šta on uopšte traži u ovom zabačenom kutu Teksasa, i dokle će ostati sa ljudima sa kojima inače nije imao ničeg zajedničkog.

Tek kasno popodne kada su se vratili u palatu, Holidej je otišao u umivaonicu gde se okupao i onda pošao u svoju sobu da se presvuče. To je bio još jedan hendikep njegovog boravka u ovom zamku. Normalno veš nije prao sam, već u gradskim perionicama, sem izuzetno, kada bi u preriji boravio duže vreme. Ali, tada je bio spreman na tu nepogodnost i nije mu teško padalo kao sad kada je od civilizacije prinudno odvojen. Ušavši u svoju sobu zatekao je Kita Kardinele kako stoji pored prozora, puši i posmatra preriju koja se pružala do kraja horizonta. Odmah je shvatio da to nije bila slučajna poseta, i da je Kit taj trenutak izabrao da mu saopšti nešto važno.

Klimnuvši glavom, Holidej je bacio opasac na krevet i otvorivši fioku stočića izvukao čistu košulju.

— Kako je bilo danas Holideje?

— Odlično.

— Kako se osećaš?

— Fizički u dobroj kondiciji, kako mi se čini!

Kardinel je bacio uvis zlatan novčić. To mu je bila navika naročito u trenucima kada je ozbiljan i kada treba doneti neku odluku.

— Kako si se uklopio, Džoni.

— Kako tebi izgleda?

— Meni se čini da si se dosta dobro uklopio, sem možda jedne stvari.

— Na šta to misliš? — pitao je Dok, i pogledao ga ispod oka.

— Čini mi se da si duhom malo odsutan.

— Možda. Ja ponekad izgledam zamišljen. Ali, to nema veze sa tvojim ljudima.

— Znam. Moji ljudi su dobri... najbolji. — Kardinel se zagledao u novčić koji je držao u ruci. — Sutra ujutro rano zorom mi odlazi-mo, svi skupa. Ja bih nekako voleo da i ti pođeš sa nama.

Holidej se trgao i neprimetno ukrutio. To je dakle, došao je trenutak provere, pomislio je. Došao je trenutak odluke i ispita. Zatim je nastavio da oblači košulju, nastojeći da mu ton bude smiren i nezainteresovan. — Šta je u pitanju Kardinele?

— Neki mali posao koji ja nazivam viski posao. To je poduhvat koji treba da nam obezbedi novac za piće.

— Lak?

— Pa, čovek nikada ne može da bude sasvim siguran kakav će neki posao biti, ali, rekao bih da je taj posao bar na papiru vrlo lak.

— Hoće li biti pucanja?

— Nadam se da neće.

Holidej ga je pogledao pravo u oči. — Šta bi bilo ako kažem da ne želim da u tome učestvujem, Kite?

— Ništa. Ovo je slobodna zemlja i svako ima prava da bira ono što mu se najviše sviđa.

Holidej je znao da u suštini nije tako. U svetu malo gde ima slobode, slobode pojedinačnog delovanja, a nije je moglo biti ni ovde, bar ne u toj meri kako je to Kardinel želeo da istakne. Od nekog čoveka koji je sa drugim ljudima delio zajednički život, očekuje se da postupi na jedan određen način, iako ga možda niko neće silom na-

terati na određeno ponašanje. Holidej je znao da se od njega očekuje da uzme učešće u predstojećoj banditskoj akciji, ukoliko želi da i dalje ostane s njima u palati. Za njihove pojmove, bilo je vraški teško skoro nemoguće reći „ne” posle tih dana provedenih u njihovom društvu, na njihovoj strani, i na njihovom teretu. Za luksuz koji je uživao, očekivali su da im plati solidarnošću.

— Voleo bih da o tome malo razmislim — rekao je Dok konačno.

— Naravno, kako da ne, razmisli koliko hoćeš, Džoni. — Na Kardinelovom licu blesnuo je za kratko osmeh, i on je pljesnuo Holideja po ramenu, a onda se uputio prema vratima. — U slučaju da se odlučiš da pođeš sa nama, Džoni boj, mi polazimo rano u cik zore.

Holidej je znao kako će se njegovo razmišljanje završiti. I Kit Kardinel je to naslućivao, a uprkos njegovoj mladosti, on je umeo da proceni ljude i zbog toga nije bio iznenađen kada sutra ujutro među desetoricom svojih ljudi nije video Holideja. S izlaskom sunca banda je odjahala prema zapadu da opljačka banku u gradu Reinbou, a Holidej je sa tog pohoda izostao.

Kocka je bila bačena. Holidej se tome radovao, jer je njegovo udaljevanje od bandita istovremeno na neki način značilo približavanje svetu reda i zakona. Holidej je znao da se tom drugom svetu mora vratiti što pre, samo nije još uvek znao kako će to izvesti.

III

Otkucaji velikog časovnika u kući od izrezbarene orahovine koji

je ko zna kada bio donet iz neke trgovine u Amarilu, trgli su Kita Kardineia iz sanjarija. Bile su to prijatne, blistave sanjarije o ružičastom životu, i on je morao da učini napor da bi naterao sebe da ih prekine. Bilo mu je utoliko teže što je iz iskustva znao da je maštanje po beskrajnoj reci uspeha i lagodnog života odličan početak dana, i da stimulativno deluje na dobro raspoloženje.

Iz svoje postelje u sobi na prvom spratu palate koju je Angus Kamerton namenio sebi lično, mladi banditski lider mogao je kroz prozor da vidi džinovski bor koji je kao stražar bdeo nad palatom i okolinom, i da čuje čavrljanje i cvrkut ptica koje su se gnezdile u njegovim širokim granama. Na velikoj udaljenosti podsećajući na crtež na komadu papira, na visokom tamnoplavom jutarnjem nebu lagano je kružio jastreb, tražeći budnim okom nekog nedužnog malog zečića koga će njegove surove kandže rastrgnuti na komade i pripremiti za doručak.

Banditski vođa osmehnuo se i spustio noge sa kreveta. Svet u kome je živio bio je nesumnjivo surov, bezdušan svet. Uglavnom se moglo reći da je u tom svetlu čovek čoveku vuk, i da sa malim izuzetkom velika riba jede malu ribu, a jači čovek ugnjetava slabijeg. Naravno, on lično nije imao ništa protiv toga, jer je smatrao da bi drukčiji svet bio vraški dosadan i nezgodan za život.

Proteglivši svoje mišićavo telo, Kardinel je sanjivim korakom prišao do stola pored prozora. Kosa mu je bila neočešljana i razbarušena, i gledajući tu kosu i njegove

plave još uvek sa živje oči nikako nije ličio na onu sliku kakvu je o njemu želeo da stvori njegov stari neprijatelj, kapetan teksaških ren- džera Tom Kvin koji ga je jednom prilikom opisao kao prokletog os- tinjskog dželata s andeoskim licem. Tog jutra odmoran i smiren posle trodnevnog putovanja do grada Reinbou i mazad, Kardinel je iz- gledao više kao neki mladi počet- nik sveštenik koji u svojoj glavi nema ništa drugo sem pomisli ko- liko će molitava moći da izgovori pre nego što dođe vreme za doru- čak.

Teški svežnjevi novčanica ležali su na stolu. Kardinel je uzeo je- dan, i pokretom ruku dokonog čo- veka počeo lagano da ih lista. Ulov iz banke u teksaškom gradu Rein- bou iznosio je nešto više od tri hiljade četiri stotine dolara. Moglo je biti i više da su bili sposobni da više uzmu, ali, kao i u svakom po- slu, i u ovom pokodu desilo se po- nešto nepredviđeno. Napad je bio dosta uspešan, ali, tri ipo hiljade dolara nije bilo baš mnogo kada čovek ima desetoricu ljudi koje tre- ba prehraniti i zbrinuti.

Desetoricu ljudi. Nije hteo da se popravlja, jer sa Holidejem bilo bi ih jedanaest, ali, Holidej se nikako nije uklapao u taj broj.

Pomislivši na Holideja, razboj- nički vođa se natmuri. Počeo je da se lagano oblači, ali, dobro ras- položenje izazvano sanjarijama o lagodnom životu nije mu se više vratilo. Holidej je bio vraški kvali- tetan i sposoban čovek, smatrao je razbojnički vođa, i u početku mu se činilo da je dovođenjem takvog čoveka u palatu postigao pun po- godak. Holidej je bio hrabar, karak-

teran, dobar jahač i dobar strelac. Ali, imao je i jedan nedostatak, bio je povučen u sebe i nedokučiv, a Kardinel se nikada nije osećao la- godno i sigurno sa ljudima koje nije mogao da prozre do dna duše. Takve komplikovane tipove nije voleo, štaviše, u izvesnom smislu ih se pribojavao. Voleo je da zna šta neki čovek iz njegove grupe misli ili oseća, i šta će najverovat- nije učiniti u određenoj situaciji. Sa Holidejem nije bio siguran ni u šta. Na prvi pogled, visoki Džor- džijanac izgledao je kao i mnogi drugi visoki stasiti lepi ljudi koji čvrstim pesnicama i brzim poteza- njem revolvera i snažnim rameni- ma krče sebi put. Prošlost takvih ljudi obično je predstavljala stan- dardnu opremu za njihovu buduć- nost. Ali, to je bio samo privid, u tom čoveku postojala je još jedna pritajena ličnost skrivena ispod po- vršine, i Kardinel nije bio bliže jasnim saznanjima o karakteru tog čoveka ništa više nego što je bio one noći kada su jezdili iz Čaparala praćeni urlanjem Osguda Keča koji je za njima rikao kao razjareni ra- njeni bik.

Na vratima se začulo kucanje i na Kardinelovo „napred” u sobu je ušao Džoni Rembl.

Rembl je imao običaj da ustaje vrlo rano da bi pojahao svog veli- kog i snažnog ždrepcu, i taj dan nije bio izuzetak. Rembl je sa so- bom doneo dah otvorene prerije i miris rascvetane žalfije. Doneo je takođe i poslužavnik na kome se nalazio pribor za brijanje koji je uz osmeh spustio na umivaonik.

— Osam časova je Kite. Mora biti da si počeo da stariš kad se toliko dugo gnjezdiš u krevetu.

— Ako hoćeš da znaš istinu, stari druže, oduvek sam žudeo za udobnim životom, a dugo ostajanje u postelji znak je udobnog života — priznao je Kardinel s osmehom na licu. — Ali čini mi se da ga još uvek nisam zaslužio u potpunosti. — Uzeo je brijač sa poslužavnika. — Pripremi malo kafe dok se ja brijem, hoćeš li, Džoni? U ustima još uvek osećam ukus jučerašnje prašine.

Klimnuvši glavom, Rembl je izašao napolje. Njihovo prijateljstvo poticalo je još iz davninašnih dana, još iz onog vremena kada su obojica jurcali ulicama Ostina. Rembl je oduvek bio opasan mlad čovek spreman da sve radi po svome, ali, vrlo rano je shvatio da bez Kardinela pameti i smelosti i želje da mu pomogne, nikada ne bi doživeo duboku starost u svetu koji nije rado gledao na svojestive ljude njegovog kova. Rembl je bio prvi koji je prihvatio i priznao Kardinelaovo vođstvo i ostao je uvek njegov lojalni doglavnik čija je podrška doprinela da mladi bandit pođe putem kojim je krenuo i tako izađe iz svakodnevnog anonimnosti. Da li je to bio uspeh ili ne, zavisi od toga sa koje tačke gledišta se gleda.

Naoštrivši brijač na kaiš za oštrenje, Kardinel je nasapunjao lice, a onda uzeo brijač. Oštrica je glatko klizila po licu, ostavljajući na beloj peni čist trag za sobom. Trebalo mu je neko vreme da završi sa brljanjem, ali, kada se Rembl vratio noseći u rukama dve šolje vrijuće kafe, on je već bio gotov i sušio je lice čistim ubrusom nebeskoplave boje.

Dvojica mladih razbojnika ispili

su kafu na balkonu gde su na suncu koje je oo jutro grejalo sve topilje, mogli tiho i na miru da porazgovaraju o nedavnim događajima. Nisu propustili priliku da izmenjaju misli o rapadu na banku u Reinbou, ali, kada je Rembl pomenao incident sa revolverom i mogućnost pogibije bankarskog službenika, Kardinel je izbegao da se izjasni o tome. Rekao je Remblu da će o tome razgovarati kasnije, i prešao na razgovor o drugim pitanjima.

Nešto kasnije, u palati je počeo aktivniji život. Ljudi su se probudili, i u kuhinji je počelo zveckanje posuda, a malo kasnije, u dvorištu su se pojavili i prvi jutar-nji poslenici. Usamljeni ili u parovima, članovi Kardinelaove bande šetali su po dvorištu ili pušili i razgovarali u hladovini. Po svemu sudeći, toga dana u palati neće biti mnogo rvanja niti pesničenja, a verovatno ni gođanja u metu. Dan je trebalo provesti u odmoru posle napornog jahanja u Reinbou.

Kardinel i Rembl su još uvek sedeli na terasi i glasno se smejali zbog priče o jednoj devojci iz Taos Puebla koja je pokušala da Kardinela ubije njegovim sopstvenim revolverom, kada su sa južnog prolaza odjeknala dva puščana pucnja.

Razgovor je istog trenutka prekinut i na balkonu i u dvorištu, i dvojica razbojnika su ustali i prišli ogradi balkona i netremice pogledali u pravcu juga. Pucnji koje su ispalili Vakson i Emil Tonkin, koji su tog dana bili na straži na južnom prolazu, značili su da se neko iz tog pravca približava.

Taj neko pojavio se nekoliko minuta kasnije izašavši na čistinu iz

jednog šumarka koji se nastavljao dalje do južnog prolaza. Bio je to visok mrsav konjanik na snažnom crnom konju. Konjanik je bio odeven u ogrtač sive boje, a na glavi je nosio veliki meksičanski sombrero. Srebrni ukrasi svetlucali su na suncanim zracima, a odsjaj sunca u dva-tri maha zaškrlo je na žutim bakarnim caurama zadenutim u ređenike prekrštene preko konjanikovih grudi ispod sivkastog kišnog ogrtača. Čak i sa te prilično velike udaljenosti, bilo je očigledno da taj konjanik nije bio neki običan čovek ili slučajni putnik. Sedeći u sedlu na način koji bi izmamljivao upoređenje sa čuranom posadenim na gnezdo u mahovima, konjanik je jahao ležerno i sa puno samopouzdanja koje poseduje čovek koji se ne boji da bilo gde pođe sam, pa makar to bilo i gnezdo čuvenih bandita.

— To je Nesin — uzviknuo je Džoni Rembl, jer je taj čovek i ranije dolazio u zamač, i Džoni ga je poznavao. — Nisam mislio da će ponovo doći, Kite.

— Ja sam znao da će doći. Razmislio je o našoj ponudi i shvatio je da mora sa nama da zaključi posao.

Rembl se počeo osmehivati. — Znači li to onda da dolazi naših pet minuta, ortače?

— Može biti, mada ćemo morati da se za tih pet minuta malo pomučimo — Kardinel je za trenutak pogledao konjanika koji se približavao, a onda oborio pogled i ugledao Holideja koji je stojeći kod ulaznih vrata u dvorište takođe netremice zurio u pridošlicu. Kardinel se namrgodio videvši izraz Holidejevog lica, a zatim iskosa po-

gledao svog adutanta. — Dobro bi bilo da siđeš dole i da kažeš ljudima da Holideju ništa ne govore o Nesinu. Ne želim da opet nepotrebno pobuđujem njegovu opreznost. Neki ljudi nisu baš prijateljski raspoloženi kada tipovi kao što je Nesin naviru u kuću.

— Naravno Kite — rekao je Rembl i požurio niz stepenice da Kardinelova naređenja prenese ostalima, pre nego što konjanik iz prerije prođe kroz vratnice.

Kada je prišao nešto bliže, konjanikov izgled se pokazao još užnijim nego izdaleka. Njegovo lice bilo je kao okovano nečim mračnim, a njegova tamna koža i surovo stisnute usne prikrivene ispod gustih brkova, nagoveštavale su tvrdnu, odlučnu i nepomirljivu prirodu kao i crne oči kojima je gledao ne trepćući kao sova u noći. Kada je laganim hodom prošao pored Doka Holideja, njegove tamne oči su se začas zadržale na njemu, i Holidej je taj pogled osetio skoro kao fizički dodir. U prolazu, Nesin je za sobom ostavljao neko vanzemaljsko pakleno zračenje.

Holidej se okrenuo i nastavio razdoznalo da posmatra čoveka koji je sjahao i uzde svog konja predao Džoniju Remblu. Taj čovek je bez sumnje bio neki bandit, o tome u Holidejevoj svesti nije bilo nikakve sumnje. Pretpostavljao je da je to neki banditski veteran, a po izrazu njegovih očiju i višestruki ubica.

Bio je u pravu, bar do tog stepena dokle su njegova razmišljanja dosežala, ali, Dok Holidej nije ni slutio da je ovde u Kameronovoj

palati prvi put u svom životu video jeunog Komančerosa.

To poslepodne topao vetar dizao je crvenu prašinu preko ravne suncem osušene prerije, a noć je donela mesečinu kojom su se i ravnica i planina okupale kao u nekoj čudnoj nezemaljskoj svetlosti.

Šetajući dvorištem Kameronove palate, i čekajući nestrpljivo da se iz njegove sobe pojavi gost koji je prispeo tog jutra i posle toga proveo ceo dan u spavanju, Kit Kardinel je posmatrao taj crvenkastozučkasti mesec i strpljivo pratio pogledom njegovo plivanje preko tamnog neba. A nekih stotinu milja dalje na jugozapadu, na ivici velike peščane pustinje poznatije pod nazivom Ljano Estakado, taj isti mesec osvetljavao je poslednje milje životnog puta čoveku koji bi dao mnogo više od svega što na svetu ima, da bi saznao gde se te noći nalazi Kit Kardinel i ko je njegov tamncoki posetilac. Taj čovek bio je narednik rendžera Kon Tetis.

Ali na žalost, narednik Kon Tetis iz odreda teksačkih rendžera nije ugledao okom Kita Kardinela još od one noći kada su u Rozinoj kantini u Fajetvilu izmenjali nekoliko vrelih pozdrava revolverskim meci-ma. Nikada nije video čoveka koji se zvao Nesin, nije znao posigurno da li je Kardinel živ i skriven u nekom bezbednom skrovištu ili je poginuo u Meksiku kao što se u poslednje vreme pričalo.

Prelazeći u staroj, tamnoplavo obojenoj dilizansi sa rendžerima Džordanom i Henrijem poslednje

naporne milje teškog puta do Šafterove stanice, Tetis je tog momenta sigurno znao samo to da je oo kostiju izlomljen i umoran, i da u ustima oseća gorak ukus neuspeha koji je naslućivao.

Gledajući okrugao mesec kroz prozor dilizanse tipa „konkord“ narednik je umorno uzdahnuo. Uprkos svom umoru, Tetis je sedeo pravo i ispršeno na svom sedištu kao pušćana cev, dok su njegovi saputnici dremali na sedištu nasuprot njemu. Lica dvojice mladih rendžera jako su se razlikovala od njegovog. Njihova su bila glatka, opaljena i bez bora, dok su narednikove crte lica bile oštre i duboko urezane dugogodišnjim mukama i naporima u službi. Sitne borice oko očiju bile su duboke, a udubljenja na obrazima izgledala su tako kao da su oduvek bila tu užljebljena kao ulaz u pećine. Nekada davno, narednik Tetis izgledao je isto tako kao njegovi saputnici, mlad, živahan, pun snage i bez bora. Bilo je to ono vreme kada se lako i radosno smejaio, ali, to je bilo toliko davno da mu se činilo da je zaboravio da je takvo vreme ikada postojalo.

Mladi oficiri u Fort Dodgu iza leđa su ga nazivali Tetis „stena“ ili „kameni Tetis“. Imao je on takođe još jedno ime koje je ne bez razloga zaskušio obavljajući razne dužnosti u oblasti Ljano Estakado: „lovac Komančerosa“. Kada je jednoga dana posle napada Komančerosa na Kvin Fors pre tri godine našao svoju ženu i decu surovo pobijene, Tetis se prijavio u rendžere i dobio je posao i dužnost da prati i pribavlja izveštaje o tome da li su i gde viđeni Komančerosi i

kakve su zločine u tom poslednjem ispadu izvršili. On je taj posao sa velikim uspehom obavljao i kasnije je dobijao sve teže i komplikovanije zadatke. Nesporno je bilo da je Tetisa u njegovim naporima motivisala mržnja, ali, to nikada nije trebalo mešati sa njegovom sposobnošću. U toku tri godine, Tetis je u Fort Dodž doveo ili doneo sedam Komančerosa, četvoricu živih i trojicu mrtvih. A ako nekome taj broj izgleda mali za ocenu njegovih uspeha u toku trogodišnjeg rada, onda treba reći da je taj uspeh bio rekord u rendžerskoj službi. Niko od rendžera nikada nije mogao da se pohvali da je u toku svog službovanja priveo sedmoricu Komančerosa, jer je i sama reč Komančero pričinjavala strah za onoga ko bi je čuo i bila je simbol užasa u pokrajinama gde je užas bio svakodnevna pojava. Komančerosi su bili najlukavija, najsvirepija i najstrašnija banda ubica koju nikada niko nije uspeo da uništi.

Kada je vozač diližanse doviknuo „Šafterova stanica na vidiku“ Tetis se nagnuo kroz prozor i ugledao mali četvrtast prozorčić koji je kao žiža svetlucao u ogromnom prostranstvu nepregledne ravnice. Glas vozara zvučao je umorno i razdraženo. Džek Turner vozio je rendžere po celoj oblasti više od nedelju dana, i taj posao je činio da mu se njegova redovna dužnost koju je obavljao na liniji diližanse od Klejtona do Kejsa činila kao praznik u poređenju s ovim naporima. Smatrao je da bi rendžeri trebalo da putuju jašući na konjima, uprkos činjenici da mu je Tetis u poverenju rekao da diližan-

som putuju tajno preruseni u putnike, u nadi da će tako lakše iznenaditi one koje su gonili.

Pa ipak, i pored sve lukavosti od kako su napustili Fort Dodž nisu primetili nijednog Komančerosa. Grupa je prešla stotine milja duž severozapadnog i severoistočnog dela Ljano Estakada, sledeći tragove koji su dosta obećavali, i posećujući izvestan broj naselja, sve u nadi da će čuti nešto novo, ali, sve bez uspeha.

Tetis nije bio pohlepan čovek. Sve što je želeo to je da uhvati jednog Komančerosa, govorio je u mislima sam sebi, dok su se približavali tom malom kvadratu svetlosti koji je gledao na njih kroz tamu udaljenosti. I ako bi ga uhvatio, nastojao bi koliko god više može da tog čoveka dovede živog u Fort Dodž tako da ga kapetan rendžera lično može ispitati i proveriti koliko su tačna govorkanja zbog kojih su Tetis i njegova dva saradnika naivše i pošli iz Fort Dodža. Narednik se sećao kako je kapetan Kvin izgledao u svojoj kancelariji one noći kada ga je pozvao i pri slaboj svetlosti svetilike mu saopštio novosti koje je neposredno pre toga primio sa severa. Te novosti su nagoveštavale da je posle relativno dugog perioda priličnog mira u oblasti Ljano Estakada došlo do izvesne promene, i da su Komančerosi opet u pokretu i da se, kako je u tim vestima stajalo, pojavljuju na tržištu oružja i kupuju onoliko oružja i municije koliko mogu dobiti.

Te glasine su pokrenule Tetisa, jednog od onog malog broja ljudi koji su verovali da su Komančerosi brojni i jaki, a ne jednostavno

mala banda nedisciplinovanih odrpanaca. Pomisao da se Komančerosi naoružavaju modernim oružjem i pomisao šta bi to moglo značiti za severni Teksas u kome su egzistirali najbrojniji bogati rančevi, davala je naredniku snage da izdrži sve napore koji su ih čekali na mnogim pređenim miljama, i daće mu snage da izdrži, sve dok ili ne padne od iscrpljenosti, ili ne bude opozvan od strane kaptana Toma Kvina.

Tetis je prodrmusao i probudio svoje pomoćnike kada se dilažansa zaustavila pred putnom stanicom gde je trbušasti Meksikanac izašao da ih pozdravi, držeći u ruci fenjer protiv vetra.

— Dobro veče sinjori — osmehnuo se kada je Tetis ukrućenih nogu izašao iz dilažanse. — Dobrodošli dragi senjori.

— Gde je stari Šefter? — zapitao je vozar Džek Terner skačući sa svog sedišta i otresajući šeširom prašinu sa svog odelu.

— Senjor Šefter se danas poslepodne razboleo — objasnio je debeljuškasti Meksikanac. — Ali, ništa se ne brinite, za vas je sve spremno amigo. Molim uđite unutra i smestite se, dok ja ispregnem i namirim zapregu.

Četvorica putnika su trupčući nogama ušli u osvetljenu zgradu. Rendžer Terner je zevao još uvek bunovan od sna. Tetisovo kao čelik tvrdo lice izgledalo je sivo pri svetlosti svetiljke, dok je ispred svojih drugova ulazio u zgradu.

Prostorija u koju su ušli bila je ispunjena jednostavnim nameštajem koji se sastojao od jednog velikog stola i nekoliko klupa. U prostoriji nije bilo nikoga. Tetis je skinuo še-

šir, a Terner je lupnuo šakom po stolu i pozvao kuvara.

Iz kuhinje se niko nije pojavio.

— Do vraga, neću sad valjda čuti da je i Sem Koster takođe bolestan — rekao je vozar, i uputio se prema vratima kuhinje.

Zastao je kao ukopan, jer se zveckajući mamuzama na vratima pojavio jedan čovek. Bio je obučen kao Meksikanac, ali su crte njegovog lica više odgovarale pripadniku bele rase. Imao je oči prazne, bez sadržine, čvrstu bradu i svetlu kosu. Usne stisnute tako da su izgledale kao crta, nisu znale za osmeh. Preko ramena nosio je dugačak kaubojski bič savijen u krug.

— Gospodo — rekao je sa slabim stranim naglaskom. Nešto nalik na osmeh dodirnuo je njegove usne. — Narednik Tetis i njegovi prijatelji, zar ne?

Terner se zablenuo u njega, a onda se okrenuo i video da narednik pruža ruku ka revolveru. Vozar dilažanse je kriknuo, ali mu je krik zastao u grlu. Nije shvatao šta se događa. Do tada nikada nije video nijednog Komančerosa. Ali, narednik Tetis jeste. I odjednom, video je ne jednog nego još mnogo njih koji su nagrnuli sa svih strana, sve dok u odaji nije bilo njih petnaestak, tako da se oko Tetisa i njegovih drugova napravio krug ljudi koje su nazivali šljama ove zemlje, kuga, Komančerosi iz Ljano Estakada.

Čovek sa bičem nastavio je da se smeši dok je nekoliko Komančerosa razoružavalo narednika Tetisa, dok su drugi uzimali oružje Henriju i Džordanu. Narednik je stajao ukrućen kao Indijanac vezan za stub smrti, dok ga je jedan jed-

nooki bandit pretresao. Jednooki je našao narednikova dokumenta i pružio ih čoveku sa bičem koga su ostali nazivali Kantorom. Ovaj je samo na brzinu preleteo pogledom preko papira: kada je konačno digao pogled, njegove svetloplave oči presijavale su se kao šljokice od stakla.

— Tačno je — rekao je blagim glasom. — On je rendžer koga nazivaju „lovac Komančerosa“.

Tetis je prkosno digao glavu i isturivši bradu čekao sudbinu. Znao je da je već mrtav čovek. Najviše što se mogao nadati to je bilo da pokuša da umre sa dostojanstvom, i ako bude moguće, da sačuva život svojih mladih prijatelja rendžera, koji nijedan još nisu bili napunili godinu dana službe u odredu. Nije se nimalo dvoumio šta ga čeka, kada je Kantor lagano odmotao svoj bič i široko se osmehnuc.

— „Lovac Komančerosa?“ — ponovio je, i zatim zamahnuc bičem.

Udar biča otvorio je rupu na narednikovom obrazu do same kosti duboku. Od udarca, narednik je posrnuo, ali se brzo ispravio i ostao da stoji gordo uspravljen, i ako mu je krv furila niz lice i slivala se na prašnjav kožni žaket.

— Gospode bože! — zavapio je vozar, a mladi rendžer Henri počeo je da drhti, užasnuc saznanjem šta ih je zadesilo i slutnjom da će ih još zadesiti.

— Hrabro rendžeri! — rekao je Tetis oštro, i mladi čovek je s naporem uspeo da ovlada sobom. Isturivši bradu, narednik je prkosno pogledao oko sebe po licima Komančerosa. Oni su se osmehivali. Henri im je pružio zadovoljstvo da osete miris njegovog straha, i oni su u

njemu uživali kao čopor divljih pasa na tragu ranjenog jelena. Strah žrtve ih je uzbuđivao. To se videlo u njihovim usijanim očima, i vlažnim balavim usnama.

Kantor je lagano prišao do Tetisa i razgledao ranu koju je udar biča napravio. Onda je bez opomena pljunuo u lice hrabrog čoveka.

Reagujući instinktivno, Tetis je zamahnuc da ga ošamari, ali je Kantor munjevito ustuknuo i snažno udario drškom biča narednika po glavi, od čega je ovaj pao i zadržao se na rukama i kolenima.

Kantor se osvrnuo i pogledao svoje pratiocce. — Gledajte — rekao je pokazujući bičem čoveka koji je pokušavao da se digne. — Neki od vas su verovali da je „lovac Komančerosa“ čovek od čelika i kamena. Ali vidite sad, krvari i kleči kao i svi ostali. On je samo običan čovek.

— Pusti moje ljude na slobodu — promrmliao je Tetis.

— Moliš za milost? — rekao je Kantor s iznenađenjem iz koga je izvirala poruga. Dodirnuo se prstom po prstima. — Milost od jednog Komančerosa?

— Oni su tek dečaci — nastavio je rendžer, iako je znao da je svaka reč uzaludna.

— Zaista? Pa lepo, ja verujem u ono što je rekao jedan od vaših velikih generala građanskog rata, čuveni general Kaster kada je naredio da se u reku bace bebe Komanča i Apača: „Mala štenad postaju veliki psi“. Da li se sećaš tog izuzetno značajnog citata, „lovce Komančerosa“?

Tetis je digao pogled do Kantorovog lica, želeći svim srcem da samo za minut ostane sam s njim

pre nego što umre. Taj minut bio bi mu dovoljan da na toj zveri u ljudskom obliku iskali svu mržnju i jad zbog tragične mučeničke sudbine koja je čekala njegove drugove. Laganim umornim pokretima ustao je na noge.

— Vi ste nas čekali, spremali ste nam zasedu? — zapitao je bez okolišenja.

— Naravno — odgovorio je Kantor igrajući se bičem. — Vetar donosi šapat do naših ušiju, rendžeru, i tako nam je doneo vest da si nam ti na tragu. Vidiš li kako si uspeo u tome.

Tetis je raširio ruke. — Ovi mlađi ljudi i vozar ne mogu ti naškoditi. Sve što tražim, to je da ih puštiš da odu.

Kantoru je izgleda odjednom dosadilo da dalje razgovara. Pokazao je drškom biča na Tetisove pratioce i ostrim odlučnim glasom naredio.

— Pobijte svinje.

Uz prigušen krik besa, Tetis se bacio na vođu Komančerosa. Ovaj put, Kantor nije bio dovoljno hitar i narednik rendžera ga je zgrabio rukama za grlo. Snažni koščati prsti stisnuli su vrat. Kantor je zastenjao, i obojica su se pružili na sto. Zatim su ljudi u sivim kišnim ogrtačima nagnuli preko Tetisa, udarajući ga pesnicama i drškama revolvera sve dok stisak njegovih ruku nije popustio i dok se kao krvava gomila nije skljkao na pod.

Iskolačenih plavih očiju, masirajući rukom ugnjavljen vrat, Kantor je uz pomoć svojih pratilaca uspeo da ustane. Zatim je snažno odgurnuo od sebe one koji su mu pomagali, i netremice se zagledao u

čoveka na podu. Rekao je nešto promuklim glasom na stranom nerazumljivom jeziku, ali, njegovi ljudi su očigledno razumeli jezik Komančerosa. Ležeći na podu, upola smrknute svesti, narednik ih je čuo kako se kreću, a zatim je čuo krike i grebanje čizama po podu, kada su Henrija, Džordana i Džeka Ternera silom izvukli iz odaje.

— Naredniče — vapio je Majk Henri. — Ne dajte im da me ubiju! Pomozite mi naredniče!

Tetis je nemoćno stisnuo pesnice. Vreme kao da je stalo dok je on ležao i čekao, čekao ono što je znao da će neumitno doći, a onda je čuo stravične neartikulisane krike užasa i bola kada su još trojica Teksašana osetili na sebi strašnu, jedinu poslednju završnu lekciju o tome šta se događa kada se padne u ruke Komančerosima. U tom momentu, narednik nije osećao strah ili bol zbog gubitka svojih drugova, on je osećao samo duboko ogorčenje koje ga je u grudima peklo kao vatra. I suviše mnogo Teksašana odbijalo je da poveruje da Komančerosi uopšte postoje, jednostavno zbog toga što je malo tih koji su došli u kontakt sa zločincima preživelo taj susret da o njemu nešto kažu. A bilo je čak i tih koji su znali da Komančerosi postoje, ali su tvrdili da su priče o njihovim zverstvima samo puka preterivanja.

Kada bi samo ti ljudi mogli da se nađu sada ovde u Šeftenovoj stanici i da čuju krike tih ljudi koji su umirali na način kojim nijedan čovek ne bi trebalo da umre, onda bi možda Teksas bio dignut da krene u akciju.

Zatim su ga nemilosrdne ruke

dohvatile, i narednik Tetis je svesno blokirao svoju svest. Bio je to trik da se čovek ponese sa neizdrživim bolom koji je naučio od jednog starog Apača. Znao je da ovi sivi đavoli imaju dovoljno vremena da iscede život iz „lovca Komancherosa“. Hteo je da smrt dočeka smireno i hrabro.

IV

Lin Gover se odjednom pokrenuo sa čašom u ruci, i sa jasno izraženom namerom na licu. Prošao je pored stola za kojim su neki igrali poker. Gover se malo zaneo kada je bio na domak Holideju. Te večeri, dosta je pio.

Sedeći usamljen sa cigarom u ruci u ughu odaje, Holidej je pratio pogledom čoveka koji mu se približavao. Holidej te večeri nije bio raspoložen za šalu. Nije mu se dopadao osećaj da se kod nekih članova bande prema njemu budi neprijateljsko raspoloženje i da su neki od njih čak i ljuti, a to je naslućivao po činjenici da niko s njim nije diskutovao o usamljenom konjaniku koji je prispeo tog jutra. Ne znajući da je banditima naredeno da ne govore o Kardinelovom posetiocu. Holidej je smatrao da je neraspoloženje upereno prema njemu. Zbog toga nije bio raspoložen za društvo, a naročito ne društvo Lina Govera.

Gover je na lice navukao lažan osmeh i zaustavio se na nekoliko metara od Doka. On je bio čvrst, snažan čovek plave kose i radoznalo praznih očiju. Bio je jedan od najboljih revolveraša u bandi, i sva kako najbolji u baratanju nožem. Ali, dok je stajao i ljuljao se pre-

ma Holideju bilo je jasno da nije čovek istog kalibra kada je u pitanju piće.

— Holideje! — Glas mu je zvučao promuklo i sadržao je u sebi preteću notu, što je navelo igrača karata da pogledaju prema njemu.

Holidej nije rekao ništa. Nije mu bilo prvi put da ga je neko izazivao. Stavio je cigaru u usta i stisnuo je zubima. Zažmirio je na jedno oko zbog duvanskog dima.

Gover je potegao još jedan gutljaj iz čaše.

— Hajde, smiri se Line — dobio mu je Tonkin. — Pijan si kao mešina.

— Ko te je zvao da se mešaš Tonkine? — odvratio je Gover. — Pa, šta ako sam pijan? Ovo je slobodna zemlja zar ne? — Njegove bledunjave oči sevnule su opet ka Holideju. — Je li tako mister? Hoću da kažem, čovek može da napije kad mu se to sviđa baš kao što može da potegne revolver kad hoće da se odmeri sa nekim.

— Govere... — počeo je Tonkin, ali ga je Holidej prekinuo. —

— U redu je Tonkine — rekao je i ustao. — Sam ću to srediti.

Gover je odbacio čašu i zauzeo malo pognut položaj kakav zauzimaju borci pri vatezanju pištolja. Odjednom je izgledao potpuno tesan.

— Jeste li sigurni, mister? — rekao je izazovno. — Ovde nema Ki-ti pored vas da vam pomogne. Možda niste baš u stanju da izađete na kraj sa mnom. — Okrenuo se na stranu i pljunuo. — U svakom slučaju, možemo to da proverimo!

— Ti si jedan običan žutokljunac, Govere — rekao je Holidej

prilazeći. — Mogao bi ubiti nekog čoveka i zamišljati da si pravi heroj, ali, nije sve u tome. Treba odrasti i postati veliki.

Gover je pljunuo u stranu i izbacio neku pogrdnu reč.

— Govere — doviknuo je Klensi Džens ustajući. — Ostavi Holideja na miru. Znaš i sam koliko Kit ne voli međusobna razračunavanja.

— Gledaj svoja posla. Džense — planuo je Gover i osvrnuo se da za trenutak pogleda onog ko mu se obratio.

To je bilo dovoljno za Holideja da pruži ruku i da ga dohvati. Čelični prsti stegli su Govera za članak desne ruke, i kada se okrenuo, pesnica mu se našla ispred nosa.

— Zašto se ti ne držiš tvog pića? — procedio je Holidej ljutito kroz zube. — Ni tu još nisi dovoljno ispečen, žutokliunče.

Besna osovka sletela je sa Goverovih stisnutih usana, i on je pokušao da kolonom udari Holideja u trbuh. To je bilo dovoljno. Okrenuvši se da udar kolena primi na kuk. Holidej je revoltirano otvorio pesnicu i šakom odgurnuo Govera u lice.

Udar je bio sasvim kratak, više je ličio na trzaj ruke, ali je deistvo bilo strašno. Plava kosa se zalepršala, i Lin Gover je mlatarajući rukama poleteo unazad, udario u jedan drveni stub i pao pored niega. Holidej mu je hitro priskočio, sagnuo se i veštim pokretom ruke istrkao mu „kolt“ iz futrole. Zatim je ustuknuo korak nazad da bi se suprotstavio ostalima koji su kao jedan skočili na noge.

— Šta je, do đavola? — rekao je čvornovati Stil Dešvud ljutito. —

Zar si morao, da ga udariš tako jako?

— Dobio je što je tražio, Stile — rekao je Emil Tonkin mirno.

— Naravno — potvrdio je Pit Porter. — Još od kako smo se vratili iz Rejn boua stalno traži kavgu. Sada će verovatno biti zadovoljan.

— Hajde stari — rekao je Klensi Džems prelazeći preko odaye, da bi pomogao ošamućenom kavgadžiji da ustane. — Vreme je za spavanje. — Osmehnuo se iza Goverovih leđa i Holidej se začudio da je Gover dozvolio da ga ovaj odvede.

Dok Holidej je još nekoliko trenutaka stajao, primećujući da ratoborno raspoloženje popušta. Još uvek je držao Goverov revolver u ruci. Bio je skoro siguran da će Goverovi paitaši stati na njegovu stranu i da će mu pomoći, ali, ispostavilo se da je grešio u tome.

Njegov zaključak potvrdilo je i ponašanje Emila Tonkina koji je odmah posle toga dodao da bi spustio temperaturu. — Lin je bio malo namćorast, ali, nije loše imati ga pored sebe kad zatreba. U međuvremenu, hajde da popijemo nešto.

Mada nije voleo da pije sa ljudima koji mu nisu bliski, Holidej je silom okolnosti prihvatio poziv. Seo je za sto i uzeo u ruke čašu viskija i istog trenutka učinilo mu se da je napeta atmosfera dana uglavnom minula. Ovi ljudi nisu mu bili prijatelji, ali, nisu mu bili ni zakleti neprijatelji. Trebalo je biti mudar i ne izazivati protiv sebe njihov gnev.

Malo pomalo, banditi su se okupili za stolom za koji je seo Holidej, i počeli ispijati viski, gledajući ispod oka podozrivo svog gosta kome nikako nisu mogli da nađu pravo mesto. Smejali su se i prepričavali

dogadaj sa Goverom, ali je uprkos smehu, kroz njihove reči provejavala uzdržana hladnoća. Očigledno da im se nisu svidеле Holidejeva britkost i brzina. Tonkin je pokušao da razgali atmosferu izvadivši odnekuda kutitu cigara koju je uzeo od bankara u Reinbou, ali, ni to nije mnogo pomoglo. Razgovor se bio skoro utišao kada je u odaju ušao Džoni Rembl i saopštio Holideju da ga Kardinel zove u svoju sobu.

— Ili ćeš biti unapređen ili otpušten, Holideje — rekao je Tonkin zbijajući šalu, kada je Dok ustao da pođe. — Tako se ovde kod nas radi.

Holidej se osmehnuo, ali je njegov ozbiljan pogled dao na znanje Remblu da ozbiljno shvata ovaj poziv.

— Zar nešto nije u redu? — zapitao je Dok penjući se uz stepenice, iako je znao da za slučaj prave opasnosti od Rembla ne bi dobio iskren odgovor.

— Ne. Kit jednostavno želi da te upozna sa jednim čovekom.

Holidej se namrštilo. — S onim što je došao jutros?

— Tako je.

Čekali su dok su se penjali uz stepenice, a velika petrolejska lampa bacala je njihovu senku na zidove. Prošli su pored grba izrezbarenog u drvetu na kome je Engus Kameron urezao rodoslov svoje škotske porodice, koji je bio izrežetan kuršumima prilikom jedne od opsada u prošlosti. Prošavši kroz dugačak hodnik na kraju stepeništa, zakucali su na vrata Kardinelove sobe i ušli unutra.

Stojeći pored otvorenog prozora kroz koji se video pun bleštav mesec, dignut dva kopla iznad horizonta, Kardinel i njegov gost okre-

nuli su se da dočekaju dvojicu pri-došlica. Čovek u sivom izgledao je odmoran i opušten, bar kako se Holideju učinilo, a ipak, u njemu je i dalje postojalo isto ono ledeno i bedljivo odbijanje koje je primetio kada je došliak prošao pored njega na vratnicama dvorišta, nešto što je hladilo kao ledena jeza groba.

— Ah, Džoni, lepo je od tebe što si došao — rekao je Kit otežući, kao da je postojala mogućnost da Holidej odbije taj poziv. — Hteo bih da te upoznam sa Kertom Nesinom. Kerte, ovo je čovek o kome sam ti govorio, zove se Džon Holidej.

Nepoznati nije pružio ruku i čak je izgledalo da mu to ni na pamet ne pada, to je Holideju sasvim odgovaralo. Umesto toga, on je samo kratko klimnuo glavom i izgovorio nešto što je moglo da se razume kao „milo mi je“.

I Holidej je samo kratko klimnuo glavom i upitno pogledao Kardinela.

— Kert je čovek posebnog soja — objasnio mu je Kit. — On se bavi biznisom... trgovinom konjima i puškama. Džoni, naspi nam po jedno piće dok ja Holideja uputim u stvar, hoćeš li?

— Razume se. Kite — odgovorio je Rembl i uputio se ormariću gde je stajalo piće. — Zauzmi mesto, Džoni.

— Holidej je dobar čovek, Kerte — rekao je Kardinel kada je Holidej seo.

— Kad ti kažeš, Kite, onda sigurno da je tako — rekao je Nesin. A onda se nasmejao, jer je uhvatio jedan Holidejev zamišljen pogled. — I vrlo ispitivački raspoložen čovek ako ne grešim, mister Holideje?

— Priznajem da sam malo rado-

znao — složio se Holidej. — U čemu je stvar Kite, objasni mi?

— U puškama.

— Puškama?

— Da, puškama — ponovio je Kardinel uzimajući čašu od Rembla. — Da budem sasvim precizan, u puškama repetirkama marke „Vincester“, najboljim puškama koje su ikada konstruisane. Mister Kert, koga ovde vidiš, želi da kupi veliku količinu tih pušaka.

Holidej je klimnuo glavom. Kardinel se ponašao ležerno kao da mu je to što govori sasvim svezjedno, ali, Holidej je osetio da je njegovo držanje neiskreno. Ovde se odigravalo nešto vrlo krupno i iz nekih njemu zasada nepoznatih razloga trebalo je da u tome Holidej odigra svoju ulogu.

Kardinel je srknuo viski, a onda odložio čašu na sto i prišao prozoru kao da šeta u dokolici, laganim ležernim korakom.

— Jesi li ikada čuo za čoveka po imenu Leo Greks? — zapitao je.

— Ne, ko je taj?

Kardinel se nasmejavao. — Fino pitanje. Šta bi ti, Džoni, rekao, ko je stari Leo? — Obratio se Kardinel Remblu.

? — Pa, mislim da bi za početak bilo dovoljno da kažem da je to jedan pogani i lukavi lovački pas — odgovorio je Rembl i osmehnulo se. A onda mu se raspoloženje odjednom promenilo, i on je otkopčavši košulju otkrio jedan ružan ožiljak koji mu se pružao donjim delom grudnog koša. — To je znak učtivosti starog Lea — objasnio je. — Neka vrsta večnog poklona za uspomenu. Ispalio je dva metka u mene svojom debelom rukom, pa sam zbog toga šest meseci proveo u

postelji. Doktoru su me celog isekali i prekopali, dok su mi izvadili tanad...

Dok je zakopčavao košulju, Rembl je ozbiljnog lica gledao svoje sagovornike.

— Ali, to ti neće objasniti ko je Leo. To ti govori samo šta može da uradi ako mu staneš na žulj. Lepo, da budem kratak. Leo je razbojnik, ali, razbojnik posebne vrste. Njegov je specijalitet oružje i ništa drugo. Ako ti je potreban „deringer“ sa dve cevi ili top, samo potraži Lea. Naravno, kad mu vlačaš, drži novac u ruci sve dok ne dobiješ robu ili će te Leo prevariti ako za to postoji makar najmanja šansa. Je li tako Kite?

— Tačno tako — odgovorio je Kardinel. — Vidiš, Džoni i ja smo radili za Lea pre nekoliko godina. Mi smo bili razumni, vredni momci, ali smo bili neiskusni, i Leo nas je prevario svaki put kada smo makar malo bili neoprezni. Dolar ovde dolar onde, stotina tamo. Ali, onda je jednom pokušao da nam digne cele dve hiljadarke i to onda kada smo rizikovali glave prevozeći neke puške preko granice u Kanzas za pleme Čoktova...

— Prodavali ste oružje crvenokošcima? — prekinuo ga je Holidej.

— Nov čovek Kerte — objasnio je Kardinel kada je Nesin oštro pogledao Holideja. — Još nije sasvim prilagođen, ali, shvatio je već ono što je glavno.

— Nemoj ništa da me pravdaš Kardinele — rekao je Holidej. — Mislim da je prodaja oružja Indijancima podao i nitkovski posao i da to može raditi samo čovek koji je vrlo nisko pao. Ne ustručavam se da to kažem.

— I rekao si — rekao je Kardinel s oštricom brijaa u glasu. — Pošto si nov član u našoj bandi, Džoni, nisi imao prilike da čuješ kako vojska postupa s Indijancima i kako ih masakrira svaki put kada uluči priliku. Otuda svaki čovek koji ima nekakvog smisla za pravdu, mora biti na strani Indijanaca.

Holidej je prihvatio ovaj odgovor. Bio je neiskusn, bar po mišljenju ovih ljudi, i takav je morao ostati.

— Dobro dobro, ne hvataj za oči — rekao je. — Govorili ste nešto o puškama...?

Kardinel je zavukao palce za opasač sa revolverom i okrenuo se prema odaji. — Pričao sam o tome kako je Leo više puta pokušao da nas prevari za novac, i mi smo zato odlučili da mu se revanširamo. Ali, on je bio mnogo pametniji od nas i kada smo pošli da mu opljačkamo kasu, naleteli smo u zasedu. Džoni, Tonkin i ja zaradili smo po neki kuršum, a trojica od mojih ljudi nisu iz tog okršaja izvukli žive glave.

— Po tome bih rekao da je Greks prilično nezgodan partner u trgovini, Kardinele.

— Tačno. Ali, on je u isto vreme trgovac oružjem, i u ovom momentu on ima kod sebe u Heču na lageru dve stotine izvrasnih repetirki za koje čeka pogodnu priliku da ih prebaci na jugozapad Čirikahua Apačima u Nju Meksiku. Mister Kert koga vidiš želi da se domogne tih pušaka.

— Ako je tako, zašto se ne obratite Greksu lično? — zapitao je Holidej čoveka u sivom.

Nesin je jednostavno slegnuo ramenima, ali je Kardinel odgovorio umesto njega. — Leo neće da trguje sa ljudima kao što je Kert.

Holidej je zažmirio. — Hoćeš da kažeš da će radije prodati puške crvenokošcima koji će tim puškama ubijati belce, nego što će ih prodati vama? Kakav ste vi to čovek, Nesine?

— Baš sam nameravao da dođem na to pitanje — promrmljao je Kardinel uzimajući svoju čašu, i dižući je prema svetiljki da bi osmotrio prelamanje svetlosti kroz žućkastu tečnost. — Kert je Komandero.

Mrtva tišina.

Reč Komandero lebdela je kao teška sablasna mora u tišini velike odaje, kao odjek udaljene katastrofalne eksplozije. Komandero! Mada rođen u Džordžiji, Dok Holidej je dosta dugo živeo na Zapadu i imao je prilike da čuje to ime i njeno značenje. Komandero, to je bio čovek koji je živeo i trgovao sa Komandcima. Komandero je bio bandit, ubica, kidnap, neprijatelj... Svi ti epiteti vezivali su se za pojam teških Komanderosa. Zureći netremice u neobično lice Kerta Nesina, Dok Holidej je osenio da sve što je čuo mora biti istina.

— Tvoj nov čovek je šokiran Kite — rekao je Komandero najzad. — Mislim da on nije čovek koji nam treba.

— Naravno da je zaprepašćen — rekao je Kardinel. — Ali, ipak, on je taj koji nam treba.

— Za čega vam ja to trebam? — zapitao je Holidej.

— Da nam pomogneš da stavimo šape na Grekov lager pušaka. Vidiš

Holideje, to je suština stvari. Nesinu su te puške potrebne i on smatra da mu ih samo mi možemo nabaviti. Spreman je da plati najveću cenu, u stvari, toliko da bi nam to bilo dovoljno za udoban život dosta dugo vremena. Ne bi onda bilo potrebno pljačkati male banke, jer bismo imali zaradu od ovog velikog posla.

Holidej je lagano spustio čašu i ustao. — Mislim da je u pravu, Kite — rekao je bez uvijanja. — Ja nisam čovek koji vam treba.

— Sedi.

— Šta? — procedio je Dok kroz zube nakostrešeno.

— Rekao sam sedi — prasnuo je Kardinel. — Sedi bar toliko da čuješ ostalo.

Holidej je žmirnuo. Kardinelov ton bio mu je već dogurao strpljenje do grla. Trebalo je još samo malo, pa da prekupi. — Je li to naređenje?

— Gluposti! Mi smo valjda orfeci.

Holidej se dvournio. To je dakle bila ona čelična strana Kardinelove prirode koju još nije bio upoznao. Stojeći sa čašom u ruci nemarno oslonjen na jednu nogu, Kardinel je izgledao miran i bezopasan, ali, ne i njegove oči. Oči su mu bile odjednom sićušne, tvrde kao dijamant, ukratko, bile su to oči čoveka rešenog na sve da bi sproveo svoju zamisao.

— Dobro — rekao je Dok na kraju sedajući na svoje mesto. — Ali, razgovor me neće navesti da se predomislim.

— Nevolja je s tobom, Džoni — rekao je Kardinel — da je tvoja glava puna onoga što si čuo o Komančerosima. Ja ti kažem da oni

nisu ni upola tako crni kako ih slikaju, mister. Oni pljačkaju i uoćaju da bi živeli... isto kao i mi. Kao i mi, oni su gurnuti na taj životni put od strane beskrupuloznih čuvara zakona koji ni pet para ne daju za običan narod ali znaju podlo da gmižu pred debelim trbonjama koji plaćaju poreze i koji sa lažnim osmehom pozdravljaju jedni druge skidanjem šešira. Oni žive jednim načinom koji im je moguć, i koji im je dopušten ne pitajući da li je taj život lak ili težak.

— Ako ti kažeš da je tako, onda je tako — rekao je Holidej hladno. Kardinel je bio vrlo ubedljiv i da pred sobom nije imao Nesina kao živu sliku i priliku Komančerosa o čijim zverstvima je Dok lično dosta slušao, možda bi ga uspeo ubediti. Ali, Holidej je dobro znao kakva su oni paklena kuga, a čovek koji je sedeo pored njega nije mu se dopao na prvi pogled, a nije mu se ništa više dopadao ni sada. Ukratko, Kert Nesin je izgledao upravo onako kako je očekivao da izgleda jedan Komančero: kao oličenje zla.

Onda je pogledao namrgođenog Kardinela i jedna nova misao sevnuła je u Holidejevoj glavi. Klimnuo je glavom zamišljeno. — Sad shvatam Kite zašto si u Čaparaku stavio glavu u torbu za mene. Imao si me u vidu za ovaj posao, je li tako?

— Išćupao sam te iz one rupe zbog toga što sam želeo da te spasem — rekao je Kardinel kratko. — Ideja da te iskoristim u poslu sa Greksom pala mi je na um kasnije. Onda kada sam te spasavao iz Kečovih kandži nisam imao ni poj-

ma da će se Kert ponovo pojaviti.

— To je istina Holideje — umešao se Rembl. — Poslednji put kad smo se srela sa Nesinom on se avo-umio da li da nas iskoristi ili da pokuša da puske pribavi sam.

Holidej je netremice gledao svoje sagovornike. Ako su između njega i Nita Kardinela postojale neke veze, onda su te veze sada bile konačno prekinute. Čovek je za nevolju mogao prihvatiti gostoprinstvo razbojnika i ostati čist pred svojom svescu, ali, pomoći im u snabdevanju Komanderosa oružjem, bio je zločin od koga se svaki normalan čovek morao zgroziti. Baš to je doprineo da se Dok odluci. Kardinelov poslednji korak konačno ga je svrstao ne s one strane zakona već s one strane čovečnosti i ljudskog poimanja svih vrednosti koje je čovek stvorio. Sa takvim ljudima nije mogao biti kompromis.

Dok Holidej je doneo odluku. Iskoristiće priliku s oružjem da, koliko je u njegovoj moći, kazni Komanderosa i njegove bezobzirne pomagače, a istovremeno da rehabilituje sebe pred zakonom. Samo, mora biti vrlo lukav da bamditi i Nesin ne prozru njegovu nameru.

Pre nego što je nešto rekao, Kardinel je ponovo progovorio.

— Smislio sam jedan plan za starog Lea, Džoni boj, plan koji će nas odvesti do njegovog skrovišta. Ali, da bi taj plan sproveo u delo, potreban mi je čovek koji ume da se snađe, a koga Leo ne poznaje. To je razlog što moji momci otpadaju, a što se ti odlično uklapaš. Leo te ne poznaje, a vešt si i imaš pošteno lice. Ti bi mogao da odi-graš.

— Mogao bih, ali ne znam da li hoću — rekao je Dok.

Na njegovo iznenađenje, Kardinel je samo stegnuo ramenima i osmehnulo se. — Dobro, ja nisam od onih koji guraju čoveka da radi nešto protiv svoje volje.

Holidej je ustao. — Ne ljutiš se?

— Ni najmanje. Žao mi je što sam te procenio pogrešno.

Holidej se namrštio. — Hoćeš da kažeš da si me procenio kao čoveka koji bi bio spreman da proda puske Komanderosima?

— Ne, nego kao čoveka koji ne zaboravlja brzo učinjene usluge.

Kardinel je govorio smireno, ali je iza toga Dok slutio lukavstvo. Odvratilo je istom merom, i napravio se da je pogođen njegovim rečima. — Hoćeš li mi reći šta bi ti smatrao poštenim uzvraćanjem za spasavanje od prinudnog venčanja. Ja sam svoj dug vratio... spasao sam ti život.

— Takve stvari ne mere se na gram — Kardinel se dodirnuo rukom po prsima. — To zavisi kako čovek oseća. Ako neko učini nešto za tebe, ti možeš da mu to uzvратиš. Ali, ako ti ne osećaš potrebu da uzvратиš, to osećanje niko ti ne može dati. Vidim da ti nemaš to u sebi, Džoni, i ne govorimo više o tome. Smisliću neki drugi način da sređim Greksa.

Holidej je zaključio da je dosta dugo igrao igru. Odglumio je kao da ga je Kardinelova logika dovela u šah-mat poziciju. Dugo je gledao Kardinela, zatim Rembla i Nesina, pa onda opet Kardinela, a onda je lagano prišao sredini odaje i uzeo svoju čašu. Trojica prisutnih su ga ćutke posmatrali, dok je prinosioc čašu usnama i sipao tečnost u grlo.

— Neću dozvoliti nikome da kaže da Dok Holidej ne vraća svoje dugove — rekao je tobože uvredeno. Kit Kardinel se na to pritajeno osmehnulo.

V

Legendarni Kit Karson bio je jedan od malog broja pravih heroja Dalekog zapada koji je uspeo da doživi kraj svoga života a da nije postao žrtva skandala, promašaja i mnogobrojnih kritika koje su uništile mnoge druge veličine, a među njima Bila Mikoka, Burata Bna i mnoge druge čuvene Zapadnjake. Karson je uspeo da kod svojih sugrađana sačuva čistu sliku čoveka jasnih poštenih očiju, čoveka karakternog i hrabrog, zapadnjaka kakav se samo zamisliti mogao, kakav je ostao do kraja svoje karijere, i stoga su građani zemlje kojoj je pomogao da iz stupnja divljaštva zakorače na put civilizacije, odlučili da mu učine čast i da ga nagrade za njegova dela na način koji bi ostao u sećanju mnogih generacija.

Ulica Karson u Heču, međutim, jedva da je bila pogodna uspomena veličini Kita Karsona. Toj ulici mnogo više bi odgovarao neki naziv koji bi se povezivao sa paklom. Heč je bio veliki grad koji se razvijao na ivici prostrane ravne zemlje, ali, kao većina teksaških gradova i on je imao svoju ružnu stranu, a to je u gradu Heču bila baš ulica Karson.

Dole u toj ulici sunce kao da nikada nije sijalo. U toj ulici donovi na cipelama bili su puni rupa, pantalone pocepane, a na sve strane guraše se suke prosjaka. Ovde

su se sretali propali ljudi, posrednici, bogalji i nevaljalci. Idući Karson ulicom, čovek je mogao sresti mnogo rugoba u ljudskom obliku, i svi su žurili da zarade koju koru hleba, a sa svih strana čuo se bučni blaz...

I šta je u tom mnoštvu značio jedan slepi prosjak više?

Izgleda da ga niko čak nije ni primećivao, dok je isao kroz maglu na obali reke da bi zauzeo svoje prosjačko mesto na jednom praznom kućnom pragu. Obućen u priljavu odelo, sa velikim šeširom čiji mu je obod skrivao lice, sa grubo ispisanim slovima na tabli koju je nosio na prsima, taj prosjak je u ruci držao limeno lonče. Da se neko potrudio da ga bolje zagleda, možda bi istina bila otkrivena. Prosjak je imao dvadesetak godina a ne šezdeset kako je želeo da izgleda i iza zamagljenih naočara njegov pogled je bio bistar kao pogled sokola.

— Hej, pogledaj onog starog lupeža, dobacio je jedan ulični manguć svom drugu dok su bosonogi prolazili pored ugla. — Ja sam slep — pročitao je. — Slep od pijanstva, smem da se kladim!

— Udelite slepima — zavapio je prosjak napavim glasom i zazvekao novčićima u svom lončetu. — Udelite starima, gladnima i slepima. — Boston Flojd je tim rečima počeo da igra svoju ulogu. On je oduvek gajio potajnu želju da bude glumac, i ovo je bila njegova prva uloga. — Otvorite vaša srca i budite milostivi prema bratu u surovoj nevolji.

— Zaveži stara brbljiva slepčugo — uzviknuo je neki neljubazni pro-

laznik. Zaista, ulicom Karson prolazilo je mnogo surovih ljudi.

Nekih tridesetak minuta kasnije iz mutno osvetljenog saluna „Slomljena grana“ koji se nalazio pola bloka dalje, izašao je čovek sa najtvrdim srcem u Heću, i to u obliku jednog debeljka koji je na glavi nosio visoki cilindar. Želuca punog ljute i masne hrane i jeftinog viskija koji je posle sastanka sa Ketij zvanom „Keti pedeset procenata“ izgledao još jeftiniji, Leo Greks je navukao rukavice na ruke i sačekao svoje telohranitelje pre nego što pođe ulicom prema uglu.

— Imam ženu i jedanaestoro dece — bogoradio je prosjak. — Otvorite vaša srca i vaše kese nesrećnicima.

Greks je rukom potražio kutijicu za burmut u džepu i zastao pred jednom pekarnom prepunom finog rumenog peciva. Otvorio je burmuticu, stavio malo burmuta na nadlanicu, šmrknuo svakom nozdrvom pomalo burmutnog praha, a onda nekoliko puta kinuo gromko.

— Hej! — Povikao je prosjak prestrašeno, je li to neko pucao?

Stojeći blizu prosjaka na ulazu u sporednu ulicu, Dok Holidej je prešao šakom preko obraza. — Zaveži Floyde — šapnuo je kroz šaku. — Uplašićeš ga.

Kao da je primio neku psihičku poruku, Boston Floyd se skukuljio na svom mestu i počeo tihim glasom da bogoradi i mučka limenim lončetom. Leo Greks je ponovo kinuo, a onda nastavio da hoda niz ulicu. Hodao je gordo uspravljen, s isturenim prsima, a još više trbuhom, zvoneći sitnim koracima po drvenom trotoaru. Stopala su mu

bila okrenuta unutra, kao kod mnogih debelih ljudi. Greks je sebi mogao da dopusti luksuz da nosi najbolja odela i da se hrani u najboljim restoranima, ali se osećao kao kod kuće samo u sporednim ulicama. Sporedne ulice su bile njegov dom, celog života, i on se nikada nije udobno osećao među obrazovanim i ugladenim svetom. On je bio moćan umešan stari nevaljalac koji je sakupljao novac i neprijatelje s istom lakoćom. Dopadalo mu se osećanje superiornosti kada se nalazio među odbačenima i prokaženima iz toga grada koji je rastao.

— Ja sam slep — ponavljao je prosjak dok su se petorica ljudi približavali uglu. Vrhom prsta dodirnuo je tablu na svojim grudima i dodao. — Budite milostivi.

Pet pari kameno tvrdih očiju preletelo je preko njega kada je prosjak ustao na noge. Ali, telohranitelji koji su dan i noć brinuli o sigurnosti svog poslodavca nisu uočili ništa alarmantno u izgledu jednog dronjavog slepca, i oni su okrenuli glave na drugu stranu.

— Udelite milostinju — ponovio je prosjak još jednom kada je petorka bila ispred njega, a onda je iz košulje trgao desnu ruku. Pri mutnoj svetlosti zasvetlucao je zlokožno vrh oštrog noža.

Oštrica se spustila prema sleđenom srcu debelog Greksa, ali je u tom trenutku neki visok nepoznat čovek koji se tu našao kao da je sa neba pao skočio između zbunjenih telohranitelja i udarcem ruke odbio ubod smrtonosnog noža. Prosjak se zateturao i Grekov mišićavi spasilac ga je udario pesnicom od čega je prosjaku spao šešir sa glave i

naočare sa lica. Pred skamenjenim Greksom i njegovim zbunjenim telohraniteljima stajao je jasno otkriven njima dobro poznat mladi Boston Flojd. Sledećeg momenta, Flojd se već izvio i nagao u beg, a nekim čudom, krupni nepoznati čovek se zapleo među Greksove telohranitelje kada su oni potegli svoje revolvere i pokušali da nanišane na mladića koji je bežao glavom bez obzira. Kada je ulicom Karson odjeknuo prvi hitac iz revólvera, najživahniji slepac, prosjak u Heću, bio je već nestao iza ugla jedne sporedne ulice.

— Za njim! — grmnuo je prsati Storn Bičer, ali mu je ušeprtljani stranac blokirao put.

— Zar nemaš u glavi nimalo pameti, čoveče? — dreknuo je na njega Dok Holidej. — Neko je potegao nož na vašeg poslodavca, a ti hoćeš da pođeš u poteru za njim i da ostaviš gazdu nezaštićenog! Otkud znaš da u blizini nema još nekoga koji čeka baš takvu šansu?

Telohranitelji su ovčijih izraza lica pokorno klimnuli glavom. Drhteći kao prut, Leo Greks je zurio u naočari i šešir koji su ležali na trotoaru pored njegovih nogu, i telohranitelji su se zaštitnički okupili oko njega. Kada je Greks konačno digao glavu, hrabri nepoznati koji mu je spasao život već se udaljavao.

— Hej... čekaj malo čoveče — doviknuo je.

Holidej je usporio. — Da?

Greks je žurno pošao za njim hvatajući se u hodu za novčanik. On je bio od svih ljudi na svetu najmanje velikodušan, ali je svoj život cenio veoma visoko.

— Kako se zoveš? — zapitao je dahćući.

— Rivers.

— Dobro Riverse, neću da dozvolim da neko kaže da je Leo Greks nezahvalan. Da nije bilo tebe, ja bih sada ležao mrtav ili na samrti. — Zastao je da bi dobio prekoran pogled svojim telohraniteljima, a onda je pružio smotuljak novčanica.

— Evo Riverse sto dolara za uslugu.

— Zadrži svoj novac debeljko.

Greks je zatreptao. — Šta?

— To što sam učinio nisam učinio zbog nagrade.

— Ali, spasao si mi život! — Ta činjenica izgledala je Leu tako važna da je on izgovorio kao da saopštava dolazak drugog potopa. — To sigurno zaslužuje da mi dopustiš da nešto učinim za tebe.

— Ne, ja ne mislim tako — odgovorio je Rivers ili Holidej tvrdoglavo. A onda, kada se okrenuo, Holidej se zateturio i naslonio se na zid.

— Šta ti je? — zapitao je Greks. — Da te onaj nitkov nije ranio?

Holidej je odmahnuo glavom i kada je digao glavu nastojao je da ostavi utisak gordosti — Ne, nije me ni dotakao. To je... zato što već dugo nisam jeo...

— Izgladneo je — rekao je Greks sa nevericom. — Jadnik je bez para i izgladneo do smrti, a suviše je gord da bi uzeo novac koji je zaslužio na ime nagrade što je spasao čoveku život! — Greks je zastao za momenat da bi progutao vazduh pre nego što je optužujućim pogledom odmerio svoje čuvare koji su otvorenih usta zurili u nepoznatog čoveka. — Kako je moguće da ja vama nesposobnjakovićima plaćam čitavo bogatstvo zato da me čuvate, a odnekuda se pojavi potpuni stranac, rizikuje život da bi spasao moj, i posle toga odbije da bilo šta primi kao nagradu? Recite mi kako je to moguće?

Jeste li vi ljudi istog soja ili je on stvoren od nečega što ja do sada nikada nisam video?

Na to pitanje izgleda da niko nije našao pogodan odgovor, i telohranitelji su mudro ostali nemi.

— On je čovek, pravi čovek, eto u čemu je stvar — odgovorio je Greks na svoje sopstveno pitanje. Zatim se okrenuo Holideju i sa puno autoriteta nastavio. — U redu momče, znam da ne želiš ništa da primiš od mene, ali, morateš. Kao prvo, odvešću te na najveću večeru s ove strane reke Misisipi, a posle toga odvešću te kući gde ćeš ostati četrdeset osam časova da se dobro naspavaš. Tek posle toga razgovaraćemo o tvojoj budućnosti. Ti to još ne znaš, ali, život koji si spasao nije bilo koji život, to je moj život, a ja mogu da ti pomognem, momče, i ja ću ti pomoći da postaneš neko i nešto. Prema tome, neću da čujem ni reč i neću nikakvo protivljenje, jesi li me razumeo?

Tobožnji Rivers izgledao je suviše slab da bi se protivio. — Vi ste izgleda ozbiljan, pravi čovek, mister — uspeo je da izusti, a onda se opet naslonio na zid i Storna Bičera da ne bi pao.

— Sklanjajte se s puta! — razdrao se Greks na gomilu radoznalaca koji su se okupili da vide šta se desilo, i gomila mu je odmah napravila prolaz kroz koji je prošao najpre Dok Holidej, heroj ulice Karson.

Prošao je pun jedan dan pre nego što je Leo Greks dozvolio Doku Holideju da se slobodno kreće kroz njegovu veliku staru kuću na reci, a još druga dva dana pre nego što mu

je poverio bilo šta u poslu sa puškama.

To se desilo pošto mu je Holidej objasnio da ga u Koloradu gone predstavnici zakona, i da bi bio srećan da prihvati bilo kakav posao koji bi mu Greks eventualno ponudio. Da. Leo Greks je imao posao za jednog simpatičnog odlučnog mladog čoveka koji mu je spasao život, a taj se posao sastojao u nečem potpuno novom za tog spasioca, u trgovini oružjem. Tobožnji Rivers napravio se da je u odgovarajućoj meri impresioniran i priznao je da mu trgovina oružjem izgleda kao veliki napredak u odnosu na sitne krađe stoke koje su ga održale u životu poslednjih za njega zlosrećnih godina. Greks mu je u jednom momentu obazrivo postavio pitanje da li ima nekih obzira u vezi prodaje oružja Apačima, jer je to bilo važno da zna pre nego što ga u potpunosti uputi u biznis i pokloni mu svoje poverenje. Rivers ili Holidej je na to odgovorio sa kratkim osmehom.

— Novac je novac, — rekao mu je hrabri Rivers. — Kako se do novca došlo, nije uopšte važno samo ako ga ima dovoljno i u pravo vreme.

Te noći Greks i šestorica njegovih pomoćnika odveli su Holideja u jednu sumornu kuću, u stvari stari magacin na obali reke nedaleko od ulice Karson. Pod magacina bio je upola pokriven blatnjavim balama pamuka koje su bile izvanredno skrovište za veliku koloniju pacova, a podrum ispod toga bio je pun čuvažkih drvenih sanduka. Sanduka je bilo ukupno četrdeset, i nosili su natpis „fabrika oružja Massachusetts“.

— Ovo je veliki novac, mladi čoveče — rekao je Greks ponosno, a njegovo mesnato lice zasjalo je pri žučkastoj svetlosti svetiljke, kada je

Iz jednog sanduka izvlađio potpuno novu, zamazanu mašču „vinčesterku” i zadržao je u ruci ispred Holidejovih očiju. — Šta misliš, koliko će vredeti ova pošiljka pušaka onim krvoločnim psima?

Holidej je dosta dobro znao vrednost pošiljke, jer je Kert Nesin bio spreman da plati dvadeset hiljada dolara za oružje koje mu je trebalo isporučiti na jednom mestu udaljenom ne više od stotinu milja od mesta gde su se sada nalazili. Ali naravno, napravio se da nema ni pojma i odmahnuo je glavom.

— Deset hiljada dolara — rekao mu je Greks, potvrđujući na taj način da su Indijanci bili tvrdi na novcu nego Komančerosi. — Sve što treba da uradimo, to je da ih iznesemo odavde prvom prilikom kada na obali ne bude nikoga. U poslednje vreme, primećeno je da se rendžeri muvaju ovuda kao da su nešto nanjušili. Ali, čim mi moji ljudi saopšte da je put čist, mi ćemo odmagliti.

— Vi ste veliki organizator, mister Grekse — rekao je tobožnji Rivers zadržano.

Leo Greks je skromno priznao da je to tačno, ali da u poslednje vreme zauzima samo drugo mesto, jer je na prvom njegov bivši ortak Kit Kardinell.

Posle toga događaji su se razvijali vrlo brzo. Kada je Holidej javio Kardinellu gde se nalazi skladište pušaka, ostalo je bilo relativno prosto. Odmah sledeće noći dok su četiri Greksova čoveka sedela i igrala karte u podrumu velikog magacina i čuvali pošiljku pušaka, vrata su se s treskom otvorila i deseterica do zuba naoružanih bandita utrčali su unutra, razoružali stražare, svezali ih i začepili im usta, a onda najve-

ćom mogućom brzinom natovarili sanduke sa puškama u jedna velika kola tipa „konestoga” koja su čekala pred vratima.

Prošlo je nekoliko časova pre nego što su stražari uspeli da se oslobode i da dignu uzbunu. Naravno, to nije bila prava uzbuna, jer nisu mogli otići šerifu u Heču i podneti tužbu da im je ukradena pošiljka pušaka koja je mesec dana ranije opljačkana iz voza koji je putovao za Kanzas. Ali, mogli su da za rekordno kratko vreme otrče do Greksove kuće što su i učinili. Ali, na njihovu veliku žalost i iznenađenje, otkrili su da Leo nije tamo. Rečeno im je da je gazda nešto ranije otišao u jedan bordel sa novim čovekom Riversom. No, kada su otišli u taj bordel, tamo su saznali da Greksa nedeljama nisu videli.

Tek tada Greksov prvi doglavljenik, Storn Bičer počeo je da sumnja u Riversa i naredio je sistematsku potragu za njihovim gazdom.

Greksa su na kraju ipak našli, ali im je za to bio potreban ceo jedan dan. Bičer je našao svog poslodavca spetljanog i uvezanog kao božićnog čurana tamo gde ga je Holidej ostavio u jednoj staroj polurazvaljenoj crkvi u ulici Karson. Naravno, tada je već bilo suviše kasno.

Kada je Bičer pomogao svom zaprepasčenom ukočenom poslodavcu koji je psovao na sav glas, da izađe iz zgrade u kojoj su vernici nekad tražili oproštaj grehova, Kardinellova banda, tobožnji Rivers i dve stotine najnovijih „vinčesterki” kretali su se punom brzinom kroz Donebito Voš pedesetak milja prema jugu. Donebito Voš bila je poslednja prirodna prepreka između retko naseljenih oblasti oko Heča i prostrane

oblasti u koju se Leo Greks nikada nije usudio da uđe... Ljano Estakada utočište Komančerosa.

Kardinelov smeh zvonko je odjeknuo u noćnoj tišini.

— Dao bih hiljadu dolara kada bih mogao da vidim lice starog Lea kada bude shvatio šta se desilo — rekao je. Uvukao je glavu u vrat i naduo obraze čime je prilično dobro imitirao izgled Greksovog lica i glasom sličnim Greksovom, progovorio: — Moje puške! Ti psi i kučkini sinovi oteli su mi moje puške! Lupeži! To su oduvek bili i nikada nešto drugo neće ni biti! Ako postoji jedna stvar na ovom svetu koju ne podnosim, to je nepoštenje!

Banditi su se nasmejali sa zadovoljstvom, i Kardinel je namignuo preko vatre Holideju koji se takođe široko osmehivao. Bio je to njihov prvi pravi odmor otkako su pre tri deset časova napustili Heč i uprkos forsiranom maršu i teškom terenu, svi banditi su bili veoma dobro raspoloženi. To je važilo i za Holideja koji je izjahao iz Heča s osećanjem olakšanja da je cela veoma drska i smela operacija bila do kraja izvedena bez prolivanja krvi.

— Reci mi Džone — osmehnuo se Erik Vatson — kako si uspeo da nagovoriš Lea da pođe iz kuće bez svojih telohranitelja?

— Lako — odgovorio je Holidej. — Rekao sam mu da sam našao jednog naivka u salunu Mili Džener. Objasnio sam mu da će taj postati nervozan ako se pojavi sa grupom ljudi oko sebe i on je to progutao, naročito kad sam mu rekao da će moći da ga pređe za hiljadarku.

— Nikada nije mogao da se odup-

re želji da pređe nekog naivca — nismejao se Emil Tonkin. — A sada, on je sam ispaao najveći naivac u Teksasu. Časna reč, to će ga peći do kraja života.

Holidej se lako pridružio opštem smehu, jer mu je zaista bilo uživanje da prevari Leo Greksa, verovatno jednog od najlukavijih ljudi koje je ikad sreo.

— Ustajte i poslužite se! — povikao je Džoe Meksikanac sa mesta gde je na velikoj vatri spremao večeru, i ljudi su pohitali sa limenim tanjirima koje je Džoe napunio toplom ukusnom hranom.

Za vreme jela razgovor se nije čuo, jer su svi ljudi bili izgladneli, a hrana koju je Džoe spremio mogla se ubrojati u prvoklasne.

Logor u kome su se smestili nalazio se u blizini jednog izvora u središtu grupe stena gde ih je Nesin doveo kada se već bio spustio potpuni mrak. Mesec još nije bio izašao iza obzorja, a sjajne zvezde svetlucale su na visokom hladnom nebu. Mada još uvek nisu mogli da shvate neizmernu veličinu Ljano Estakada, već sa tih nekoliko desetina pređenih milja videli su dovoljno da bi shvatili zašto se ta pustinja pokazala kao nenarušivo utočište i za Komanče i za njihove gospodare Komančeroše. U toku dana naišli su samo na jedan par tragova, a i taj trag bio je dosta star i jedva vidljiv. Razdaljine su u toj pustinji bile tako velike da se čovek u njoj morao osećati beznačajnim, a svetlost njihove vatre činila im se kao nešto sićušno u toj bezgraničnoj pomrčini.

Iza granice horizonta izronio je mesec i pri čudesnoj bledunjavoj svetlosti ravna pustinja primila je neki blaži izgled. Daleko u daljini,

zauriao je kojot. Odjednom, Kert Nesin je spustio svoj limeni lončić i osluškujući digao glavu. Ostali su ga radoznalo pogledali, i Kit Kardinell je rekao:

— Indijanci?

— Moguće — rekao je Komančero mršteći se.

Kardinell se osvrnuo oko sebe i pogledao svoje pratiocce, a onda rekao. — Šta imaš na umu, Nesine?

Komančero je slegnuo ramenima. — Nešto sasvim nevažno. Kite. Nisam ti to ranije rekao, ali, odnosi između nas i Indijanaca su u poslednje vreme nešto zategnuti. Kao što znaš, poglavica Crna Vrana i njegovi ljudi krađu stoku i raznu robu koju donose nama, a mi dalje to prebacujemo našim vezama u Meksiko radi prodaje. Mi Indijancima plaćamo hranom, viskijem i našom zaštitom, ali u poslednje vreme Crna Vrana traži više od toga. Zahteva da mu se da novac, pa čak i oružje...

Začutao je i pogledao u pravcu odakle je dopiralo ponovljeno zavijanje kojota.

— Ako je to neka grupa Indijanaca i ako nas pronađu, moglo bi doći do gužve ako naslute da vozimo oružje...

— Do gužve? — zapitao je Kardinell. — Kako to?

Nesin je palcem pokazao na kola koja su se nalazila iza privezanih konja. — Crna Vrana ne zna ništa o puškama. Mi smo to držali u tajnosti, znajući da bi on tražio puške od nas. — Osmehnulo se ivicom usana. — U stvari, naša velika potreba za oružjem potiče delimično otuda što je potrebno da ostanemo jači od Indijanaca. Razumeš?

— Mislim da razumem — rekao je Kardinell a onda dodao. — Koliko

je daleko mesto gde treba da se sastanemo sa ljudima koji nose novac, Nesine?

Komančero je neodređeno pokazao rukom prema jugu. — Stići ćemo do gvozdenog vrha negde sutra poslepodne. Terk će nas tamo čekati.

— Odlično! Odsada ćemo nastupati oprezno. Ugasićemo vatru i dupliraćemo stražu za slučaj da onaj kojot koji se čuo nije bio četvorožna životinja.

Mogućnost sukoba s Indijancima rashladila je u izvesnoj meri dobro raspoloženje, ali, čak i tako, kada se konačno uvio u svoju ćebad, Holidej je bez muke zaspao. Bilo je to nešto neuobičajeno za njega, starog iskusnog zapadnjaka i čoveka naviknutog na oprez, ali, san je došao kao donet na krilima dobre ptice. I začudo, te noći je sanjao.

U snovima, došla mu je devojka koju je upoznao nekoliko godina pre toga u Feniksu, devojka crnooka, crne kose i vitkog lomnog stasa. Zvala se Džana i u treperavoj izmaglici sna približavala mu se lagano, glatkim lebdećim korakom preko uglaćanog poda sale, kose ukrašene belim cvetovima. U snu je izgovorio njeno ime, a nedaleko od njega, jedan budan Komančero naslonjen na stenu i obmotan oko ramena plavim ćebetom, iznenađeno je pogledao čoveka u snu... jer, ime Džana koje je čuo sa njegovih usana nije se čulo svakoga dana.

Zatim se Holidej umirio, a Nesin se vratio svojim razmišljanjima, bludeći u noć. Odnekuda je počeo da duva hladnjikav povetarac, noseći sa juga miris prostrane pustinje.

Kapetan nikada nije pio. Pa ipak, kada se bližila ponoć pri kraju dana kao što je bio ovaj, on se osećao kao da je upola pijan. U trenucima kao što je bio taj, imao je običaj da skrsti ruke na prsima, navuče njegov zgužvani rendžerski šešir niže na oči, da stavi noge u čizmama na pisači sto i da se pravi kao da spava.

A ipak, nije iscrpljenost bila to što je najteže opterećivalo kapetana Toma Kvina te duge, preduge noći, nego gorčina nemoći. Toga dana video je tela koja su doneli od Šefterove poštanske stanice, jer je dužnost kapetana Kvina kao komandanta rendžera i tvrđave Dodž bila da izvrši identifikaciju leševa.

Kon Tetis bio mu je jedan od najstarijih prijatelja u odredu; Bet Džordan i Mak Henri bili su pak najmlađi rendžeri na spisku tvrđave Dodž. Sva trojica bili su mrtvi.

Kapetan je pokušao da prevari sebe i da zadrema. Disao je duboko i pokušao da opusti svoje pedeset godina staro muskulozno telo, počev od vrha palca na nogama do suncem i vetrom opaljenog vrata i izbornog mrkog lica. Ali, nije mogao da se zavarava. Bio je potpuno budan i znao je da razlog za to nije bilo samo prisustvo tih izmrcvarenih tela u kapeli tvrđave, nego i stalno prisutan, uporan osećaj da se događa nešto što bi on trebalo da zna. Nešto krupno i važno.

Taj osećaj pratio je Kvin već nekoliko nedelja, sve od onog momenta kada je primio vest da je na železničkoj pruzi koja vodi prema Kanzasu izvršena velika krađa pušaka. Posle toga, do njega su doprle neproverene glasine i te glasine su se i sada čule; glasine da su te puške prebačene preko granice; da su

Komančerosi poslali agente sa nalogom da nađu i kupe nove količine oružja; da su za kupovine oružja zainteresovani Indijanci, Komanči podjednako kao i Apači. Njegovi ljudi obaveštavali su ga o neuobičajenim aktivnostima poznatih banditskih grupa. Nešto je lebdelo u vazduhu.

Najzad je Kvin otvorio oči, vrhom prsta zabacio šešir unazad i neraspoloženo se zagledao u sto. Taj sto bio je veoma nalik čoveku koji ga je gledao, izgreben tokom vremena i izrabljen dugom upotrebom u štabu teksaških rendžera. U toku dvadeset godina na tom istom izgrebanom stolu pravio je pribeleške i zapisnike o mnogobrojnim zločinima, od velikih pljački i ubistava do sitnih pljački poštanskih kola, zločina izvršenih iz nekih suludih razloga koje niko pod suncem nije mogao razumeti, ili zločina izvršenih bez ikakvih stvarnih povoda.

Pa ipak, u tihim časovima noćne samoće izborni čuvar reda nije se sećao slučajeva koje je rešio ili kriminalaca koje je strpao u zatvor ili poslao na vešala. To mu je bio samo usputni dodatak razmišljanjima. Više je bio zaokupljen time šta bi se desilo da u nekim situacijama nije brzo i efikasno delovao.

U izvesnom smislu, ta ista misao mučila ga je i sada. Razlog rendžerovog lošeg raspoloženja ležao je na pisaćem stolu ispod njegovih čizama u obliku izveštaja o neobičnim događajima u Heču. Izveštaj je stigao toga dana u isto vreme kada i jedno pismo upućeno komandantu odredda rendžera. Znajući njegovo veliko interesovanje za Greksa, šerif iz Heča obaveštavao ga je da je Leo Greks nadmudren od nekih nepozna-

tih osoba i da je iz njegovog podruma ukradena velika količina robe.

Kapetan je znao da je jedina roba kojom je debeli Greks ikada trgovao, oružje i municija. To je već samo po sebi bilo dovoljno za brigu, ali mu je još više brige zadala šerifova poslednja rečenica u kojoj je ovaj obavestavao da je pre nekoliko dana neki čovek pokušao da nožem ubije trgovca Greksa. Napadač je uspeo da pobegne, ali je kružila priča da taj napadač nije bio niko drugi nego Boston Flojd.

Za kapetana Kvina, to je bio još jedan delić mozaika. Bacivši pogled preko ograde na zid gde su bile okačene poternice poznatih bandita, kapetan je zadržao pogled na slici mladog Bostona Flojda.

Od svog bekstva iz zatvora u El Pasu gde je pre godinu dana uspeo da se dočepa šerifovog konja i tako omogućivši sebi bekstvo, Flojd je jahao sa Kitom Kardinelom.

Kit Kardinel. Kapetan je prešao rukom po čelu. Bio je umoran kao pas, ali su se razna imena kovitala po njegovoj glavi. Greks... Kardinel... Flojd... puške „vinčesterke“... Komančerosi... Apaši... Komanči... Tetis...

A onda, tu je bilo i pismo. Pismo koje je potpisao neki Dok Holidej i koje je takođe prispelo iz Heča. Taj Holidej je javljao da je roba ukradena iz Greksovog podruma oružje namenjeno Komančerosima. Obaveštavao je da je to jedinstvena prilika da se ta strašna organizacija otкриje i uništi.

Spustivši odjednom noge na pod, Kvin je prišao vratima i širom ih otvorio. Pred njim se otvarala crna teksaška noć.

Kapetan je udahnuo duboko. Osećao je da mora doneti odluku. Ra-

dio je u poslednje vreme za deseticu ljudi i imao je dovoljno zadataka da svoje ljude zaposli mesecima unapred. Ali, znao je da ti zadaci moraju sada čekati, da mora da pođe krvavim tragom koji će ga možda odvesti do Komančerosa.

U tvrđavi Dodž se pričalo da je kapetan opsednut Komančerosima što on nije ni poricao. Sa pedeset godina života kapetan je bio star čovek, istrošen od najopasnije službe na Zapadu. Posedovao je malo parče zemlje kod San Antonija gde se nadao da će se jednog dana povući i gajiti stoku. No, Kvin je znao da neće napustiti službu sve dok se ne uhvati u koštac sa Komančerosima i uništi njihovo osinje gnezdo u Ljano Estakadu. Komančerosi su oduvek bili njegov najveći izazov i najveći neuspeh. Njegov ranč moraće da čeka još godinu, još dvadeset godina ako zatreba, dok ne očisti Teksas od onoga što je nazivao kugom iz Lajno Estekada.

Kvin je zevnuo i protegao se, a onda prešao preko vežbališta do mesta za vezivanje konja. Odlučio je da pokuša da nađe trag Komančerosa. Ako ne kod Šefterove postaje, onda na nekom drugom mestu, jer mu je Dok Holidej u pismu tvrdio da će za sobom ostavljati lako vidljiv trag. Nije zbog toga mogao verovati da trag neće naći, mada su Komančerosi odlazili i dolazili kao duhovi.

VI

Sutradan oko podne, Dok Holidej je shvatio šta su stari Zapadnjaci mislili kada su govorili o pravoj ravnici. Sa suncem koje je kao iz pećnice grejalo i peklo nebo i zem-

lju, sa beskrajno širokim bleštavim prostorom koji se kao praznina pružao svuda oko njega, mnogo mu je stvarniji bio osećaj bezgranične udaljenosti kakav do tada nije iskusio nikada.

U toku dana sunce je pržilo sa visokog neba bez ijednog oblaka, beskrajnog i nepromenljivo magličasto-plavog. U toku noći na pustinju se spuštala hladnoća. Tu i tamo s vremena na vreme primetili bi neku divljač, ali u ostalo vreme izgledalo je kao da na neplodnoj zemlji nema života. Lešinari su ih pratili celim putem od Dinebito Voša. Kružili su kao da vise na visokom toplom nebu, čudovišni i neumorni posmatrači.

— Đavolje ptice — izrekao je Emil Tonkin. — Od njih me podilazi jeza.

— Ovoga tamo izgleda da ne uznemiravaju — odgovorio je Holidej pokazujući Komančerosa.

— Izgleda da ne. Ako baš hoćeš, čini mi se da bi se lešinar naježio kad bi ga pogledao izbliza. Časna reč, biće mi drago kad se ovo završi.

— Svima će biti drago, čak i Kardinelu. A posao će biti završen kada stupe u kontakt sa čovekom koga je Nesin nazvao imenom Terk. Kasno toga dana poslepodne ugledali su neobično uobličenu stenu, poznatu pod imenom Gvozdena kugla. Teren oko granitne stene bio je prošaran tamnim mrljama bezbrojnih logorskih vatri. Ali, ti ostaci vatrišta bili su jedini dokaz da je to pusto mesto ikada posetio čovek. Gvozdena kugla bila je pusta.

Kada se popeo na visoku stenu, i sa puno nade pogledao prostran predeo na sve strane, Kert Nesin je izgledao zbunjen, ali je ipak si-

šao dole i neodređeno odmahnuo glavom.

— Ne razumem — rekao je Kardinelu. — Trebalo je da me ovde čekaju dok se ne vratim, bez obzira koliko to trajalo dugo.

— A ipak te nisu čekali? — rekao je Kardinel razaraženo. — I šta sada?

— Moramo da čekamo.

— Da čekamo? — prasnio je Kardinel. — Koliko dugo?

— Ne znam.

— Do vraga — odgovorio je Kardinel i pogledao prema jugu. — Koliko je daleko vaše skrovište, Nesine?

— Znaš da ti to ne mogu reći, prijatelju.

— Do đavola s tim odgovorom! — prasnio je Kardinel. — Napravili smo poslovni sporazum i neko je nekoga prevario. Mogu da ti kažem da ne nameravam da sedim ovde i da se pržim, čekajući da se tvoji ljudi pojave. Preostaje nam znači samo jedno: vozićemo puške dalje, dok bude potrebno.

— To je nemoguće.

Kardinelove oči su odjednom postale ledene. Koliko je Holidej mogao da primeti, od svih članova bande, Kit je izgleda najbolje podnosio brojne tegobe dugačkog putovanja. Budio se raspoložen ujutru, a njegov osmeh bio je prisutan sve do večeri kada se za noć uvijao u svoju čebad. Vozio je mazge kada je na njega došao red, održavao svoju smenu straže svake noći, nikada se nije žalio na kuvanje. Sve to uverilo je Holideja da to putovanje nije imalo nikakvog efekta na vođu bandita, ali, sada je shvatio da je taj zaključak bio pogrešan. I Kardinelovi nervi bili su naćeti vrućinom i avetinjskom atmosferom pustinje.

to se pokazalo u njegovom iznenadnom izlivu besa.

— Nemoj mi reći da je to nemoguće. Komandčero — rekao je zapovednički. — Ako ja kažem da ćemo poći na jug, onuda ćemo poći na jug.

Nesin je odjednom omekšao i počeo da se izvinjava.

— Cuj, nisam hteo da budem osoran i uvredljiv. Mislio sam samo da bi moglo biti opasno ako odemo dalje. Moraš shvatiti kako je to kod nas. Tajnost je naše veliko oružje, i nijednom došljaku nije dozvoljeno da pride blizu našeg skrovišta, čak i kada je to dobar prijatelj. Čak ni ja ne bih mogao da vam garantujem bezbednost.

— Gle, gle! Ti si potpuno promenio melodiju, zar ne? Kako si se u zamku ponašao i govorio, ja sam mislio da si ti ovde gazda! Hoćeš li da kažeš da je sve to bila obična šala?

Na te reči Nesin se trgao. Holidej je zaključio da je bio dirnut u ponos ili tačnije u taštinu.

— Pogrešno si me razumeo ako si shvatio da sam rekao da sam ja vođa — rekao je Nesin. — Ja sam samo zamenik komandanta, a uskoro ću biti vođa.

— Kako sada to? — zapitao je jedan od prisutnih bandita.

Nesin se napravio da ga nije čuo, i okrenuo se prema Kitu Kardinelu sa nečim što je ličilo na osmeh.

— Prijatelju Kite, ne smemo da se svađamo. Uveren sam da se desilo nešto nepredviđeno. Oni znaju da ću doći i neće dugo odsustvovati od mesta sastanka. Molim te budi strpljiv i pričekajmo ovu noć. Ako ne dođu sa prvim osvitom dana, onda bih se možda usudio da neke od vas

uzmem sa sobom i odvedem vas u nasu bazu.

Kardinelu se to nije dopalo, ali se složio. Kada je posle nespokojne noći svanula zora, a na ravnoj pustinji oko njih nije se pokazao ni znak života, atmosfera je ponovo postala zategnuta. Nesin se izvinjavao i uvijao, i postao je veoma diplomatski uspeo da smiri nakostrešenog Kardinela, ponudio mu je da njega i dvojicu od ljudi povede na jug.

— A zasto ne celu grupu zajedno sa puskama? — zapitao je Kardinel.

— Pokusao sam da ti objasnim — rekao je Nesin strpljivo. — Naši ljudi su pouzdrivi. Oni ne veruju strancima, a grupa brojna kao tvoja, mogla bi ih alarmirati. Ako se negde sretnemo sa patrolom Komandčeroša, moglo bi se desiti da nas napadnu uprkos mom prisustvu. Mogu bi pomisliti da sam ja vaš zarobljenik, da toliki broj tesko naoružanih ljudi predstavlja opasnost. To je drukčiji svet, i morate pokušati da ga savatite.

Kardinel je izvesno vreme nastavio da mu protivreći. Nije mu se svidela ideja da se razdvaja i svima je bilo jasno da na njegovoj teritoriji Keru Nesinu nije sasvim verovao. Ali, kada Nesin nije pokazao nameru da odstupi od svog stava, i kada je sunce počelo sve žešće da greje, on je digao ruke i popustio. Trebalo je da nastave put još pola dana, i ako do tada ne naiđu na Komandčeroše, vратиće se nazad i povešće sa sobom i ostale ljude zajedno sa kolima. Tada će ili svi u grupi krenuti prema uporištu Komandčeroša, ili će odustati od posla i vratiti se kući.

Nesin je to prihvatio spremno, a onda ih je iznenadio predlogom da

njega i Kardinela prate Džoni Rembl i Dok Holidej.

Kardinel je tome odmah prigovorio. — Džoni i Holidej su najsposobniji ljudi, Nesine, oni treba da ostanu ovde da paze na ljude i robu.

— Naravno da ti odlučuješ — rekao je Nesin svojim pedantnim glasom. — Ali, ja ipak verujem da bi bilo najbolje ako oni pođu sa nama.

Kardinel se namrgodio. — Zašto?

— Uglavnom za to što u njih imam poverenja — rekao je Nesin pogledavši Holideja koji je stajao u blizini i pušeci slušao njihov razgovor. — A to ne bih mogao da kažem za ostale. Drugi razlog je da bi nam sposobni ljudi dobrodošli ako nešto pođe naopako.

— Govoriš kao da očekuješ neprilike.

— Govorim da treba biti spreman na sve što može naići.

Stisnutih vilica, Kardinel je počeo da šeta gore-dole. Jedan vrtlog prašine digao se iza kola. Konji su već bili nemirni. Kardinel je zastao i pogledao zapregu u trenutku kada su Džoe Meksikanac, Dešvud i Rad požurili da smire životinje. Ona se njegov pogled zadržao na Holideju, i zveckajući mamuzama, on se uputio prema njemu.

— Čuo si šta smo razgovarali, Holideje?

— Jesam.

— Šta misliš?

— Pitaš me za mišljenje?

— A šta drugo?

Holidej se osmehnuo blede. — Malo sam iznenađen. Uglavnom si uveren u ispravnost onoga što odlučiš.

— Većinom i jesam, Holideje. Ali, u ovoj stvari nešto mi ne miriše kako treba. Hoću da kažem, zar Komančerosi često kupuju puške u

vrednosti od dvadeset hiljada dolara? Oni znaju da smo na putu, a ipak ih nema da se pojave. Zar je to način kako se završavaju poslovi?

— Možda su, kako je Nesin rekao, običaji ovde drukčiji.

— Nisi baš od velike pomoći.

— Pa, pokušao sam da budem. Kako ja vidim, sve zavisi od toga da li veruješ Nesinu ili ne.

— Naravno da mu verujem.

— Zašto?

— Zato što su Komančerosi van zakona. Kao i mi.

— Je li to jedini razlog?

— Za mene je to bio dovoljan razlog kad sam te vadio iz ruku tatice Keča, i zato se ne podsmevaj.

Holidej se osmehnuo. — Dobro si rekao Kite. Ako mu već veruješ, onda mislim da možeš i poći s njim.

— Da li bi i ti pošao sa mnom?

— Pa, spreman sam da pođem s tobom, mada me čudi zašto me je Nesin izabrao. Nas dvojica se uopšte ne mirišemo, taj Komančero i ja.

— Mislim da je on više zainteresovan za tvoje oružje nego tvoj lični šarm. — Kardinel je za trenutak začutao, a onda naglo odlučio. — Pa dobro, šta do đavola možemo da izgubimo? Idi pozovi Džonija, hoćeš li Holideje? Idem da kažem Nesinu da ćemo poći s njim.

— Važi Kite.

Posle petnaest minuta njih četvorica su se udaljili. Nesin je jahao napred sa Remblom, a Kardinel je jahao pozadi sa Holidejem. Osvrnuvši se nazad da još jednom osmotri siluete ljudi koji su ih gledali kako odlaze, i kola koja su lagano tonula u beskrajni prostor ravnice, Doka Holideja je pritiskala slutnja da nešto sudbonosno lebdi nad njihovim

glavama i da nikada više neće videti ljude koji su ostali iza njih.

Žega. Prašina. Udaljeni horizont...

To su bili njihovi pratoci na dugačkom laganom putovanju u dubinu pustinje Ljano Estakado. Oko podne, pošto do tada nisu videli nikoga sem povremeno lešinara visoko iznad glave i ogolele bele kosti u vrelom pustinjском pesku, neraspoloženje je polako preraslo u otvoreno neprijateljstvo. Kert Nesin je radio na pribavljanju i kupovini pušaka još od one noći kada je u Toli Kriku pre tri meseca potražio Kita Kardinela. Nesin je uverio Kardinela da će kupoprodaja pušaka biti vrhunski uspeh u njegovoj banditskoj karijeri; Nesin je bio mozak svega, i bio je vrlo ubedljiv, kada je tvrdio da će, ako Kardinel pribavi puške, sve ostalo funkcionisati kao časovnik.

Kakav časovnik! Kardinel je ljutito zavrteo glavom. Tri dana su putovali kroz pustinju, a nisu videli ni nos od nekog Komančera a da ne govorimo o dvadeset hiljada dolara. Kardinel je zurio u leđa visokog Komančerosa koji je jahao pred njima. Ali, ako je Kert Nesin osećao neprijateljstvo iza leđa, on to nije pokazivao.

Još stotinu metara, i Kardinel je digao pogled sa Nesinovih leđa da bi osmotrio teren ispred njih, i ono što je video, nije mu se dopalo. Nesin ih je vodio pravo prema jednom pojasu razbacanih stena.

— Hej Nesine! — doviknuo mu je. — Držimo se otvorenog prostora, zar to nije bolje?

Nesin se okrenuo u sedlu. — U re-

du je Kite, iza ovih stena ima izvor. Tamo se možemo odmoriti i porazgovarati.

— Da znaš da hoćemo — odgovorio je Kardinel. Baciivši pogled na prevoj iznad tih stena, izvukao je pušku i stavio je na jabuku sedla. Pošavši za Kardinelovim primerom, Holidej i Rembl su učinili isto. Vrelina kao da se odbijala od stena i udarala ih u lice kao fizički dodir nečeg živog.

Onda je Nesin odjednom digao ruku naizgled nekako napregnut u sedlu. Zaustavivši svoga konja, Dok Holidej je pošao pogledom u pravcu gde je gledao Komančeros, i odjednom osetio da mu se koža na leđima ježi. Neposredno pred njima jasno ocrtani na brdskom prevoju, na konjima su sedeli šestorica konjanika odevenih u sive ogrtače.

Holidej je pokušao da smireno sebi objasni da baš traže Komančeros, ali je od načina kako su ti ljudi sedeli na svojim konjima, nešto u njemu zazvonilo na uzbunu. Slutio je opasnost. Baciivši kratak pogled na Rembla i Kita, zapazio je da su se i oni osećali isto, dok je ispred njih onaj koji je trebalo da bude najmanje uzbuđen, i sam izgledao pomalo uplašen.

— U čemu je stvar Nesine? — zapitao je Kardinel.

— Ovo ne valja — čuo se nejasan odgovor. — Onaj čovek sa crnim šeširom je moj suparnik Vagner. On je bio protiv ove operacije s oružjem, zato što je to bila moja ideja.

— Šta on radi ovde? — zapitao je Rembl?

— U patroli je — promumlao je Nesin. — Idem da razgovaram s njim. Štitite me prijatelji, jer je to čovek kome ne verujem.

— Hej, ne žuri toliko — rekao je

Kardinel, ali Nesin se već udaljavao i kopite njegovog konja muklo su odjekivale na pesku.

Uputivši svojim pratiocima opominjući pogled, Kardinel je digao pušku, ubacio metak u cev i uperio oružje u pravcu konjanika u sivom.

Sledeći Kitov primer, Holidej je razgibao široka ramena i pod košuljom je osetio da mu niz kičmu curi hladan znoj. Obuzeo ga je osećaj nespokojstva, ali se utešio mišlju da su pored njega dvojica revolveraša vrlo veštih na oružju i spremnih na sve. Ako bi se tih šestorica Komančerosa pokazali previše opasnim, snage nisu bile suviše neizjednačene.

— Prihvati se trgovine oružja pa ćeš upoznati svet — rekao je Džoni Rembl. — Upoznaćeš interesantne ljude, videćeš zanimljiva mesta, neće ti biti dosadno...

— Po izgledu ovog nevaljalca Vagnera, on bi naivše voleo da nas vidi pod zemliom.

To je bila istina. Konjanik koga je Nesin identifikovao kao Vagnera izgledao je vrlo opasan i gledao je u njihovom pravcu ne obraćajući pažnju na Nesina koji je prilazio šestorici Komančerosa.

Onda se Vagner odiednom okrenuo Nesinu i ležerno ga pozdravio. Nesin je uzvratilo na sličan način, a onda se okrenuo i pogledao u pravcu odakle je došao. Trojica konjanika su se iznenadili kada su videli da Kert Nesin ne izgleda više zabrinut svojim položajem. U stvari, Nesin se osmehivao od uha do uha, a prilazeći mu sa strane, Vagner se takođe osmehivao.

— Ne shvatam... — zaustio je Holidej, ali je zastao u pola reči kada se iza Nesinove grupe pojavila

jedna grupa ljudi bez konja. Zatim su se iznad prevoja na levoj i desnoj strani pojavile glave i ramena Komančerosa u sivom. Za nekoliko sekundi, Holidej i dvojica njegovih saputnika našli su se okruženi čitljivim naoružanim ljudima koji su stajali bez pokreta i zurili. A što je naičudnije, na licu Komančerosa Nesina lebdeo je arogantan i triumfalan osmeh.

— Klopka! — izustio je Kit Kardinel. — A mi smo uleteli u nju kao naivše budale!

Holidej nije odgovorio. Bio je suviše zaprepašćen, a ipak, za tih nekoliko sekundi zaključio je da nije u stvari iznenađen. Prihvatio je Nesina, jer je Kardinel rekao da mu veruje, ali sam Holidej nikada se nije osećao prijatno s tim čovekom. Sada mu je bilo jasno da nije trebalo da priušuje onaj glas šestog čula koji ga je sve vreme opominjao.

Pogrešio je. Svi su pogrešili. I sada su sedeli na konjima na ovom pustom mestu sa smrtnom presudom ispisanom u divljim očima pedesetorice Komančerosa. Pogreška koju su napravili biće i poslednja u životu.

Kert Nesin je digao ruku i do njih su doprle njegove nadmene reči.

— Imate mogućnost da birate Kardinele. Predaju ili smrt.

— Podli kućkin sine — zarežao je Kardinel. — Od početka si planirao da me prevariš.

— Naravno. I nije mi bilo teško, razbojniče, zbog tvoje detinijaste suiete. Bio si toliko uveren da se niko neće usuditi da obmane velikog Kardinela, da si sve moje reči uzeo

zdravo za gotovo. Holidei mi nije verovao, ali on nije bio važan zar ne? Suieta Kardinele. Tu reč trebalo bi uklesati na tvoj nadgrobni spomenik. Sada od tebe zavisi gde će ti biti nadgrobni kamen.

— Šta bi to trebalo da znači?

— U svemu što činim postoji određen metod. Kardinele. Odvojio sam te od kola iz dva razloga. Prvo da olakšam zaplenu robe drugoj grupi mojih ljudi. Drugo, ti vrediš pet hiljada dolara, koliko su te Teksaški rendžeri ucenili, a Remb vredi hiljadu. Ako se sada predaš, mi ćemo te odvesti u dolinu Džudas, a odatle ćemo preovaratati sa rendžerima o isplati nagrade. Ako odbiješ, umrećeš tu gde stojiš, i jedina oznaka tvoga groba biće to kamenje.

Sve je bilo tako precizno, razmišljao je Holidei ogorčeno dok je rukama nemoćno stezao uglačan kundak svoje „vinčesterke”. Nesin je zasedu izveo do savršenstva tačno, i oni su bili nemoćni. Nije bilo čak mnogo izbora. Smrt ili ropstvo...

Odieonom, začuo je ono. Sa severa se čuo slab odjek udaljene pušćane palibe. Holidei je uočio da je iz Kardinelovog lica nestalo i poslednje kapi krvi, i znao je i zašto. Paliba ga je podsećala na izvršenje smrtnih kazne...

Pustinjski vazduh je mogao obmanuti kada su u pitanju daleki šumovi. Ali, Kardinel i Rembl a sni-ma i Holidei znali su sasvim sigurno da u iznenadnom napadu Nesin-ovih lešinara ginu ostali banditi. Za njih nije bilo alternative. Nije bilo izbora za Emila Tonkina, Bostona Florida, Džoa Meksikanca i ostale. Oni su ginuli zbog toga što je ucena za njih bila tako mala da se ubice za njih nisu interesovale. Oni nisu imali visoku cenu kao Kardi-

nel i Rembl i slušajući taj udaljeni poslednji smrtonosni plotun. Dok Holidei se pitao zbog čega je Nesin niemu ostavio mogućnost da preživi. Jer, za njih on nije imao nikakve vrednosti ni mrtav ni živ.

Činilo im se da je prošlo dugo vremena pre nego što su udaljene puške prestale da pevaju pesmu smrti. Sedeći u sedlima na nepodnošljivoj vrućini, Kardinel, Rembl i Holidei su se netremice gledali i ta oaklena tišina imala je za njih određeno značenje. Sve je bilo završeno. Čovek kome je Kardinel poverovao, završio je za nekoliko minuta ono što tiksaški čuvari zakona nisu uspeali godinama. Komanderosi su zbrisali Kardinelovu bandu, a trojica preživelih bili su toliko blizu smrti da im se činilo da osećaju dodir hladnih krila iskežene Stare dame.

— Zbogom prijatelji — rekao je Kardinel blago. Onda se bez opomena okrenuo i bez ciljanja ispalio jedan hitac na visoku siluetu Kerta Nesina.

— Nel — uzviknuo je Holidei i priterao svoj konja bliže, i istrgao pušku iz Kardinelove ruke. Zatim se okrenuo i video da Nesin i dalje mirno sedi na svom konju. U besu, Kardinel je opalio suviše brzo. Od-bacivši Kardinelovu „vinčesterku” Holidei je bacio i svoju, a onda pustio Kitovu ruku.

— Kakva je korist od toga da umremo ovde Kardinele? — dreknuo je litulito. — Kažem da se predamo i da iskoristimo šansu!

— U pravu je Kite — rekao je Rembl neuverljivo i otkončao svoj opasač. Komanderosi su zuriili u njih preko nišana. — Možda su nam šanse da pobegnemo od ovih lešinara samo jedan prema milion, ali, i to

ie bolie nego trunuti ovde u pustinji.

Ludačka vatra lagano ie ugasnula u Kardinelovim plavim očima. A onda se osmehnuo. — U pravu si Holideje... za trenuatak sam izgubio glavu. — Duboko ie udahnuo i mahnulo rukom Nesinu. — U redu Nesine predajemo se!

— Otkopčajte opasače sa revolverima i odbacite noževe! — Zapovedio ie Nesin.

Učinili su što im ie naređeno a onda su stahali. Tek tada Komančerosi su počeli da se spuštaju niz padine prema njima. Gledajući ih kako se približavaju. Holidej ie promrmliao za sebe.

— Kakva šteta.

— Šta o čemu to govoriš? — zapitao ie Kardinel.

— Nite važno. Imao sam neke planove. ali. oni će se ostvariti bez mene... bar se nadam.

— Govoriš u zagonetkama. Ali. i ja mislim da ie šteta.

— Šta to? — zapitao ie Dok iznenadeno.

— Bili smo vrlo dobra ekipa... nas trojica. Naibolia.

— Još ću postati sentimentaln — rekao ie Dok s ironičnim prizvukom. — Hteo bih nešto da vam kažem. sada na kraju. Kakvi su naši odnosi bili nite važno. ali to me neće sprečiti da učinim ono što sam naumio ako jedna od onih milion šansi upali i ove hulie nas ne pobiju. Napravio si tešku grešku Kite. Verovao si Nesinu da Komančerosi nisu ni upola tako zli kao što ih ljudi predstavljaju. Za mene. oni su čak i crniji nego što se priča. a zahvaljujući tebi jači su za još dve stotine dobrih pušaka. Čovek treba da plati takvu grešku i ako se izvu-

čemo živi postaraću se za to. Ja ću vas predati u ruke pravde.

Kardinel ga ie pogledao podrugljivo. — Govoriš kao pravi nepopravljivi poštenjak. Holideje. Pogrešio sam ne jednom nego dva puta. Pogrešio sam i u tome što sam verovao da će od tebe ispasti dobar razbojnik.

Grube ruke zgrabile su Holideja i odvukle ga pre nego što ie mogao da odgovori. I dok ga ie jedan grotnadni Komančeros udarao u grudi i stomak i Dok se grčio od bolova. razmišljao ie o tome da ie Kardinel u pravu. Imao ie svojih neslaganja s ustrojstvom sveta i dosta ie zamerao njegovoj nesavršenosti. ali ipak ie neke osnovne vrednosti poštovao i čuvao. Očigledno da nije mogao postati bandit i pored toga što ie prema Kardinelu imao neko vreme nekih obaveza.

No. sada to više nije imalo nikakvog značaja. Pred njim su se nizala samo surova nepomirljiva lica njegovih čuvara tirana. i kada su ga Komančerosi gurnuli prema konju. i rekli mu da poiaše. Dok Holidej ie izgubio nadu da će im se pružiti šansa da se iz ropstva izvuku.

Osvrnuo se još jednom oko sebe i na primitivnim licima i usijanim očima razabrao mržnju. i dok ie to gledao razmišljao ie iz kojih razloga ie još uvek živ. Za Kita i Džonita Nesin imao ie dobar razlog da ih sačuva u životu. Ali. za njega...? Odgovora nije bilo.

Krv ie škropila vreo pesak kod Železne Kugle. Članovi Kardinelove bande ležali su tamo gde su pali tamo gde ih ie zatekla bezobzirna ravnodušna smrt. Mušice su napadno zujale a žučkasta prašina počela se dizati kada su velika kola „konestoga” lagano krenula. Pred-

nia mazga počela je da se čifta i da se otima iz amova. Mazge su bile naučene na sigurnu ruku Erika Vatsona ali Vatson je sada ležao sklopčan na jednoj krvlju pocrskanoj steni sa licem okrenutim ka žutom pesku. Mali crnokosi Komančero koji je preuzeo njegovu ulogu nije imao njegovu vozačku sigurnost. Ali, drugi Komančero koji je sedeo na sedištu pored niega zamahnuo je bičem i ošinuo po zaprezima. Mazge su poskočile i poglele na amove.

Više se nisu protivile niti im davale muke. Zadovoljni konjanici su porinuli pored kola, držeći u rukama nove puške i pevajući svoju omiljenu pesmu.

Komančero, komančero, sudbina ti je kleta.

Pakao je tvoja sudbina i tvoja krainia meta.

VII

— Bravo Nesine! Bravo Nesine!

Iz grla stotina divljih Komančerosa začuli su se povici dobrodošlice kada je Kert Nesin poveo svoju grupu konjanika u naselje Komančerosa. Podsećao je na trijumfalnog pobednika koji se vraća kući iz pobedičkog rata.

Klicanje je dostiglo frenetičan vrhunac kada je kolona konjanika prešla preko trga na sredini grada Komančerosa i uputila se prema uzvišenju gde se nalazila od kamena izgrađena kuća njihovog vođe.

Masa je pljuvala i rugala se zarobljenicima. Ime Kardinel izgovaralo se sa mnogo različitih naglasaka i po tome je bilo jasno da je uoči mladog bandita bio veliki u skrovištu Komančerosa.

Mada ošamućeni od vrućine, na-

pornog iahanja i surovog postupanja u toku putovanja, zarobljenici su bili dovoljno svesni da sa čuđenjem zapaze obim banditskog skrovišta, veličine doline i ogroman broj ljudi koji su nastanivali grad koji su njihovi gospodari nazivali Grad Komančerosa. U svojim pričama Kit Kardinel im je nagovestio da u pustinji Liano Estakado postoji skrovište od nekoliko niskih razbacanih koliba, ali, umesto takve slike koju su sebi dočarali. Dok Holidei i Rembl su ugledali grad nastanjen prilično velikim brojem cloša najgore vrste.

Na drugoj strani reke padao je u oči prizor od koga je čoveka podilazila jeza. Obasjan zracima sunca tamo se dizao logor Komanča. Gole padine bile su pune polupcle dece, mrkih ratnika s orlovim perjem u kosi i neumornih žena stalno u pokretu.

Jedna crnooka Komančero žena divlje lenote pritrčala je do vođe kolone.

— Ratniče! — Kriknula je i poljubila ga u stopalo. Na svakom drugom mestu vođa Komančerosa. Nesin bio bi dočekan s užasom i strahom, ali, ovde u dolini Džudas, gde je carovalo zlo, on je bio heroj, čak veći heroj od Štraihera.

Štraiher je bio poglavica Komančerosa, čovek koji je otkrio i osnovao dolinu onda kada su predstavnici zakona špartali Zapadom tražeći višestrukog ubicu Ota Huna. Sve do nedavno Štraiher je bio neporecivi vođa, ali su starost, bolesti Nesinova ambicija u poslednje vreme uzdrмали tron lidera Komančerosa. Bilo je nekih koji su tvrdili da će Nesin preuzeti vođstvo čak i ako stari poglavica ne padne, ali većina ih je smatralo da su takvi raz-

govori izdala i da će Štraiher biti vođa do smrti.

Bez obzira na lojalnost Komančerosa to poslepodne u svakom slučaju je nepobitno pripadalo Nesinu. Pre nego što je napustio dolinu, on se hvalio da će se vratiti sa zarobljenim Kardinelom i to je ostvario. Triumf Komančerosa nad teksašanimom mamio je uzvike: Viva Nesin! Bravo!

Za kolonom je uzbrdo pošla gomila. Holideja je pogodio jedan bačen kamen, ali je on zadržao dostojanstveni stav. Ispred njega iahao je Kardinel krvavog lica, a pored njega Džoni Rembl se trudio da se uklanja pred kišom kamenja i granja koja je na njih bacano. Konačno je Nesin viknuo na gomilu da se udalji i svi su istog trenutka poslušali i stali, a zatim pošli za kolonom na udaljenosti od dvadesetak metara, pevajući pesme na raznim jezicima.

Procesija je prošla pored jednog kamenog zidanog uzvišenja gde su se prema nebu dizala sumorna vešala, a zatim je nastavila pored jedne izdužene zgrade od kamena koja je predstavljala zatvor. Prošli su pored stepenica zamenika vođe Kantora, Vagnera, Nesina i Terka pre nego što su stigli do velikog Štraiherovog staništa.

Štraiher je posmatrao Nesinov trijumfalan dolazak sa verande svoje kuće, ali se vratio unutra da ga primi u ambijentu koji je odgovarao njegovom dostojanstvu vođe.

Nesin je ušao unutra, a Vagner i petorica drugih pošli su za njim, vukući zarobljenike. Zarobljenici su se našli u jednoj dugačkoj, lepo nameštenoj ođaji u kojoj je gospodar doline Džudas sedeo na ogromnoj

stolici sa naslonom za ruke, okružen telohraniteljima.

U Holideju se oдавно skupljao revolt protiv Komančerosa, a pri pogledu na ođaju još više se pojačao. Ođaja je bila zastrta skupocnim tepisima a svuda su se nalazili ukrasni predmeti od zlata kristala i srebra. Znao je da je cela prostorija nameštena ukradenim i opljačkanim predmetima. Verovatno da je svaki predmet na sebi imao trag nečužne krvi.

A pred njim su se nalazili vampiri u ljudskom obliku koji su se hranili tom krvlju.

Pogledao je Kita Kardinela. Ovaj je stajao sa kukom malo isturenim napred i arogantno se osmehivao prema čoveku u stolici. Kardinel je izgledao tako kao da za njega ne daje ni pet para.

— Tako dakle, Nesine, vratio si se u triumfu.

To je prvi progovorio Štrajher. On je bio onizak čovek, sa nekada širokim, a sada umorno povijenim ramenima. Po njegovom izgledu mogao je imati bilo koliko između četrdeset i sedamdeset godina, a lice mu je bilo tamno, unakaženo ožilicima od boginja, sa jednim okom pokrivenim crnim prevezom koji je dominirao nad belom do ramena dugom kosom. Vođa Komančerosa bio je obučen u tamne pantalone, u košulju od crvene svile i lakovane konjičke čizme.

Na prvi pogled, bilo je jasno da je Oto Štrajher bolestan čovek, ali u niemu je još bilo nagoveštaja velike snage i svako ko je potceniivao snagu i surovu odlučnost njegovih stisnutih vilica bio je budala i slab noznavalac ljudi. Pogled kojim je odmerio visokog Nesina kada je ovaj pošao napred imao je u sebi

divljenja i uzdržanosti. Štrajher je bio pravi bik predvodnik, a Nesin mladi bik sa snagom u udovima i ostrim rogovima.

— Ti si vrlo ljubazan vođa — rekao je Nesin upotrebivši izraz kojim su Štrajhera najčešće oslovljavali njegovi meksikanski sledbenici. Mahnuo je rukom prema zarobljenicima. Ovo nije neki veliki uspeh.

Naprotiv uspeh je bio veliki i svaki Komančero u toj odaji, uključujući i samog Nesina, to je znao dobro. Čak i Nesinovi rivali za vođstvo Vagner i Terk bili su štedri u davanju pohvala. Ovo je bio Nesinov dan njegovih pet minuta i on je sada skupljao poene.

Štrajher je neko vreme ćutke posmatrao zarobljenike, a njegove duboke usađene oči naiduže su se zadržale na Kardinelu. Konačno je rekao. — Tvoj glasnik je javio da su puške sigurno u našim rukama. Nesine.

— Da Oto. Naša druga grupa poćistila je ostatak bande kod Gvozdena Kugle uz gubitak samo pet naših ljudi. Kao što smo se dogovorili, oni voze puške u kanjon Senki.

Štrajher je lagano zaklimao glavom. — Celu pošiliku? Svih dve stotine pušaka?

— Dve stotine pušaka i pedeset sanduka municije — potvrdio je Nesin. — Dovoljno da se završi ono što se mora završiti.

Poglavica Komančerosa se polovično osmehnuo i udobnije se namestio na stolicu. Kert Nesin je govorio istinu kada je Krtu Kardinelu oblašniavao da Komančerosima treba oružje da bi se zaštitili od Indianaca. Ali Nesinova predstava o malom broju Komančerosa koje je Kardinell bio voljan da pomogne u

njihovom otporu uglavnom protiv pritiska hordi Apača i Komanča, bila je daleko od istine. Horde Indianaca su postojale, ali nije ih bilo ništa više nego njihovih dugogodišnjih prijatelja koji su nekada bili njihovi neprijatelji. Komančerosi iz doline Džudas. A ono što se događalo u srcu Ljano Estakada bila je bespoštedna borba za prevlast između Komanča sa jedne i Komančerosa sa druge strane.

Sve do pre nekoliko meseci. Indianci su bili relativno zadovoljni svojim udelom u plenu. Ratnici Komanča su išli u ratne pohode van granica Ljano Estekada i vraćali su se sa plenom a katkada su taocima koje su vraćali uz otkup. Ove poslednje predavali su svojim gospodarima Komančerosima koji su im u zamenu za to davali viski, podršku i utočište u dolini Džudas. Sa svoje strane Komančerosi su taoce uglavnom vraćali za dobar otkup, a opiljaknu robu su prebacivali na jug u svoje baze u Meksiku gde su je prodavali uz dobru zaradu. Budući da je vlast bila u njihovim rukama veliki deo profita išao je u džepove Komančerosa dok su se crvenokošci zadovoljivali sa krčazima viskita.

Sve se promenilo kada je umro stari poglavica Bufalo Volf i vođstvo nad Komančima preuzeo mladi Krou Man — Crna Vrana. Žestok, nepredvidljiv mlad ratnik i vođa, iskušan u stotinama okršaja. Krou Man je imao veoma opasne ideje o jednakosti partnera. Crvenokošci su nosili isti ili čak veći rizik nego Komančerosi, tvrdio je Crna Vrana, krvavili su i trneli rane, i zašto onda plen ne bi bio deljen na ravne časti?

Od tog prvog istupa Crne Vrane odnosi između Komanča i Koman-

čerosa su se pogoršali do te mere da su sukobi između dve frakcije postali obična pojava. Nekoliko puta poglavice Komančerosa razgovarali su o mogućnosti da napadnu svoje crvenokože susede i uliju im više poštovanja, ali je cena za takav poduhvat mogla biti suviše velika. Istina je da su Komanči bili naoružani uglavnom primitivnim lukovima i strelama nasuprot vatrenom oružju Komančerosa ali to vatreno oružje nije bilo dovoljno moderno i sigurno da bi garantovalo odlučnu pobjedu. Kert Nesin je prvi predložio da za odlučujuću pobjedu Komančerosi moraju pribaviti novo moderno oružje.

Njegov predlog naišao je u početku na malu podršku, jer je oružje oduvek bilo problem. Niko nije htio da oružje proda Komančerosima, a oni sami nisu ga mogli odo-
Leo Greksa i krađu pušaka u Kanličkaći. Ali, kada je Nesin čuo za zasu, on je smislio plan kako da se besplatno dočepa tih „vinčesterki”. Njegovi rivali ispoljili su nevericu, pa čak je i Štraiher pokazao izvesnu sumnju u uspeh tog plana.

Ali, Nesin je još jednom na najeftiniji način dokazao svoje velike sposobnosti, a možda čak i sposobnost da bude onaj koji treba da sedne na Štraiherovo mesto. Gledajući Nesina koji se osmehivao i šepurio pred njim glumeći lažnu skromnost, Štraiher je pomišljao da bi ga taj čovek i pre uklonio sa mesta vođe da nije bilo njegove nepopularnosti kod naroda.

Danas je pak grad Komančerosa priredio Nesinu doček kao heroju što je on zasluživao. A večeras na gozbi, ljudi će mu aplaudirati i obasipati ga hvalama. Pa ipak, stari Štraiher je znao da bi hvala i ap-

lauzi bili spontani i iskreni da su taj uspeh postigli Kantor, Vagner ili Terk. Istina je bila da na svakog Komančerosa koji je obožavao Nesina i želeo ga za vođu, dolaze bar po dva ili tri koji ga se boje. Sve vođe Komančerosa bili su surovi ali je surovost Kerta Nesina bila izuzetno velika i preterana čak i po njihovim standardima. Snage uma i procenljivosti Nesin je imao u izobilju ali mu je nedostajala sposobnost da kod ljudi probudi vernost onako kako je stari Štraiher umeo.

Možda će se to sada promeniti, pomislio je Štraiher, pogledavši ponovo zarobljenike pred sobom. Možda će Nesinova ekspedicija biti dovoljna da učutka njegove protivnike i da mu donese popularnost koju je po oceni starog vođe, Nesin već odavno priželikivao...

S obzirom da je to bila pretnja Štrajheru, misao o Nesinovoj popularnosti navela je Štraihera da se uozbilji. Ali, kao i uvek, on je bio uveren da još uvek može s uspehom doleteti izazovu mlađeg pretendenta kao što je to činio u prošlosti. Nije bilo lako ostati trezven i trezan u takvom danu trijumfa koji je za Komančerosa bio toliko srećan i koji je sigurno označavao početak jedne nove i uspešne ere. Štraiherovo lice razvukao je osmeh kada je pružio ruku da uzme behar sa vinom.

— Nesinovo ime biće uvek slavljeno među Komančerosima — rekao je. — Nazdravliam u njegovu čast.

Isпивši vino iz čaše, Štraiher je obrisao usne rukavom i posvetio pažnju Kitu Kardinelu.

— To je dakle taj čovek koji je našim neprijateljima rendžerima

prkosio sa isto toliko uspeha kao i mi? On je vrlo mlad.

— Dovoljno sam star da te ucemkam pre nego što umrem starče — odgovorio je Kardinel hrabro.

— Tai bandit je vrlo ponosan. Oto — objasnio je Nesin. Zatim se blede osmehnuo. — Niegov ponos je ravan niegovoi taštini.

— Dobro si učinio što si uspeo da ga nagovoriš da treguie sa nama.

— Ubedio sam ga da su priče koje se o nama pričau uglavnom neistinite — pohvalio se Nesin. — Naslutio sam niegovu slabost za liude koji su gurnuti van zakona kao i on i tako sam predstavio naš pokret.

To je bilo tačno. pomislio je Holidei. Nesin je vrlo lukavo podvalio Kardinelu. To međutim nije menialo ništa. Kit je ipak bio kriv što je dve stotine „vinčesterki“ predao u ruke ovih zlikovaca što će imati za posledicu velika krvoprolića u sledećim godinama. To mu Holidei nije mogao oprostiti. a još manie mu je mogao oprostiti ono što je Kardinel zatim rekao.

— Hrabar je — primetio je Štraiher. — U niegovom oku vidim pogled orla. Mogao bi postati dobar Komančeros.

Kardinel je digao obrvu. — To je mudra misao starče.

— Ne razumem.

— To je prosto. Nesin želi da me preda rendžerima i da naplati ucenu od pet hiljada dolara. Ali. ja bih vam za šest meseci doneo deset puta više. ako bih jahao sa vama.

Štraiher se nasmeiiao glasno. — Tako mi svega na svetu ovo štene ima hrabrosti.

— On je čaknut — odgovorio je Nesin brzo.

— Bio sam glup jednom i samo

jednom — odgovorio je na to Kardinel. — Smislio si dobru priču Nesine i priznaem da sam naseo. Ali. ia sam uvek brzo učio. i takvu grešku više neću napraviti.

Nakrivivši glavu. Kardinel je ponovo pogledao Štraihera. — Ja sam oštrecumniji od niega starče i umem da se borim i jašem i vodim liude kao sam đavo. Vi ovde imate dobro skrovište Štraihere ali na prvi pogled sam video da vam je potrebna bolia organizacija. Sto mu muka s ovolikim broiem i s ovakvim skrovištem vi biste trebali da budete najveća snaga u Teksasu. Umešto toga. vi ste samo banda izgubljenih razbojnika... Toliko izgubljenih da je Nesin lako mogao da me uveri da vas je samo pedesetak. — Klimnuo je glavom samouvereno. — Da gospodine. Nešto nije u redu s ovakvom snagom koja postiže tako malo uspeha. Vama je potrebna nova snaga Komančero neko ko zna kako treba organizovati bandu. A niko to ne zna bolje od mene.

Za trenutak zavladaia je tišina izazvana zaprepašćeniem. a onda se Štraiher zasmelialo i pliesnuo se rukom po kolenu. — Kardinele biće mi žao što ću te predati rendžerima. Čovek kao ti mogao je unositi radost u moje poslednie godine.

— Vredi razmisliti — istraiaio je Kardinel.

Štraiher se uozbiljio i odmahnuo glavom. — Ni za trenutak razbojniče. Ti si čovek iz spolinoe sveta. sveta koji me je oterao u prognostvo i koji ne prihvata moj način Teksasani nas mrze i mi mrzimo njih. Jedini kome Komančero može verovati je drugi Komančero. Ti nikada ne bi mogao biti jedan od nas. Ti si Teksasjanin! — Izgovorio je reč Teksasjanin sa gađeniem.

Štrajher se odjednom grčevito zakasinao. Oni oko njega dolazili su mu u pomoć i pružali mu čas uoči i kada je prošao. Vođa Komančosa bio je bled i iscrpljen. Sklonivši se nazad u svoju stolicu bezvolnim pogledom se zagledao u zarobljenike.

— Nisu mi više interesantni — rekao je naizad. — Bacite ih u zatvor.

— Sa tvojom dozvolom imam nešto na umu s ovim visokim — rekao je Nesin.

Štrajherovo mutno oko zadržalo se na Holideju. — Ko je on?

— Dok Holidej.

— To ime mi vrlo malo znači. Čuo sam ga, ipak.

— Nevažna ličnost, običan pustolov.

Štrajher se razljutio. — Otkuda onda on ovde? Ako nije učenjen, zašto ga niste ubili?

— Palo mi je na pamet da bi se narodu možda svidelo malo zabave večeras — objasnio je Nesin. — I kao što ćemo čuvati Kardinela i Rembla sve dok ne postignemo sporazum o zameni, pomislio sam da možda...?

Začutao je i upitno pogledao šefa Komančosa.

Senka osmeha dotakla je blede usne vođe Komančosa. — Naravno Kerte, ne sme se zanemariti činjenica da su ljudi nemirni ako nemaju čime da se zabave. — Mahnuo je umorno maramicom. — Obesite ga za palčeve.

VIII

Pao je mrak. Dok Holidej je visio okačen za stub na skveru, a kožni remeni usecali su mu se u zglavke

na rukama. Bio je ogoljen do pojasa, a na njegovom mišićavom grudnom košu videle su se brojne modrice i brazgotine. Deca i zene Komančosa su se u toku dana zabavljali mucenjem snažnog zarobljenika, udarajući ga štapovima i kamenjem, ali preu zalazak sunca, većina ih se udaljila da se pripremi za noćnu svetkovinu.

Četiri čoveka su prošli pored običnog zarobljenika. Kao i svi drugi oni su bili prijavi otpadnici svog soja, Komančosi. Svuda okolo skvera bile su upaljene vatre koje su obasjavale dugačak niz meksikanskih dvokolica poređanih na zapadnoj strani skvera. Bilo je oko pedesetak, a možda i više grubo napravljenih dvokolica sa velikim točkovima stegnutim komadima drveta i vezanih sirovom kožom.

Dvokolice su izgledale kao da će se svakog momenta raspasti od dugogodišnje upotrebe. No, ipak, kola su bila pravljena da dugo traju i još su bila sposobna da obave funkciju za koju su pravljena. Vučena volovima, ta kola su prelazila preko velike pustinje putevima poznatim samo Komančosima, ne ostavljajući ni trag na zemlji tamo gde bi se taj trag inače poznavao i posle mnogo godina. Bilo je mnogo situacija u kojima je jedini trag krvavog napada bio otisak točka tih dvokolica koje su odlazile u nepoznatom pravcu.

Sa druge strane reke, začuli su se bubnjevi u indijanskom selu i jedan pijani Komanč se pomerio. Privevši flašu usnama počeo je glasno da guta i drmusa glavom, tako da mu je ukrasno perje zamalo palo.

Promrmljao je nešto prema Holideju u prolazu, digao prljavu ruku kao da bi želeo nešto da baci i ponovio nerazumljivu pogrdu.

— I tebi pijana svinjo — prošaputao je Holidej promuklo. Nešto pre toga jedan Komančero je silom sprečio pijanca da mu prereže grlo. Pijani Komanč je očigledno prihvatio mišljenje da je jedini dobar Teksašanin mrtav Teksašanin. A za njegove gospodare, Holidej je bio Teksašanin. Bio je to epitet koji je kod njih označavao sve najgore što se kod njihovih protivnika moglo naći.

Sa vrhovima nogu koje su skoro dodirivale tlo, Holidej je visio žedan, iscrpljen i ispečen suncem. Znoj mu se sliwao oko očiju što mu je maglilo vid.

— Vode! — povikao je, jer ga je očajanje nagnalo na taj korak.

Odgovorio mu je prezrivi smeh. Nedaleko od njega na grubo tesašnim daskama dvokolica ležala je opružena grupa pijanaca. Čuvši ga, oni su se počeli ceriti i njihovom smehu pridružili su se i ostali koji su došli na skver. Direktno nasuprot njemu muzičari su na primitivnim instrumentima počeli da sviraju neku čudnu temperamentnu pesmu omiljenu među Komančerosima.

— Vode! — povikao je ponovo. Svež večernji vazduh mu je vratio nešto snage i uprkos mučenju osećao se dosta snažan. Ali, žed ga je mučila posle nekoliko časova provedenih na vrelom suncu.

— Vode! — Zapevala su deca podmešljivo u horu i načinivši krug počela da igraju oko njega, ponavljajući neprekidno tu jednu te istu reč. Holidej se napravio da se onesvestio. Pustio je da mu glava klone na prsa, sklopio je oči i naterao sebe da razmišlja o nečemu drugom, a ne o ovome mestu jada i užasa...

Sanjario je o dobrim vremenima i o priyatnim časovima, koji su mu se nizali u fantaziji. Pa čak i sa-

da, misli iz mašte mešale su se sa stvarnošću, jer je u onome što se dešavalo bilo nečeg fantastičnog. Ljano Estakado bila je pustinja toliko prostrana, a putovanje kroz nju naličilo je na san, tako da mu je svet oko njega izgledao potpuno nestvaran. Grad u kome se našao stvoren u ovom zabačenom delu pustinje izgledao mu je kao deo ružnog sna. Nije bilo nikakvo čudo što je malo ljudi verovalo u postojanje Komančerosa. Svi koji u to nisu verovali imaće dosta vremena da se osveste kada dve stotine pušaka od dalekog zapada naprave krvavu realnost.

Holidej je skupio lice u ružnu grmasu. Mogao je da prihvati i izdrži bol pa čak i neizbežnost smrti pod uslovom da nije bilo tih pušaka u rukama Komančerosa. Za kratko vreme boravka u njihovom gradu, zapazio je da su svi Komančerosi naoružani zastarelim oružjem, uglavnom staromodnim vojnim puškama jednometkama ili pređašnjacama. Naoružani modernim oružjem oni će biti neprijatelj koga čak ni teksaški rendžeri neće moći lako da zaustave.

Komančerosi će se raširiti preko granica pustinje i od severnog Teksaša napraviće mrlju. Oni će oštinuti bičem smrti i razaranja kakva država sa zastavom jedne zvezde nije videla još od kako je Santa Ana sa meksičkim hordama došao pod Alamo. Deo odgovornosti za te strašne događaje poneće sa sobom u grob i Dok Holidej...

Pomerio se kada ga je jedan dečak pocovskog lica bocnuo štapom u rebra. Otvorivši oči video je da je skver bleštavo osvetljen zapaljenim vatrama i buktinjama, i da

je gomila porasla do stotinu ljudi ili čak više. Muzika je neprekidno svirala, skoro prigusujući bučnjane sa druge strane reke.

Indijanci nisu bili pozvani na slavlje. Hvatanje Teksasana nije bilo njihova pobjeda, a za nove puke oni nisu znali.

A onda se desilo jedno malo čudo. Dok je posmatrao prizor oko sebe niz padinu, iz pravca zatvora približila se jedna grupa osoba. Neka devojka stara šesnaest ili sedamnaest godina neprimetno mu se približila i na vrhu štapa primela nešto njegovom licu. Holidej je instinktivno trgao glavu unazad i onda je tek video da je to neka vlazna krpa omotana oko štapa. Ali, čime je bila natopljena? Sircetom? Otrovom?

Zagledao se sa visine u devojku očima crvenim od znoja. Devojka je bila plavooka i svetle kože i nije bila prijava kao ostali. Nije imala onaj neuredan izgled kao većina ostalih žena.

Krpa ga je ponovo dodirnula po obrazu. Osetio je vodu. Zgrabivši krpu u zube počeo je svom snagom da sisa, uživajući u zadovoljstvu što mu tečnost retkim kapima klizi niz grlo. Od gutanja skoro su mu potekle suze od bola.

Jedan Komančero video je šta je devojčica uradila i prišao je da je pogrdama i šamarima otera. Zatim je pljunuo Holideja i vratio se nazad svom društvu. Devojka je nestala u gomili i Holidej je više nikada nije video.

Odjednom se začula vika, i kolona ljudi spustila se sa brežuljka na trg. Holidej je među Komančerosima ugledao Kardinela i Rembla sa rukama čvrsto vezanim na le-

dima. Kada su zarobljenici dovedeni i vezani za stubove za mučenje, gomila je zaigrala i počela klicati.

— Dobro veče mister Džordžijanče — rekao je Kardinela kada je vezivanje završeno. — Imate li nekih prituzi na gostoprimstvo?

Holidej nije odgovorio ništa; sećanje na Kardinelovu ponudu da se pridruži Komančerosima još mu je bilo sveže u sećanju.

— Jesu li te dobro prodrмали, Dok? — zapitao je Rembl. Od kako su ih zarobili, mladi bandit orlovskog lica malo je govorio. Rembl je pripadao onom soju ljudi koji su stoječki podnosili nezgode, štedeći energiju za trenutak kada im ona može zatrebati.

— Ništa što ne bih mogao izdržati — odgovorio je Dok. Nije imao više čemu da se nada već samo smrti, i nije htio da pokaže bol pred svojim sapatnicima isto kao ni pred Komančerosima.

Pre nego što su mogli bilo šta drugo da kažu, na trgu se ponovo začulo klicanje koje je najavilo dolazak poglavica. Trg je sada bio krcat svetom i zarobljenici su samo na kratko videli Nesina, Štrajhera, Vagnera, Tenka i Kantora kada su zauzeli svoja mesta za stolom prepunim hrane.

Od tog trenutka večernje slavlje je zvanično počelo muzikom, igranjem i gozdom. I svaki put kada bi neko želeo da da izraza svom rastućem oduševljenju, on bi došao do centra trga i pljunuo zarobljenike.

Holidej je izgubio pojam o vremenu. Već izvesno vreme ruke i ramena bili su mu utrnuli, ali sa dolaskom noćne svežine, bol se vratio. Pokušao je na sve načine da smanji zategnutost i napor u miši-

cama i našao je da u tome ima najviše uspeha ako svu težinu za kratko prenese na jednu ruku i olabavi drugu i obrnuto.

Ta gimnastika izazvala je kod posmatrača povike odobravanja i mnogi su se okupili oko njega da gledaju kako se grči i muči. Pevali su. — Teksas! Teksas! Umri! Umri! Umri!

Konačno, kada mu je od usecanja kožnih remena u meso niz ruke pocurila krv, Holidej je prestao da se bori i ostao je da visi zureći u posmatrača sa svim prkosom koji je mogao da prikupi. Izgubivši dalje interesovanje za njega, posmatrači su se udaljili.

Sa dolaskom svežijeg i vlažnijeg noćnog vazduha, kožni remeni su omekšali i popustili dovoljno, tako da je Holidej mogao malo više da se osloni nogama na tlo. Zaključio je da može čak petama da dodirne zemlju, i to je oprezno iskoristio da smanji zategnutost mišica na rukama. Ali, posle izvesnog vremena, mora biti da je zapao u polusvesno stanje. Iz tog stanja trgao ga je neki poznat glas.

— Pogledaj ovamo Holideja. Imaš jednog izuzetnog posetioca.

Otvorivši oči Holidej je kroz trepavice pogledao nasmejano lice Kerta Nesina. Ali, Nesin nije gledao Holideja. Njegova pažnja bila je koncentrisana na ženu koja je stajala pored njega.

Holidej je pogledao. Lice joj je video kao kroz izmaglicu i on je nekoliko puta trepnuo da bi razbistrio sliku. Divno lice ukrašeno tamnim očima i uokvireno bogatim pramenovima crne kose odmah mu se mašlo u žiži pogleda... i on je u duši zastenjao.

Desilo se ono čega se od svega najviše plasio. Bol i žed nestale su istog trenutka kao rukom ometi. Njemu se prividalo, video je duhovet Komancero devojka koja je stajala pored Kerta Nesina imala je lice i stas Džane Luis, devojke koju je Dok Holidej upoznao i zavoleo dosta davno u Feniksu.

Pa ipak, u tome što se događalo postojao je izvestan procenat realnosti, jer, kada je sreo pogled blistavih očiju te žene učinilo mu se da ona svom snagom hoće da mu da neki znak. Lagano jedva приметно odmahнула je glavom.

Holidej je pogledao Nesina koji je zurio u njega s istim onim interesovanjem koje je malo čas pokazivao za devojku. Komancero je nešto tražio, za nečim je tragao. Šta je to bilo? Neki znak prepoznavanja? Holidej je na lice navukao neprozirnu masku. Očigledno da devojka, ma ko da je bila, nije želela da zarobljenik pokaže da je prepoznao.

Hteo je da je ponovo pogleda, ali se nije usudio. Umesto toga, prinudio je sebe da pogled neprekidno zadrži usredsređen na Nesina.

Na Nesinovom licu ukazao se izraz nesigurnosti. Kardinel i Rembl su posmatrali zbunjeno.

Tada je Nesin odjednom ponovo progovorio. — Dakle, Džana? Zar nećeš ni da pozdraviš svog starog ljubavnika?

Žena je slegnula ramenima. — Surviše mnogo si pio, Kerte. Tog čoveka nikada u životu nisam videla.

Sa Holidejevog lica počele su kiziti krupne graške znoja. To je bio njen glas! Nesin je nazvao imenom Džana!

— Holideje. — Nesinov glas je zvučao zapovednički. — Ti poznaješ ovu devojk, zar ne?

Holidej je prkosno isturio bradu još uvek uplašen da pogleda devojk u oči. — Sta te navodi na pomisao da je poznajem, Komančero?

— Za vreme puta jednom si u snu izgovorio njeno ime, huljo. „Džana“, izgovorio si. Čuo sam te jasno kao što ti mene sada čuješ.

— Mora biti da si pogrešio Nesine. Sve dosada nikada nisam čuo to ime.

U Kertu Nesinu nešto se naizgled izmenilo, napustilo ga je nešto od njegove nadmene sigurnosti. Prelazio je pogledom sa Džane na Holideja i nazad. — Jesi li siguran? — navaljivao je. — Bio sam toliko siguran...

Devojka je ponovo slegnula ramenima. — Sam znaš da nikada nisi podnosio alkohol, Kerte — rekla je. — Želim da se vratim mom ocu.

S izrazom nesigurnosti na licu, Nesin je zurio u devojk. Ona je međutim zastala i namrštila se kao da joj je dosadno. — Ti si večeras zaista vrlo dosadan za društvo, Kerte — prebacila mu je devojk.

— Hvališ se svojim uspesima, a onda me dovlačiš ovamo ne znam zbog čega. Zar misliš da ćemo se tako zabavljati cele noći? Ako je tako, onda je bolje da odmah odem kući.

Nesin se osmehnuo s izrazom krivnje na licu. — Moje izvinjenje Džana — rekao je uzimajući je za ruku. — Odsada, posvetiću ti svu svoju pažnju.

— Hoćeš li prestati da piješ i igrati sa mnom?

-- Naravno.

Devojka je nezainteresovano pogledala zatvornike. — A hoćeš li ove vratiti u njihove ćelije? Večeras ne želim da gledam bedu pred očima. Želim šalu i muziku. Ti zatvorenici mi kvare svako zadovoljstvo.

— Da ih zatvorim? Ali Džana, ljudi očekuju...

— Ko je važniji? Ja ili tvoji glupi ljudi?

— Pa naravno, ti draga moja.

— Onda to dokaži.

Nesin je digao ruke i pustio ih da mu rezignirano klону pored tela. Onda se na jeziku Komančerosa obratio jednom snažnom Komančerosu koji je čuvao Kardinela i Rembla pre nego što je poveo Džanu kroz gomilu ka njenom mestu.

Čak i kada mu je stražar prišao i presekao kožne remene kojima je bio vezan, Holidej nije mogao skinuti pogled sa crnokose glave. Svom težinom je pao na tlo i strahoviti razlamajući bol prostrelio ga je kroz ruke i ramena.

Grube ruke su ga digle sa zemlje i prinudivši se da otvori oči ugledao je svetlost baklji, lica i žučkast mesec koji su se u mučnom kovitlacu vrteli pred njegovim očima.

Lagano i pažljivo počeo je da masira naduvene ruke dok su Komančerosi odvezivali Kardinela i Rembla. Ponovo je pogledom potražio Džanu, ali nje nije bilo. No, u njegovoj glavi nije bilo više ni najmanje sumnje. Znao je da ono što je video nije bila iluzija već realnost, i da je devojk koju je maločas video prava Džana od krvi i mesa.

— Polazi huljo — obratio mu se Komančero grubo, gurnuvši ga vrhom puške. Zatim mu je pljunuo

pred noge. — Žene. One su dobre samo za kuhinju ili krevet. — Zauzeo je nadmen stav i počeo da imitira piskav ženski glas. — Ti zatvorenici mi kvare svako zadovoljstvo. — Gurnuo je Holideja ponovo puškom u rebra. — Da se ja pitam, ti bi ovde visio sve dotle dok ti ruke ne otpadnu, huljo.

Holidej je pošao napred sa po jednim stražarom u sivom ogrtaču sa svake strane. — Ko je ta devojka, mister? — zapitao je.

Snažni Komančero, neki Amerikanac bandit, ponovo je pljunuo. — Kćerka našeg poglavice, mada mi je ponekad teško da poverujem u to.

— Njeno prezime je Štrajher?

— Tačno. — Komančero ga je pažljivo pogledao dok su se probijali kroz iscerenu polupijanu gomilu. — Otkuda to da je Nesin bio tako siguran da se vas dvoje poznajete, šta kažeš?

Holidej nije mogao odmah da mu odgovori. Saznanje da je Džana pripadnik bande Komančerosa pogodila ga je kao udarac mazgine kopite. Ali, najgore je tek trebalo da dođe.

— Nemam pojma — uspeo je najzad da odgovori. — Ali, zašto bi Nesin bio zabrinut čak iako bismo se poznavali?

— Iz ljubomore, verovatno — izrekao se stražar. — Krajem ove nedelje trebalo bi da se njih dvoje venčaju.

— Ono što ovoj zemlji treba čak više nego dobra cigara — rekao je Kit Kardinel smirenim tonom — je dobar čelik za pravljenje predica za kaiševe. Pogledajte ovo.

Nasionjen na neravan zid njihovog zatvora, Džoni Rembl je pogledao. Kardinel je bio zauzet ceprkanjem oko nečega u uglu i Rembl je tek tada primetio da on spicem kopče grede malter između dve cigle. Ali, taj njegov napor ostao je bez efekta, jer je špic kopče bio nedovoljno tvrd pa se izlizao.

— Ostavi to Kite — posavetovao mu je. — Ne bi uspeo da prokopaš izlaz iz ove ćelije ni sa tucem kopči. Sem toga, ako te stražari napolju čuju, mogli bi pasti u rđavo raspoloženje.

— On je u pravu. — rekao je Holidej stojeći pored prozora zatvorenog rešetkama. — Ostavi to Kardinela. Možda se oдавde može izaći, ali sigurno ne tim putem.

— Ah, zagonetni čovek je na kraju progovorio — rekao je Kardinel, a plave oči su mu blesnule na polusvetlu. Po povratku u ćeliju, Holidej je odbio da bilo šta kaže o Džani Štrajher i posle toga je tri časa proveo u ćutanju, što se Kardinelu nije dopalo. Njegovo negodovanje manifestovalo se u uzaludnim pokušajima da grebanjem probije put kroz zid ćelije, dok je Džoni stajao naslonjen i pušio, a Holidej ćutke zurio kroz prozor, posmatrajući grad Komančerosa. Kardinel je slutio da Holidej nešto krije.

— Pusti to Kite — rekao je Rembl umorno. — Nema nikakvog smisla da se hvatamo u koštac između sebe, kao što nema smisla ni to što si ti maločas radio.

— Džoni Rembl propovednik i mirotvorac — odvratio mu je Kardinel oštro, a na njegovom licu nije više bilo onog izraza samozadovoljnog i samouverenog bandita. Nje-

govo mršavo lice otkrivalo je njegovu unutrašnju naoštrenost, kao oštrica brijača, i u takvom raspoloženju, Kardinela se ponovo bacio na svoj posao. Skoro istog trenutka kada je metal zagrebao po malteru, napolju su se začuli glasovi, a odmah zatim bat teških koraka.

Na rešetkastom otvoru na vratima pojavilo se jedno bradato lice. — Šta je to? — zapitao je neki glas sa meksikanskim naglaskom. — Ko to grebe?

— Zašto ne presečeš vene na rukama kurvin sine? — odgovorio mu je Kardinela.

Meksikanac je nešto opsovao i nestao s otvora na vratima. Začuo se nečiji razgovor u hodniku, a onda je ključ zakloparao u bravi. Sledećeg trenutka, vrata su se širom otvorila i šest naoružanih Komančerosa su ušli unutra. Ispred svih išao je surova životinja Baltazar, glavni stražar u zatvoru koji je već ranije upozorio Kardinela da ne odgovara pogrđno njegovim ljudima. Bez dvoumljenja Baltazar je prešao preko odaje do neposlušnog Kardinela i kratkom tojagom koju je uvek nosio zadao mu udarac po licu. Kardinela je digao ruke da se zaštiti, a Komančero mu je onda svom snagom zario tojagu u stomak.

Bio je to udarac od koga bi svaki običan čovek ili čovek koji je u sebi imao manje vatrenosti, pao na zemlju kao sveća. No, Kardinela nije pao, već se samo savio u pojasu i odgurnuvši jednom rukom tojagu u stranu, drugom iz sve snage zadao udarac pesnicom zbunjennom Baltazaru u zube.

Kardinelaov udarac oborio je njegovog čuvara na pod, i pre nego

što su ostali čuvari mogli stići do njega, Kardinela je priskočio palom čoveku i nekoliko puta udario ga nogom. No, posle toga, ostali su ga šćepali, dobro ga izbatinali žestokim preciznim udarcima tojagama pre nego što je Baltazar uspeo da se dignu sa zemlje i obori Kardinela jednim jednim udarcem.

— Lakše lakše — zamumlao je Holidej kada je Baltazar počeo da čizmom udara Kardinela. — Da ga je Nesin hteo mrtvog, on bi ga ubio sam.

— Tišina! — naredio je stražar koji ga je za vreme tuče držao na nišanu puške.

Holidej je začutao, jer njegove reči nisu imale efekta, i Baltazar je zadao još jedan snažan udarac Kardinelu i odstupio korak nazad. Grdosija čuvar, dodirnuo se rukom po ustima, pogledao krv na svojim prstima, a onda pljunuo čoveka koji je opružen ležao pred njegovim nogama. — Sledeći put — rekao je zadihamo i učinio pokret prstom preko grla kao da u ruci ima nož, čime je jasno stavio do znanja šta će se desiti ako Kardinela ponovi svoj izgred. Dograbbio je šešir sa poda i izašao. Njegovi pomoćnici su čutke izašli za njim, a onda zaključali vrata.

Holidej je pomogao Remblu da Kardinela vrati svesti, a onda se vratio do prozora i pripalio poslednju cigaru koju je prethodno prelomio na dve polovine. Zgrčen na ležaju od slame, Kardinela se osmehivao i brisao krv sa lica. — Ako nešto nisam voleo, to je onda čovek koji lako pada u ogorčenje. — Rekao je. — A tako mi boga čini mi se da je ogorčeni Komanče-

ro gori od najgoreg ogorčenog čoveka.

Holidej je s mukom uzdržao osmehe. Njegovo nekad prilično visoko mišljenje o duhu Kita Kardineala pretrpelo je korekcije, ali je bilo nemoguće ne diviti se čoveku koji se tako držao, iako je bilo izvesno da iz ovog položaja postoji izlaz samo u smrt.

Malopomalo dok su Kardinel i Rembl sedeli naslonjeni na zid i razgovarali, Holidejeve misli su odlutale iz ćelije do Džane... Kao što obično biva, prvo zaprepашćenje se stišalo. Džana, devojka o kojoj je uvek mislio kao o prelepoj Džani, bila je kćerka jednog Komančerosa i buduća žena Komančerosa. Za osobu prefinjenu i nežnu, to je bilo nešto neverovatno. Posle dve godine i stotina pređenih milja dve osobe igrom sudbine ponovo su se srele i, bar tako mu se činilo, sada je bar jasno shvatio šta se desilo one noći u Feniksu u Arizoni. Nestanak Džane Luis i oproštajno pismo bili su samo kulisa iza koje se krilo nešto drugo, možda tragedija jedne mlade žene.

U mesečinom obasjanoj noći, noći koja je naličila na ovu, ali različitu od ove po mirisu lala i žalfije koji je lebdeo u toplom vazduhu, po balu i nasmejanim licima, on je izgubio devojku za koju je bio siguran da ga voli. Ta sigurnost u njenu ljubav bila je razlog da se i on osećao srećnim, možda najsrećnijim u toku mnogih godina svog života.

To nije bio jedini razlog što je te noći bio srećan jer je postojalo još nešto što je moglo da označava prekretnicu u njegovom životu. Prvi put posle mnogih godina u Fe-

niksu se zadržao duže nego u bilo kom drugom gradu. Od kako je krenuo na lutanja nigde nije mogao da se skradi duže od dve nedelje i onda bi odlazio dalje. Gle sobe u glavnoj ulici, Dok Holidej dajući kroz prozor svoje hotelske se tih dana pitao šta je to što ga je u ovom gradu zadržalo, šta mu je to pružilo onaj osećaj da tu nije stranac i da ga ljudi primaju drukčije nego drugde. Zaključio je te noći, dišući topao letnji vazduh sa mirisom lala i žalfije, da je baš ta Džanina ljubav bila svakako ona neophodna esencija za kojom je nesvesno žudio. I zato mu nije bila daleka pomisao da samo tu može biti srećan da mu samo Džanin topao zagrljaj i njene vlažne, vatrene usne mogu osigurati onaj neophodan uslov življenja koji se zove ljubav. Ni tada ni kasnije nije bio naćisto s tim koliko je taj osećaj u njemu bio trajan, ali ga ta mišljenja tada nisu mnogo mućila. Bio je srećan i to je za njega bilo dosta.

Sreća...

Doku Holideju je sreća zaista bila naklonjena. Za više od dva meseca nije imao nijedan obraćun, nijedna usijana glava željna slave nije ga potražila da se s njim ogleda u brzini potezanja revolvera. Za Holideja koji je na Zapadu skoro svakodnevno morao da beži od takvih izazova, ili da se s njima suoći što je obićno znaćilo kraj za tog izazivaća i groblje nepoznatih, ta činjenica je bila iznenaćujuća. Da li je to bio predznak vraćanja normalnom životu bez straha i oćajanja, da li je to bio početak novog puta nade u kome će i Džon H. Holidej naći svoj mirni kutak. Trebalo je da proće kratko vreme, pa

da se Dok uveri da su to sve samo puste iluzije.

Toliko o sreći! Te večeri, odve-
zao je Džanu kući oko dva časa
ujutro. Poljubili su se na stepeni-
štu velike kuće u kojoj je ona sta-
novala sa svojom tetkom i posle to-
ga više je nikada nije video.

Pismo koje je ostavila svojoj tet-
ki trebalo je da sve objasni. To pi-
smo govorilo je da ona ne želi vi-
še da ga vidi, da je shvatila da ga
u stvari ne voli. Odlučila je da se
vrati nazad na Istok gde je prove-
la prvih sedamnaest godina svoga
života i gde je navikla da živi. Nije
bilo smisla da gubi vreme u poku-
šajima da je nađe i da pokuša da
je pridobije. Te večeri je sve bilo
završeno, završeno za svagda. Žao
joj je bilo ako će to ostaviti traga
kod njega, ali...

Naravno da je Holidej pokušao
da je pronađe, nije mu bilo teško
da pođe za njom i da u svakom
mestu gde bi seo za zeleni kockar-
ski sto od svojih partnera pokuša
da izvuče nešto o vitkoj crnokosoj
i crnookoj devojci po imenu Dža-
na. Ali, to iscrpljujuće traganje bi-
lo je bezuspešno. Lepa Džana Luis
bila je nestala, i kada je umoran
od raspitivanja i traganja Holidej
konačno odustao od pokušaja i vra-
tio se u Feniks, našao je da je i
njena tetka takođe nestala i da je
velika kuća zatvorena i pusta.

Tako se vratio svom starom na-
činu života, kocki, kartama i luta-
njima, dužim i besmislenijim nego
ikada. Utehu za nedostatak per-
spektive i tragično, beznade nije
tražio u piću i šupljim ispovesti-
ma, slučajnim prolaznicima, ali ni
kockarski sto, hazard, i slučajne

ljubavi koje su posle toga došle ni-
su mu pomogli da iz svog sećanja
izbriše Džanin mio lik. Tako se
konačno desilo da se našao u pa-
lati suludog Holandaniņa vlasnika
železničke kompanije a nešto kasni-
je u zatvorskoj ćeliji najčudoviš-
nijeg grada koji je postojao na Za-
padu a možda i u svetu. Tu mu se
desilo nešto najneverovatnije u nje-
govom životu, tu je našao Džanu
mada se tome nije nadao.

Klimnuo je glavom sam sebi dok
se dim iz cigare vijugao pred nje-
govim očima. Da, sada je shvatio
zašto je otišla, otišla je od njega da
bi se vratila onima kojima pripa-
da... a to je bilo ono što je naj-
manje želeo da sazna, čak manje
nego da je saznao da je umrla.

Vreme je prolazilo i dolina Džu-
das zapadala je u sve veći mir
hladnih jutarnjih časova. Poslednji
pijanac je bunovnog podbulog lica
napustio svetiljkama obasjani trg,
a bubnjevi Komanča odavno su bili
zaćutali. Džoni Rembl je tiho hr-
kao, a Kit Kardinel je ležao zgr-
čen i spavao sa glavom na šeširu,
s osmehom na usnama kao da sa-
nja neki lep san.

Činilo se kao da u dolini Džudas
niko više nije budan i da niko više
ne posmatra mesec sve bleđi pred
najavom zore, sem Dok Holidej i
njegovi čuvari.

Holidejeve oči su bile umorno
mutne, a ruke naduvane i teške,
klonulo su visile pored tela, ali,
Holidej je neumorno nastavio da
lakim bešumnim korakom šeta s
jednog na drugi kraj ćelije. S vre-
mena na vreme, stražar bi se po-
javio na rešetkastom otvoru vrata
i bacio pogled unutra, a onda se

opet bez reči udaljavao. Čuvari su pripremili kafu, ispili je, zatim su pušili i žalili se nešto jedan drugome umornim glasom, mumlali su i zapitkiivali se koliko je još vremena ostalo do dolaska jutra.

Onda je Holidej čuo da su se neka spoljna vrata otvorila i posle toga do njegovog uha je dopro tih mrmor glasova. Prišavši vratima da bi bolje čuo razabrao je Baltazarov glas i drugi mnogo mekši glas neke žene. Razgovor se nastavio nekoliko minuta, a onda je sasvim razgovetno čuo kad je Baltazar rekao. — Nemoguće! To je ludost! — Ali, drugi glas je uporno nastavio da govori i posle izvesnog vremena glavni Komandčeros je prestao da se protivi. — U redu u redu — rekao je konačno i odmah zatim Holidej je čuo kako se približava vratima njegove ćelije. Ključ je zakloparao u bravi. — Romero, Smite, dođite ovamo!

Začuli su se još neki koraci, a onda su se vrata ćelije otvorila i na njima se pojavio Baltazar sa još dvojicom Komandčerosa koji su u rukama imali puške. Kada je svetlost obasjala Holideja on je zaklimao glavom.

— Ti si nam potreban — rekao je Baltazar. — Izlazil!

Pod Holidejevim nogama zašuštala je slama, i on je laganim korakom izašao u odaju ispred ćelije. Kad je Baltazar za njim zatvorio rešetkasta vrata ćelije, Holidej je okrenuo glavu na stranu i ugledao Džanu.

Džana je stajala odevena u odeću za jahanje od crnog pliša. Izgledala je bleđa, ali tako lepa da mu se učinilo da ga je srce zabolelo od njene lepote. Dok ga je

krupnim crnim očima ispitivački posmatrala Dok je zaključio da je nedavno plakala. Glas joj je podrhtavao od nesigurnosti kao kod deteta koje je neposredno pre toga doživelo težak prekor.

— Džone, morala sam da te vidim.

— Samo pet minuta — rekao je Baltazar listajući smotuljak novčanica. Glavom je dao znak ljudima da se udalje na drugi kraj odaje. — To je najviše vremena koje vam mogu dati senjorita Džana, a čak i za ovu sumu novca samo stotruka budala preuzima tako veliki rizik.

Holidej je stajao kao skamenjen. Kćerka Komandčerosa i buduća žena poglavice Komandčerosa mrmrljao je u njemu neki unutrašnji glas. Ali, taj glas bio je slab, jedva čujan u poređenju sa snažnim bubnjanjem njegovog srca kada je osetio sladak miris njene kose i njene glatke bele kože, miris koji ga je činio srećnim i koga će se verovatno sećati sve do sudnjega dana.

Ona je pošla prema njemu i zastala korak daleko. U tom sudbonosnom trenutku ništa nije rečeno samo su se Holidejeve usne lako pokrenule i izgovorile njeno ime.

Sledećeg momenta, ona je bila u njegovom zagrljaju i usne su im se strasno spojile u dug poljubac bez daha.

IX

Baltazar je pripretilo koštatinu prstom devojci koju je ne pet nego petnaest minuta kasnije otpratio iz zatvora. Pretio je prstom i vajkao se.

— Učinili ste veliku ludost što

ste došli ovamo senjorita Džana. Ako vaš otac slučajno sazna... — Pri tome je pocrnelim kažiprstom kao nožem prevukao preko grla. — I ako sazna Nesin... — Pono-vo je prevukao prstom preko grla. Odmahnuo je crnokosom glavom kada su izašli iz zatvora u prozrač-no sivilo praskozorja. — Zaista ne mogu da podnesem pomisao šta bi se desilo ako saznaju.

— Onda nemoj da misliš na to, Baltazare. Misli jednostavno o nov-cu koji si zaradio.

Stražar se pipnuo po džepu na prsima gde se nalazio debeo sve-žanj novčanica. Grad Komančero-sa nije se nimalo razlikovao od gra-dova gde su živeli drugi ljudi u kojima je carovao dolar, i u tom gradu, kao i svakom drugom mo-gao si za novac dobiti skoro sve. Sto dolara! Naravno, deo tog nov-ca morao je da plati drugim ču-varima da bi čuvali, ali, i pored to-ga, po njegovim standardima, bio je bogat čovek.

Baltazar nije ni slutio koji bi to čudan razlog mogao nagnati Štraj-herovu kćer da poseti Holideja, ma-da je bio totalno začuđen kada ih je video da se grle i drže za ruke. No, nije ga se ticalo da to sazna. Ogromnog Meksikanca je sada in-teresovalo samo da devojkicu što pre izvede iz zatvora, i da je udalji pre nego što je neko vidi.

— Požurite senjorita — požuri-vao je gurajući je prema konopcu za vezivanje konja. Nasmešio se za-dovoljno kada joj je pomogao da se popne na njenu belu kobilu. — I recite vašem predivnom ocu da se svaki dan molim bogu za nje-govo što brže ozdravljenje.

Onoga dana, pomislila je za sebe

Džana Štrajher dok je dodirom peta bodrila svoju kobilu da se ok-rene i pođe, kada se Baltazar ili bilo ko drugi bude pomolio bogu, visoke litice doline Džudas prevr-nuće se iz temelja. Jedina osoba koja je na ovom strašnom mestu znala da se moli i koja se zaneta molila bila je ona sama... a činilo joj se skoro nemoguće da poveruje da su njene molitve uslišene.

Jer, već dve godine, svake noći Džana je čeznula da vidi Doka Ho-lideja, makar posle toga umrla.

Ta poslednja reč stegla joj je sr-ce kao gvozdeni okov i ona se okre-nula da još jednom pogleda nisku izgduženu siluetu zatvora i gradski trg iza njega. S obzirom na mesto gde je smrt bila svakodnevná po-java, izgledalo je neuobičajeno da avet smrtne kazne izazove kod ne-koga strepnju i jad. Ali, sve se mo-glo shvatiti kada je taj neko volje-ni čovek.

Voljeni čovek!

Ta reč imala je poseban prizvuk koji joj se danas činio značajnijim nego ikada, i dok se na konju uda-ljavala od zatvora, ona se duboko zamislila nad njima.

Volela je Doka Holideja od pr-vog trenutka kada ga je srela, ni-kada nije prestala da ga voli, i on je bio jedini čovek za koga je ma-rila. Zavolela ga je od onoga mo-menta kada ga je ugledala kako iz-lazi iz dilažanse, otmenog izgleda, elegantan, ležernog držanja, i na-stavila je da ga voli, iako su svi o njemu govorili samo naigore; da je pustolov, revolveraš, hazarder u životu, da ne poštuje nikakve ob-zire i svetinje. Volela ga je možda još više nego u početku, iako ga ni-je videla pune dve godine koje je

provela negujući svog starog bolesnog oca u dolini Džudas.

Koliko je puta pomislila da je mrtav? Koliko puta se probudila iz groznog sna, dozivajući ga glasno po imenu? Koliko puta su je samo molitve i njeno uporno odbijanje da prihvati da je mrtav, spasili da ne poludi u usamljenosti ove sumorne doline?

Svetlost je postala nešto jača i zapadne litice doline zarumenele su se poznatom svetlo oker bojom, a šatori Komanča obojeni živahnim bojama jasno su izronili iz jutarnjeg sumraka. Visoko na ivici litice tamo gde se planina prelama la dugačkim prevojem, devojka je mogla da vidi stražare kako se miču. Bio je to jedini znak života u tihe jutarnje sate. Stražari su uvek bili tamo, viđala ih je svakog dana kada je otac doveo u dolinu. Uvek su bili tamo da nepoželjnim onemogućće pristup i da otpadnike od društva puste unutra.

Kopite njenog konja jasno su odzvanjale na tvrdom kamenom tlu dok je prolazila pored stanova Vagnera, Kantora i Terka, ali niko živi se nije promolio. Nastavljajući gozbu započetu na skveru, poglavice su otišle u stan njenog oca gde su nastavile da pijanče i da se hvale kako će na najbolji način upotrebiti puške. Spavaće kasnije u toku dana s izuzetkom Nesina. Nesin nikada nije legao kasno. Bilo je u dolini Džudas i takvih koji su verovali da on nikada ne spava.

Džana je osetila olakšanje kada je obišla Nesinov stan u kome je vladala tišina i nastavila dalje ka kući svog oca, mada je to bio osećaj olakšanja koji je sebi više naturla nego što je sam prirodno

došao. Pred njom je bio tako očajnički naporan dan, trebalo je da uradi toliko stvari, da je jedini način da ga s uspehom preturi preko glave bio da ostane mirna i pribrana. A šanse na uspeh bile su opasno male.

Štalski dečak Hen preuzeo je bez reči vođice njenog konja. On je bio jedini koji je znao da je krišom izlazila iz kuće, i jahala nekuda, ali, on to nikome neće reći jer je, kao i mnogi drugi u dolini Džudas, bio spreman da za lepu kćer njihovog vođe da svoj život.

Ušavši u veliku hladovitu kuću Džana je otišla u kuhinju, potpakila vatru i skuvala kafu. Sela je pored prozora i pijuckajući posmatrala kako sunce lagano izlazi iza granice prevoja i kako se iz kamenog dimnjaka Nesinove kuće prema nebu vijuga dim.

U kući je malo kasnije počelo uobičajeno jutarnje kretanje i ona je izašla iz kuhinje da bi se kroz hodnik uputila ka svojoj sobi. Galhado, lični čuvar njenog oca pozdravio je ozbiljnim klamanjem glave iz svoje stolice pred upola otvorenom sobom razbojničkog vođe. Iznutra se čulo ujednačeno hrcanje. Džana je zastala, za trenutak se kolebala šta da učini, a onda se vratila do vrata i provirila unutra.

Njen otac je ležao na ležanju u svom prostranom krevetu sa izgledom sličnim izgledu svakog starog čoveka obolelog od sudbonosne bolesti, dišući kratko u tim jutarnjim časovima kada ljudsko srce kuca najsporije i sa najmanje napora.

Za trenutak, obuzela je neka neobičajena blagost. To je bio njen otac, čovek koji joj je podario ži-

vot, njen jedini i najbliži srodnik.

Onda je taj kratak trenutak samilosti i ljubavi prošao, i devojka se prisetila da je taj isti stari, bolesni čovek učinio najteži roditeljski greh, skoro zločin, jedino što se u životu ne može oprostiti. Štrajher je jedinu kćer ponudio kao zalogu mira čoveku koji je žudeo da preuzme njegov vladarski tron.

Džanino lice bilo je hladno i ukočeno kada je nastavila prema svojoj sobi gde je počela da se presvlači. U njenoj garderobi visila je ista ona haljina divne blistave ljubičaste boje koju je nosila na guvernerovom balu u Feniksu one noći pre mnogo godina... one nezaboravne noći.

Sve do te noći, Džana nije znala šta je njen otac. Majka je odgajala na Istoku kao Džanu Luis i do majčine smrti oca je viđala veoma retko, najviše dva, tri puta godišnje. Džani je tada bilo petnaest godina i uzela je tetka Ema Luis koja je živela u Feniksu. Oto „Luis“ je i dalje povremeno posećivao; dolazio je bez ikakve najave u velikim crnim zatvorenim kolima sa nekoliko telohranitelja opasnog, mračnog izgleda, a poslednja dva puta sa sobom je doveo i Kerta Nesina.

Džana je verovala da je njen otac stočarski velikan, koga njegovi poslovi dugo zadržavaju daleko od porodice, a Nesin joj je predstavljen kao poslovni prijatelj. Majka joj je umrla, ne obelodanivši strašnu tajnu da tobožnji stočarski baron Oto Luis nije niko drugi nego Oto Štrajher, osnivač zločinačke bande teksaških Komančerosa. Tek kada je Otu počelo da popušta zdravlje i kada je shvatio da je Nesina zanela koloritna lepota nje-

gove kćeri, ostareli vođa razbojnika je smislio plan kako da produži svoju vladavinu, a možda i život, i kako da otupi opasnu oštricu velikih ambicija svog bezobzirnog doglavnika i adutanta.

Plan je sproveden onoga dana kada je održan veliki bal u guvernerovoj kući u Feniksu. Posle njenog dolaska kući, a pošto se prethodno oprostila od čoveka koga je volela, Džana je nameravala da se presvuče i legne u postelju. U tom momentu, došla je crna dilžansa. Bez opomene, ljudi njenog oca su je zgrabili i primorali da njenom voljenom čoveku, Doku Holideju, napiše ono pismo puno laži. Zatim je primorana da se presvuče u crna zatvorska kola koja su je brzo odnela u nepoznatom pravcu.

Njena otmica je zaprepastila. Ali, saznanje čime se bavi i ko je u stvari njen otac zaprepastilo je još više, skoro je dovelo do ludila.

U toku prve nedelje pokušavala je da izvrši samoubistvo, ali to više nikada nije pokušala. Umesto toga, ostala je u kući više od godinu dana ne izlazeći nikuda, retko govoreći po koju reč s ocem. Sa Nesinom, čovekom koji je hteo da je ima za ženu, nikada nije progovorila ni reč.

Ali, mladost je puna želje za životom i ona je konačno izašla iz kuće i počela da se uključuje u svakodnevni život u banditskom logoru. Odmah je kao prvo shvatila da joj neće uspeti da pobjegne. Iz skrovišta Komančerosa nikada niko nije pobjegao. Morala se pomiriti s tim da će tu ostati do kraja života i ako je već tako, morala

je pokušati da se tom životu prilagodi i učini ga snošljivim.

Nesin je bio strpljiv kao zmija koja se greje na osunčanoj steni i čekao da se pojavi žrtva. Ali, pošto je zdravlje njenoga oca poslednjih meseci počelo naglo da se pogoršava, a pozicije njegovog adutanta Nesina da jačaju, Džanin položaj je postao svakoga dana sve opasniji. „Došlo je vreme odluke“, rekao joj je Nesin pre nego što je pošao u ekspediciju za nabavku pušaka. Ostavio joj je da se odluči da li će dobrovoljno pristati da se uda za njega i tako potvrdi njegove pretenzije za vođstvo sa vođinom kćerkom kao suprugom, ili će mu i ona i vodeći položaj njenog oca pasti u ruke kao ratni plen što bi za nju bilo nepovoljnije.

Tako je ona odlučila da se uda za njega i kada je Nesin otišao u pohod, ona se svake noći molila bogu da ga na severu zadesi smrt. A onda se odigrao njegov trijumfalni povratak sa puškama koje su Komančerosima omogućavale trajniju dominaciju nad Indijancima i sa čovekom koga je Nesin čuo jedne noći da u snu izgovara njeno ime.

Hvala bogu što je ljubomoran, razmišljala je dok je izlazila iz kuće, jer, da nije bilo te ljubomore, Dok bi sada bio mrtav zajedno s ostalim Kardinelovim ljudima. U toku dve godine koliko je provela u dolini Džudas, Nesin je njenu nepokolebljivu uzdržanost i hladnoću prema njemu uzimao kao dokaz da voli nekog drugog. Mnogo puta je pokušavao da iz nje izvuče ime tog čoveka, ali u tome nije uspeo nikada. S druge strane, posigurno je verovala da su se ona i

Holidej pokazali kao odlični glumci i da su prevarili Nesina da su jedno drugome potpuno nepoznati. Budući žestok i ljubomoran, Nesin bi bez dvoumljenja ubio Doka Holideja ako bi samo posumnjao da je on njen stari ljubavnik. Bio je to za Komančerosa najprirodniji način da se oslobodi neželjenog rivala. Ali, čak i ovako kako su stvari sada stajale, Holidej je bio u smrtnoj opasnosti, jer za Nesina nije bio ni od kakve vrednosti, a osobe bez vrednosti nisu mogle da se nada da će u dolini Džudas poživeti dugo.

Nesin je nameravao da toga dana u podne obesi Holideja da bi gomili razbojnika priredio zabavu. I on će ga sigurno obesiti ako Džana to ne spreči na neki način.

Nesinov telohranitelj je izgledao iznenađen kada je odgovorivši na kucanje otvorio vrata i pred sobom ugledao Džanu koja je stajala pred njim. Pre toga, ona nikada nije došla u Nesinov stan. Kada je stražar uveo u predvorje, Nesin je bio čak više iznenađen od svog stražara. Sedeo je u košulji sa zavrnutim rukavima i pio jutarnju kafu. Ali, budući da je u njemu preovladavao nedostižno visoko dignut ego, on se brzo povratio od iznenađenja i njen dolazak je primio kao svedočanstvo da se najzad urazumila i prihvatila ono što je normalno. Presekao je pogledom telohranitelja koji se odmah izgubio, i obrgrlio svoju suđenicu oko ramena.

Ponudio joj je kafu, i ona je ozbiljno prihvatila. Poljubio je u usta i ona je prihvatila i to, mada joj se koža ježila. Kasnije, kada su iverno vreme proveli sedeći na istu-

renom prozoru sobe i razgovarali o uspehu ekspedicije i drugim temama koje su se dopadale zaljubljenom srcu Komančerosa. Džana je otkrila da želi nešto da ga zamoli.

— Reci šta je to, i računaj kao da ti je već ispunjeno, draga — izjavio je Nesin vatreno.

— Želim da odložiš izvršenje kazne nad onim bezvrednim banditom. Odloži to za subotu.

On se namrštitio. — Nad Holidejem? Zbog čega?

— Subota je dan našeg venčanja, a ja želim da naše venčanje bude najveći događaj u istoriji Komančerosa. Kakvo bi to bilo slavlje Komančerosa bez obeležja koju mu daje nečija smrt, voljeni moj?

Nesin je razrogačio oči od neverice. Da li je moguće da je to ona ista devojka koja je uvek pokazivala da joj je mučno pri pomisli na surov način života Komančerosa?

Džana se još više namrgodila i pružila ruku preko stola da bi dodirnula njegovu mrku mušku ruku.

— Da, to sam ja, Kerte, ja u pravoj boji — rekla je kao da mu čita misli. — Dugo sam ti se opirala i odbijala da prihvatim tvoja gledišta... verovatno zbog mog vaspitanja. Ali, sada znam da si u pravu. Ti si snažan, odgovoran čovek! I... Kerte, ja sam kći svoga oca! U duši, ja sam prava pravcata Komančero!

Tamne oči su joj sijale, a glas joj je bio tvrd sa prizvukom neke do tada neotkrivene oštine. Notornom ubici Nesinu nikada nije izgledala lepša i poželjnija. Kako je mogao odbiti nešto takvoj devojci, ženi koja će u godinama koje predstoje biti pored njega?

— Biće kao što tražiš, draga mo-

je — osmehnuo se i prineo njenu ruku usnama. — Taj nitkov će visiti na dan našeg venčanja!

Džana se zadovoljno osmehnula. Nije gubila iz vida da je svom voljenom Doku Holideju doturila revolver, a revolver u njegovoj ruci i dva dana vremena, bilo je dovoljno da se spase.

Kasno popodnevno sunce obasjalo je dolinu Džudas dok je Holidej stajao na južnom prozoru zatvora i zurio netremice prema drugoj strani doline prema šatorima Komanča.

U drugom uglu, Džoni Rembl i Kit Kardinel su sedeli obnaženi do pojasa i znojili se, pušeći pri tome duvan zavijen u lišće kukuruza i na smenu izmišljajući pogodnu, zasluženu sudbinu za Kerta Nesina, Ota Štrajhera, i svakog čoveka, ženu i dete u dolini Džudas, uključujući tu i Indijance. Kardinel je čak insistirao na tome da bi, kada bi imao mogućnosti, iskorenio čak i njihove konje, mazge, pse i šugave mačke. — Kompletan šljam treba iščupati iz korena! — uzviknuo je. — Treba počistiti s ovog sveta sve što im pripada, sve do najsitnije buve!

Holidej nije obratio pažnju na besciljni dijalog, jer je odjednom primetio ono što je čekao. Jedna usamljena osoba zamotana u tamnomrki pončo prešla je brzim koracima most koji vodi iz gradića Komančerosa u naselje Komanča. Klimnuo je glavom pokretom koji niko nije video. Džana je bila tačna. Kada toga dana u podne nisu došli da ga povedu na vešanje,

ponadao se da se njen plan odvija predviđenim tokom, a sada mu je to potvrđivala i pojava hrabre devojke koja se bila uputila vigvamu Crne Vrane.

Naslonivši lice na rešetke, Holidej je ugledao nekoliko Komančeroza koji su lutali tamo-amo. Niko se nije interesovao onim šta se događa na drugoj strani reke. Obrativši ponovo pažnju na selo, ugledao je osobu u mrkom ponču kako nestaje u najvećem vigvamu, na čijem je vrhu lepršalo perje kao znak dostojanstva poglavice.

Holidej je skoro mogao da čuje kako mu srce kuca brže. Prišao je vratima ćelije i oslušnuo. Njihov plan bio je očinički, možda samoubilački. Ali, čak i naimanja šansa na uspeh bila je nešto bolje nego njegov neizbežan kraj i život gori od smrti koji bi Džana morala da vodi u dolini Džadas.

U stražarskoj sobi ispred ćelije čuo je škripanje stolice. To se Komančero stražar bolje namestio. Okrenuvši se, primetio je radoznale Rembllove i Kardinellove poglede.

— Znaš šta kažu, Holideje? — rekao je Kardinell osmehujući se. — Onaj ko prisluškuje, nikad ne čuje ništa dobro.

Holidej mu nije uzvratio osmeh. Pre ili kasnije, moraće da saznaju, pomislio je i zaključio da je trenutak za to došao. Okrenuo se leđima vratima ćelije i iz košulje izvukao mali revolver.

Da je iz košulje izvukao mačioničarski šešir i zeca, Rembl i Kardinell bi bili manje iznenađeni. Budući veterani nijedan od njih nije pustio ni glasa. Sakrivši oružje Holidej im se tihim glasom obratio.

— Dok ste vi spavali, mene je

posetila jedna žena. Dodala mi je krišom revolver dok je Baltazar bio zaokupljen prebrojavanjem novca.

— Džana? — pogodio je Kardinell.

— Da.

— Znači, da je ipak poznaješ?

Da, Dok Holidej je poznavao. Upoznao je, zavoleo, izgubio je i ponovo je našao u paklu doline Džudas. Ispričao je Kardinellu i Remblu celu priču od njegovog prvog susreta sa crnookom Džanom u Feniksu do njihovog ponovnog susreta u ćeliji gde mu je Džana otkrila svoju strašnu sudbinu.

Holidej nije sakrio ništa što im je moglo biti važno. Dok je Džoni Rembl izgledao zadivljen, Kit Kardinell je pokazao izvesnu dozu neverice.

— Hoćeš da kažeš da će ti ta slatka devojka pomoći da pobegneš oдавде, Holideje?

— Da.

— Zar ta Komančero devojka? Kći vođe Komančeroza?

— Džana nije ništa više Komančero nego ti ili ja, Kardinelle. Ovaj revolver to dokazuje.

— Hm, da. Priznajem da revolver deluje dosta ubedljivo. Ali, ja sam po prirodi sumnjičav i moram da sumnjam. Na primer, nikada nisam sreo devojku kojoj se može verovati, a jednoj Komančero curi se još manje može verovati nego drugima. Što se tiče ljubavi to je nešto drugo, ali, treba i tu pripaziti.

— Kit ne veruje ženama, Holideje — objasnio mu je Rembl.

— A on je oličenje poverenja — rekao je na to Holidej ironično, pogledavši Kardinella. — Džani mo-

žeš verovati Kardinele. Garantu-
jem za nju životom.

— Život ti je svakako na kocki,
zar ne? Ali reci mi, kako ta tvoja
voljena lutkica namerava da te
spase?

Holidej je ustao i prišao prozoru.
Džana se još nije vraćala iz indi-
janskog logora. Vratio se do Kar-
dinele i Rembla i zauzeo mesto na
slami pored njih.

— Ne mogu da znam zašto Nesin
juče nije doneo puške — rekao je
— pre nego što Džana to sazna. Vi-
dite, već duže vremena između
Štrajhera i Crne Vrane i Indijana-
ca i Komančerosa nešto se obziljno
kuva. Mislim da je to stoga što je
oružje Komančerosa malo staro-
modno. Nesin je uspeo da se doče-
pa Greksovog oružja, ali da ga je
juče doneo, Komanči bi shvatili da
će to oružje biti upotrebljeno pro-
tiv njih i verovatno da bi odmah
počeli borbu.

— Pa, šta i ako bi počeli? — za-
pitao je Kardinel. — Pre ili kasnije
mora doći do obračuna!

— Ne mora — odgovorio je Dok
Holidej. — Komančerosi zavise od
Indijanaca i ne žele da ih odstrane
iz svog okrilja ako je to moguće iz-
beći. Zbog toga je, mislim, Nesin
izabrao da puške ostavi u Kanjonu
Senki i da posle, kada neprimetno
naoruža Komančerosu, izađe pred
Crnu Vranu sa dokazima da Indi-
jancima ne preostaje ništa drugo
nego da slušaju.

— To mi izgleda logično — re-
kao je Rembl posle dužeg razmiš-
ljanja. — I šta nameravaš, Holide-
je?

— Da sprovedem Džanin plan —
rekao je Dok. — Ona je sada kod
Crne Vrane. Reći će mu za puške,

i kladim se da mu neće trebati ni
sekunde razmišljanja da zaključi da
bi sa puškama u rukama svojih lju-
di mogao da zauzme Štrajherovo
mesto u kući, umesto da se znoj u
svom vagvanu.

— Neka me nosi vrag — rekao
je Kit Kardinel oduševijeno — ako
to nije dobar plan. Naravno, ako
ona crnooka lepotica ne kuje neki
plan protiv nas.

— Razmisli, čoveče — rekao je
Dok Holidej nestrpljivo. — Kome
je potrebno da kuje planove pro-
tiv nas? Pa, mi smo ionako propali.

Kardinel se počeo po bradi i
osmenjao se. — To je tačno. I šta
će se desiti ako se crvenokošci do-
čepaju pušaka?

— Kao što sam rekao, Komanče-
rosi, i Indijanci su potrebni jedni
drugima da bi preživeli. Džana i ja
smatramo da će Crna Vrana učiniti
isto što je Nesin planirao. Pokazaće
neprijatelju da drži adute u ruka-
ma, i onda će sesti za sto da se do-
govore o novim pravilima sarad-
nje.

— I šta će to nama pomoći? —
želeo je da zna Rembl.

Holidej ga je ozbiljno pogledao.
— Kada se Indijanci budu vraćali
sa puškama, Džana će dići uzbunu
pod izgovorom da Indijanci napa-
daju. Smatramo da pri zategnutim
odnosima neće biti potrebno ništa
drugo da počne najveći okršaj koji
je ova dolina videla. A kada bitka
stvarno počne, Džana će doći ova-
mo i pomoći će nam da pobegnemo.

Nekoliko minuta vladala je tiši-
na, a Rembl i Kardinel su ćutke po-
smatrali Holideja i razmišljali o iz-
loženom planu.

Onda je Kardinel rekao. — Re-

kao si da nama pomogne da pobegnemo, zar ne?

— Naravno. Valjda ne misliš da bih vas ostavio ovde?

— Pa, naši odnosi nisu bili baš slatki od kako su događaji pošli naopako. Koliko se secam, palo je i teških reči.

— Ono što sam mislio to sam rekao i to još uvek važi, Kite, — potvrdio je Holidej. Ako se oдавде izvučemo, nas trojica odlazimo u štab rendžera gde ćemo izneti istinu na videlo. Za mene je najvažnije da sa sebe sperem liagu i da mogu da živim kao slobodan čovek. Što se vas tiče, za ovo vreme sam vas dobro upoznao i shvatio sam da morate platiti bar deo svojih grešaka.

— Ah, Holideje, Holideje — osmehnulo se Kardinel podrugljivo. — da sam znao da iza grube maske kuca časno i pošteno građansko srce ostavio bih te pred oltarom u Caparalu.

Na svoje iznenađenje, Holidej je uhvatio sebe da se osmejuje. Priručno venčanje u Caparalu, tako tragično u onom momentu, izgledalo mu je beznačajno u poređenju sa situacijom u kojoj su se sada nalazili. — Kasno je za ispravljanje grešaka, amigo — rekao je Holidej ustajući. — Sada smo u istom loncu, svidalo nam se ili ne.

Ustajući sa stola, Kardinel ga je zainteresovano pogledao. — Nisi loš čovek, Holideje. Jesi tvrdoglav, pravdoljubiv i poštenjak, ali, nisi loš. Možda ćeš nas stvarno izvući iz ovoga. Ne znam. Ali, pre nego što počnu da zvižde kuršumi, kažu ti jedno: ljubav, to je limunada.

— Mogli bismo o tome rasprav-

ljati celu noć — rekao je Holidej raspoloženo — ali nemamo vremena. — Rekavši to, vratio se prozoru da motri na Džanin povratak.

U sumrak još uvek je čekao, ali, tada više nije mogao da poriče ono što je očigledno.

Džanin ostanak u logoru Komanča mogao je da znači samo jedno. Nešto loše se desilo.

X

Sa ulaza u viggam poglavlice Crna Vrana, Crveni Orao je posmatrao indijanske ratnike koji su pojedinačno ili po dvojica tiho napuštali logor i odlazili prema ulazu iz doline Džudas.

Crveni Orao se okrenuo i natmureno pogledao devojkicu koja je vezana i začepljenih usta ležala na podu pokrivenom bizonskim kožama. Umesto da učestvuje u onome što je moglo biti najvažniji trenutak u istoriji plemena, morao je da ostane da čuva jednu ženu.

Složio se sa Crnom Vranom da Štrajherovu kćer treba zadržati kao tuoca. Došla je i obavestila ih da je dve stotine pušaka sakriveno u Kanjonu Senki, ali, pošto su Komanderosi podli, to je mogao biti deo lukavog plana da se Komandč obore na kolena. Ljut zbog toga što je baš on izabran da ostane dok su ostali ratnici otišli u kanjon, Crveni Orao se nadao da će se desiti nešto nepredviđeno i da će moći da izvrši naredbu Crne Vrane.

Crna Vrana mu je rekao, ako puške ne budu u kanjonu i ako devojkina priča bude deo neke zločinačke zavere Komanderosa, da prereže nežni beli vrat Džane Štrajher.

Bila je skoro ponoć kada su napregnute oči Doka Holideja ugledale kretanje konjanika na prevoju iznad prolaza Sandaun Pas. Meseć je blistao na nebu i pri njegovoj svetlosti mogao je da vidi i siluete stražara Komančerosa okrenute konjanicima koji su im se približavali.

Pucnuo je prstom i Rembl i Kardinel su mu prišli. U dubokom ćutanju sva trojica su gledali kroz prozor prema prevoju. Konjanici su za kratko vreme nestali, a onda se pojavili neposredno pored stražara. Začuo se prigušen šum kao kada se neko hrva a onda slab zveckot od udara puške o stenu. Zatim je još konjanika prišlo prolazu, mnogo konjanika poredanih u niz.

Bled u licu, Holidej se okrenuo svojim saputnicima. Srce mu je ledila pomisao da je Džana mrtva, da su se posle dve godine našli samo za to da bi se ponovo zauvek rastali. Pa ipak, progovorio je mirnim glasom.

— Ne možemo da čekamo duže. Moraćemo da pokušamo da se spasemo sami.

Ovi su klimnuli glavom pošto su već zajedno skovali plan za slučaj da se Džana ne pojavi.

— Spremni smo kad ti kažeš — osmehnulo se Kardinel. I u tom momentu, Holidej je shvatio da je Kit Kardinel možda najpouzdaniji saborac u Teksasu.

— Krećemo — promrmljao je ovaj i izvukavši revolver iz košulje povikao. — Straža!

Kada se zablenuti Baltazar pojavio na rešetkama okovanom prozoru ugledao je kako se sva trojica zatvorenika divljački tuku. Viknuo je na njih, a pošto ga nisu po-

slušali, on je dozvao čuvare i stavio ključ u bravu.

Kada je Baltazar ušao u ćeliju, tri bandita su se još tukli, ali su se odmah munjevito razdvojili i nasrnuli na njega. Baltazar je još jednom zaurlao, ali je smesta umukao kada mu se dvocevi revolver prislonio na trbuh. — Madre de Dios! — izustio je bez daha i Holidej ga je mlatnuo revolverom po slepoočnici. Baltazar se srušio na pod.

Okrenuvši se, Holidej je ugledao Kardinela koji se hrvao sa jednim Komančerosom. Komančero je uspeo da opali iz puške, ali mu je Kardinel oteo pušku i tresnuo ga kundakom po glavi. Dok je pucanj još odzvanjao u ušima, dvojica preostalih čuvara su hitali prema vratima. Kardinel je potrčao za njima i udarcem kundakom u vrat oborio jednoga. Na to se drugi okrenuo i ispalio metak na Kardinela koji ga je pogodio u bok. Holidej je bez nišanjenja pritisnuo okidač, i sa rupom između očiju, Komančero kao da je zaigrao na prstima i srušio se na pod.

— Jesi li živ? — viknuo je Rembl Kardinelu.

— Samo sam malo okrznut — odgovorio je Kardinel i pošao za Holidejem koji je istrčao iz ćelije.

Kada su se dočepali svežnja ključeva i otključali spoljna vrata, u gradu je već vrililo na uzburu. Pri svetlosti mesečine siluete u sivim ogrtačima istrčavale su iz kuća neposredno ispod zatvora, a u rezidencijama na brdu počele su da se pale svetiljke.

A u dolini, ispod prolaza Sandaun, gomila Indijanaca na konjima zaustavila se ispred mosta...

— Indijanci! — Povikao je Holidej.

dej koliko ga je grlo nosilo pošto je izjurio na vrata i sakrio se u senku. Prineo je šake ustima i do-
davši u svoj glas jednu histeričnu
notu ponovo povikao. — Komanči
napadajul! Dolaze od ulaza u dolinu!
Dočepali su se pušaka!

Konfuzna vika namah se utišala
u celom gradu Komančerosa i svi
oni su se okrenuli prema ulazu u
dolinu. Pri jakoj svetlosti meseči-
ne jasno se videla kolona indijan-
skih konjanika nagomilanih nepo-
sredno iza kamenog mosta, a Komančerosi koji su se nalazili sa-
svim blizu rečice jasno su videli
svetlucanje novih pušaka koje su
Indijanci držali u rukama.

Doku Holideju se činilo da otku-
cavanje tih nekoliko sekundi traje
čitavu večnost. A onda se desilo
ono što je očekivao; iz jedne kuće
pored potoka odjeknuo je pucanj.
Jedan indijanski ratnik skotrljao se
sa konja i odmah zatim trenutnu
tišinu noći prolomio je snažan, be-
san urlik poglavice Crna Vrana.

— U napad!

Crna Vrana je prvi pojurio pre-
ko mosta praćen velikom grupom
konjanika koji su ga sledili za pe-
tama. Komanči su skrenuli desno
tutnjeći prema kući iz koje je ispa-
ljen prvi hitac. Iz cevi novih „vin-
česterki“ bljunuo je oranžasti pla-
men i obasjao noć. Jedan Koman-
čero je jauknuo i odjek njegovog
jauka ostao je da lebdi u noći sve
dok ga nekoliko sekundi kasnije ni-
je prigušio zaglušujući jek opšte
bitke.

Do tog momenta, Holidej se bio
vratio u zatvor, natukao na glavu
jedan crni komančero šušir, zgrabio
par revolvera koje mu je Džoni
Rembl dobacio i doviknuo dvojici

svojih pratilaca šta da rade. Ne-
koliko sekundi kasnije, tri osobe
sa velikim šuširima istrčale su iz
zatvora i pognute potrčale prema
obližnjem ograđenom prostoru za
konje. Noć je već prolamala grom-
ka pucnjava pušaka, ratni pokliči
Komanča i Komančerosa i samr-
tnički jauci smrtno pogodenih. Gu-
sti oblaci barutnog dima dizali su
se prema ravnodušnom mesecu.
Odjednom je oko njihovih glava
zazviždalo nekoliko tanadi ispalje-
nih sa verande Vagnerovog stana.

Begunci nisu uzvratili vatrom.
Za to nije bilo vremena. Svaki se-
kund im je bio životno važan da
bi što pre pojahali konje. Ali, tek
što je širom otvorio vrata korala
i poterao konja, Holidej je doživeo
neprijatno iskustvo da njegovog
konja pogodi metak iz puške jed-
nog Komančerosa. Konj se prevr-
nuo i Holidej se našao na zemlji.

Sledećih nekoliko sekundi Holi-
dej je ležao ošamućen u oblaku
prašine. Ne obazirući se na njega,
Kardinel i Rembl su u trku odja-
hali glava povijenih uz konjske
vratove. Holidej je bio besan na
njih zbog tog izdajničkog držanja,
ali mu je na drugoj strani laknu-
lo. Više nema obzira, svako za se-
be! Uspeo je nekako da izvuče sto-
palo ispod konja i da ustane, baš
kada su kroz oblak prašine u ogra-
đenom prostoru potrčale tri osobe u
sivom. Kleknuvši na koleno Dok je
ispalio nekoliko uzastopnih brzih
hitaca. Dvojica gonilaca su pali,
ali je treći nastavio da trči pucaju-
ći na begunca. Holidej je opalio
još dva metka i po cepanju košulje
video je da je pogodio cilj, ali, go-
nilac je nastavio da trči. Međutim,
trčao je već mrtav čovek. Pogo-

deni je nastavio da hoda sve dok nije udario na ogradu korala, odlo se od nje i pao nazad.

Poginuo je bio Kanton, vođa Komancerosa koji je u Šalterovoj stani naređniku Tenisu odsekao jezik pre nego što ga je ubio.

Jos dok je Kanton padao na zemlju, Holidej se uspravio i zgrabio vodice jedne snažne crne kobile koja je stajala vezana na izlazu ograđenog prostora i bacio joj se na leđa. Od nardinele i kembila nije bilo ni traga, ali je do Holidejevog una dopirao topot kopita njihovih konja. Zadržavajući s mukom konja da upiašen pucnjavom ne krene u spontan trk, Doku je sevnulo kroz glavu.

— Džana!

Pogladivši po vratu crnu kobilu bocnuo je petama da juri što bržim trkom prema selu Komanča. Uputio se tamo, jer je Džanu trebalo tražiti u viggvama Komanča.

Prolazeći pored nekoliko kuća osetio je da mu je pored lica zviznulo nekoliko kuršuma, ali odmah zatim već je tušnjavao preko mosta. U selu pred njim indijanske žene i deca su se komešali u opštoj zabuni nastaloj zbog bitke koja je besnela na brežuljku u gradu Komancerosa. Kada se našao dovoljno blizu nekoliko puta je izviknuo Džanino ime.

Njegovi povici jasno su se čuli u viggvu Crne Vrane gde je Crveni Orao držao vrh noža uperen u uzburkane Džanine grudi. Lice surovog ratnika Komanča se grčilo i u njegovim očima gorela je vatra odlučnosti da učini ono što mu je rečeno, kada je kroz kožni šator, blizu otvora za dim, svirnuo metak iz Holidejevog revolvera. Iznen-

đen i zbunjen, ratnik je odbacio nož i zgrabio jednu staru pušku marke „šarp“ i bacio se kroz ulazni otvor viggvama. Padajući prema zemlji, zmijoliki ratnik se izvlio i ispalio hitac na konjanika koji je iskrsnuo u mraku. Nastavio je da puca sve dok mu metak iz Holidejevog revolvera kao užareni vrh koplja nije prosvirao grlo i razneo leđa.

Skočivši u trku sa konja, Holidej je čvrsto zadržao u ruci vodice i uzvukao kobilu za sobom u viggvu. — Hvala bogu! — izustio je u jednom dahu kada je video da je Džana živa i zuri u njega, a onda je dograbio nož Crvenog Orla.

Kada je oslobodio Džanu veza i pomogao joj da se popne na konja, Holidej je po zaglušujućoj paljbi mogao da zaključi da se okršaj bliži vrhunou. Ka njemu je, prodorno kličući, sa kopljem ukrašenim perima, između šatora potrčao jedan mlad ratnik Komanča, baš kada je Dok izjahao iz viggvama Crne Vrane i podbo konja petama. Komanč je zamahnuo da hitne koplje, i Holidej je u magnovenju opalio. Iz blizine ispaljen hitac pokosio je napadača i krenuvši iz mesta u trk, kobila je ponela dvoje begunaca niz padinu zamagljenu barutnim dimom.

— Onuda dragi — doviknula je Džana i pokazala preko mosta u pravcu kuda je vijugav puteljak zavijao iza brega.

Holidej se nije kolebao i odmah zatim jurili su kao vetar uzanom kozjom stazom koja je vijugala uzbrdo i dalje iza istočne strane brega, ostavljajući levo od sebe paklenu vrevu i buku bespoštednog okršaja.

Opasnost im je zapretila kada su obišli breg i punom brzinom se uputili prema rečici nekih dve stotine metara istočno od kamenog mosta. Dve spodobe u sivim ogrtačima otvorile su paljbu na njih iza zaklona jednog niskog zida. Savativši da sa te razdaljine nema nikakvih šansi da ih pogodi, Holidej je skrenuo konja u stranu i jurnuo na njih. Iznenadeni tim manevrom, Komanderosi su se razdvojili i nagnuvši kobilu pravo na jednog od njih, Holidej je drugoga oborio sa dva hica ispaljena iz neposredne blizine.

Od sudara sa drugim Komanderosom zamalo što nisu sleteli sa širokih koblinih leđa. Komandero je udarom odbačen niz padinu gde je tresnuo o jedno stablo. Nekoliko kratakih trenutaka od kojih je zastao dah, kobila se zanosila u stranu, a onda je kao čuđom povratila ravnotežu i nastavila trk.

Nekih pedestak metara dalje, Dok je trzajem uzde skrenuo prema potoku i uz gromak pljesak, konj i konjanik su pijusnuli u reku. Kobila je odmah zaplivala.

Izlaz iz doline nalazio se jedva četvrt milje daleko ispred njih.

Kada su isplivali iz potoka i punom brzinom se ustremili ka izlazu, od tame nisu mogli videti šta se događa kod mosta, ali su šumovi i zvuci govorili sami za sebe. Tamo su ljudi ginuli, ginuli na obe strane rešetani gromkim plotunima, ginuli uz divlje borbene pokliče, vrišak ranjenih konja, uz otužan zločuban miris prolivene krvi i baruta. Bilo je to umiranje kakvo čak ni Komanderosi nikada ranije nisu videli i kada je dvostruko natovarena kobila izronila iz potoka i pre-

ko padine obrasle žalfijom i papra-
ti pojurla prema izlazu iz doline,
rečica se već crvenela od krvi.

Izlazeći na poslednje uzvišenje pred izlazom, Dok je osetio da mu je od uzbuđenja srce zastalo. Ne više od pedasetak metara ispred njih plamtele su puške i revolveri u strahotnoj, krvavoj borbi izbliza. Zategnuvši vodice da bi zaustavio kobilu u zaklonu. Dok Holidej je kroz koprenu barutnog dima pokušao da razabere ko su učesnici bitke. Video je Indijance, nekoliko osoba u sivim ogrtačima, i iznad njih, iza jedne prepreke od stene, dva konjanika.

Kardinel i Rembl!

Srce mu je zakucalo brže. Uspeli su da se probiju... ili bar uspeli su da se probiju do izlaza. Proverivši „kolt“ koji je držao u ruci otkrio je da je prazan i zavišao ga je u stranu. Ne smeta! Imao je još dva zataknuta za pojas zahvaljujući „ljubaznosti“ svojih bivših čuvara. Dovoljno da se probije do Kardinele i Rembla, odnosno do njihove pozicije na izlazu... ako bude imao sreće.

— Drži se čvrsto, srce — rekao je i duboko udahnuvši poterao konja napred.

Skoro istog tog trenutka, na jugu se pojavila kolona konjanika Komanderosa, ulivajući se na put ispod glavnog poprišta bitke. Grupa brojna između dvadeset i trideset konjanika jahala je brzo i u pravilnom poretku i na čelu kolone Džana je prepoznala pogrbljenu gromadnu siluetu svog oca i Nesina pored njega.

Grupu su sačinjavale mudrije glave grada Komanderosa, nekolicinu vodećih ličnosti i njihova te-

lesna garda, koji su, nemajući hrabrosti da se uključe u bitku koja je već desetkovala redove i Indijanca i Komancerosa, koristili tradicionalno pravo vojskovođa da se izvuku dok je još bilo vremena, ostavljajući poene da se tuku do kraja.

Holidej je imao samo toliko vremena da baci jedan kratak pogled na kavaikadu ljudi u svom, a onda je svoju pažnju i svoj revolver usredsređio na scenu neposredno ispred njega. Opalivši tri metka oborio je dva Indijanca koji su bili angažovani u borbi na dva fronta. Trzajem vođica dao je znak kobili da preskoči telo jednog crvenokošca koji se skotrljao pred njega, a onda je opet trgao vođice i usmerio je nadesno uz put dok su iza njega i levo od njega praštale i plamtele puške i revolveri. Pucajući preko ramena, Holidej je ispraznio „kolt“ na jednog Komancerosa priljubljenog uz stenu što je omogućilo njegovim saveznicima Remblu i Kardinelu da probiju prepreku koja im se prečila na putu i poteraju konje uz brdo prema njemu.

Obojica konjanika su se brzo približavali, pucajući levo i desno, i jedan Komancero je pao, a jedan drugi je povukao glavu u zaklon kada su kuršumi zazviždali oko njihovih glava. Ali, puščana vatra se sada začula sa druge strane, čula se od glavne kolone konjanika koja se sada brzo približavala. Oni koji su nameravali da se probiju gadali su sve pred sobom, i jedan metak je pogodio Remblovog konja. Konj je njisnuo, pao i pritisnu ga. Kardinel je zaustavio svog konja, a isto je instinktivno učinio i Holidej, mada mu je put u slobodu

bio praktično otvoren. U njemu je preovladao nagon da pomogne bližnjem, iako ovaj to nije zasluživao. Holidej je osuo vatru na konjanike u sivom koji su se brzo približavali, očekujući da Rembl ustane. Ali, Rembl je ostao da leži. Leva noga mu je bila smrskana iz puške jednog Komancerosa, i od bola lice mu je dobilo sivu boju. Stavio je revolver pored sebe i dreknuo.

— Bežite budale, što ste stali!

— Da, dobar savet — potvrdio je Kit Kardinel i skočio s konja.

— Hajde tamnooka, penji se — pozvao je Džanu.

Džana nije razumela ništa. Nije razumeo ni Dok Holidej stojeći u zaklonu stene od kojih se odbijala kiša tanadi. Kardinel je nestrpljivo svukao devojkicu sa Holidejevog konja i jednostavno je kao stvar prebacio na svog ždrepcu. Kada je Džana dograbila vođice, Kardinel je pljesnuo konja šakom po sapi-ma i ovaj je odjurio putem.

— Kardinele... — zaustio je Holidej, ali ga je bandit prekinuo.

— Beži junačino. Na konju sa duplim teretom stigli bi te za pet minuta, ali ovako, imaćete šansu da se spasete. Ja i Džoni ćemo ostati da ih malo potprašimo. Šta ti kažeš. Džoni?

Žalosno je bilo videti tužan Džonijev osmeh dok je punio svoj „kolt“. — Kite, ti si se mogao izvući. Bolje bi bilo da se bar jedan od nas dvojice... ovako...

— Ne budali, Džoni, odavno sam čeznuo za ovakvim okršajem. — Dodao je i napunio pušku. — Kidaj Holideje!

— Zašto Kite? — zapitao je Dok začuđeno.

— Zašto? Mislio sam da si inteligentan čovek Holideje. Kit Kardinela je možda protuva, ali ne ostavlja druga da gine sam. Prema tebi nisam imao više nikakvih obaveza, rekao si da ćeš me predati rendžerima, ali, Džoni Rembl je nešto drugo. Zajedno smo jahali pa ćemo zajedno napraviti poslednji lumperaj. U velikom stilu, kakav ti nikada nisi doživeo.

Holidej ga je nekoliko dugih sekundi gledao u oči. Ljudska duša je duboka pećina iz koje često mogu izroniti nepredvidive najneobičnije ideje fantastičnih posledica, pomislio je. Da će Kit Kardinela, drumski razbojnik, huligan, vetropir i čovek bez uobičajenih moralnih shvatanja biti spreman na takvu žrtvu, to razumnom čoveku nikada ne bi moglo pasti na pamet. Ali, na glavnom ispitu, u trenutku kada se pravi rezime života, Kardinela je dokazao da je plemeniti deo njegovog bića jači od rdavog. U trenutku rastanka tako ga je trebalo oceniti.

Holidej mu je pružio ruku koju je Kit prihvatio. Čvrst stisak i trenutak kasnije pustolov je odjezdio. Puške i pištolji su zapraštali kao u znak oproštajnog pozdrava kada je Holidej stigao do izlaza iz doline gde je čekala Džana. U njenim očima blistale su suze. Ali, te suze nisu potekle zbog njenog oca ili mnogih izginulih već zbog Kita Kardinela i Džonija Rembla.

— Oh, Dok, ne možemo ih ostaviti tek tako.

— To je već odlučeno, draga — rekao je Dok. — Učinio je ono što je hteo, i učinio je to u velikom stilu.

Izjahali su iz doline Džudas, za trenutak zaustavili konje na poslednjem prevoju da bi oslušnuli ubrzanu pušcanu paljbu, a onda poterali konje u trk. Kardinela i Rembl su im pružili šansu.

Ubrzo je odjek puščane paljbe postao slabiji i na kraju je pucnjava prestala. Njih dvoje su jahali kroz tišinu i usamljenost Ljano Estakada praćeni sjajnim zlatnim mesecom.

KRAJ

čitajte sledeći broj DOKA HOLIDEJA

BROJ 145

izlazi 7. septembra 1983.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.
